

08
2022

ISSN 1508-0641

NOWA CURRENDA

ENDDA

Miesięcznik
komorników sądowych

NDDA
NOWA
CURRENDA
DWA

NOWA CURRENDA

Miesięcznik
komorników sądowych

Redaktor naczelny: **prof. ALK dr hab. Joanna Studzińska**

Redaktor prowadzący: Magdalena Kirska-Okuniewska

Redakcja językowa: Magdalena Kirska-Okuniewska

Projekt okładki: Karol Szczawiński

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów oraz zastrzega sobie prawo do skracania tekstów. Uprzejmie informujemy, że przesłanie tekstu artykułu czy opracowania na adres redakcji wiąże się ze zgodą na jego ewentualne opublikowanie na łamach czasopisma i przeniesienie na wydawnictwo przysługujących do niego praw autorskich. W przypadku zaistnienia okoliczności uniemożliwiających przeniesienie praw autorskich do tekstu na wydawcę autor zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie redakcję. Redakcja zastrzega sobie także prawo do wprowadzania zmian w nadesłanych tekstach.

Stali współpracownicy:

Przemysław Małecki – redaktor ds. samorządu komorniczego

Agnieszka Żelazna

Mateusz Sztandur

dr Monika Ged

dr Joanna Szachta

Wydawca:

Currenda Sp. z o.o.

al. Niepodległości 703A, 81-853 Sopot

tel.: 58 550 38 75, 58 550 38 76

e-mail: nowa.currenda@currenda.pl

www.sklep.currenda.pl

czytelnia.currenda.pl

© Copyright by

Currenda Spółka z o.o.

ISSN 1508-0641

Spis treści

Od redakcji 6

AKTUALNOŚCI

Reklamacje pocztowe..... 9

DR JOANNA SZACHTA

Podpis jako wymóg formalny
pisma procesowego 18

DR GRZEGORZ KAMIENSKI

Sprzedaż ruchomości w toku egzekucji..... 31

AGNIESZKA ŻELAZNA

TEMAT NUMERU

Zażalenie na postanowienie
w przedmiocie odrzucenia pozwu
wydane w postępowaniu
o pozbawienie tytułu
wykonawczego wykonalności 42

DR HAB. JOANNA STUDZIŃSKA PROF. ALK

ORZECZNICTWO

Przegląd orzecznictwa..... 55

MATEUSZ SZTANDUR

Orzeczenie: skarga
na czynność komornika..... 65

OPRAC. ANNA GOŁĘBIEWSKA

TECHNOLOGIE

Usługi dla komorników: (r)ewolucja..... 69

AGNIESZKA SZTURO

ZE ŚWIATA

Sprawozdanie z posiedzenia Rady
Stalej UIHJ. Glasgow, 20 maja 2022 r. 73

DR KATARZYNA BOMBA, MAŁGORZATA PĘDZISZCZAK

PO GODZINACH

Cud racjonalnego ustawodawcy –
minister lubi Tuwima 81

TOMASZ CHOJNACKI

Fot. National Library of Israel CC BY 3.0

Szanowni Państwo,

trzydziestego maja 2022 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło zagadnienie prawne III CZP 118/22. Dotyczyło ono wątpliwości, czy w przypadku stwierdzenia umorzenia z mocy prawa postępowania egzekucyjnego wszczętego przed wejściem w życie ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych, na podstawie art. 823 k.p.c., z uwagi na bezczynność wierzyciela, gdy skutek w postaci umorzenia nastąpił po wejściu w życie wymienionej ustawy, dopuszczalne jest obciążenie wierzyciela opłatą stosunkową zgodnie z art. 29 ust. 1 u.k.k., czy też opłata powinna zostać określona na podstawie art. 29 ust. 4 powołanej ustawy. Podobne wątpliwości podniesiono w zagadnieniu prawnym przedstawionym przez sąd rejonowy: czy dopuszczalne jest stosowanie zabiegów interpretacyjnych polegających na wypełnieniu luki w prawie poprzez zastosowanie nieprzewidzianej ustawowo analogii w świetle obowiązywania konstytucyjnej zasady praworządności (art. 7 Konstytucji w zw. z art. 8 ust. 1 i 2 Konstytucji). Należało mieć przy tym na uwadze konstytucyjny zakaz tworzenia prawa przez sądy oraz podległych im judykacyjnie komorników sądowych (art. 8 oraz ust. 1 i 2 Konstytucji w zw. z art. 10 ust. 1 i 2 Konstytucji oraz art. 175 ust. 1 Konstytucji). Tym samym, czy dopuszczalne jest rozstrzygnięcie w zakresie kosztów postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 29 ust. 1 u.k.k. Przepis ten jest stosowany przez analogię w sytuacji, gdy na skutek bezczynności wierzyciela, polegającej na braku żądania podjęcia zawieszzonego postępowania egzekucyjnego wszczętego i niezakończzonego przed wejściem w życie ustawy z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych i u.k.k., postępowanie to umorzyło się z mocy prawa po 1 stycznia 2019 r. na podstawie przepisów art. 823 k.p.c. Sąd Najwyższy postanowieniem z 13 stycznia 2022 r. odmówił podjęcia uchwały i podkreślił, że rozważanie zagadnień o naturze teoretycznej, jeżeli nie jest to konieczne do zajęcia stanowiska w kwestii wykładni określonego przepisu prawa, nie należy do zadań SN, lecz jest domeną nauki. Sąd Najwyższy podkreślił, że w świetle art. 52 ust. 1 i 2 u.k.k. w okolicznościach takich jak w niniejszej sprawie należy stosować (także w zakresie kosztów postępowań egzekucyjnych) właściwe przepisy dotychczasowe, czyli ustawę z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, w tym art. 49 ust. 2 tej ustawy. (Tak: uchwała SN z 7 października 2021 r., III CZP 52/20, niepubl., oraz z 27 lutego 2020 r., III CZP 62/19, niepubl.).

Fot. Bogusława Guzowska

Równie ciekawe było przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne z zakresu postępowania egzekucyjnego III CZP 117/22. Wskazywano w nim na wątpliwości, czy orzeczenie wojewódzkiej komisji do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych ustalające wysokość kosztów postępowania zgodnie z art. 671 ust. 4 ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 849) stanowi tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 777 § 1 pkt 3 k.p.c. i czy może zostać zaopatrzone w klauzulę wykonalności.

Wątpliwości dotyczą także dopuszczalności drogi sądowej w zagadnieniu III CZP 128/22, a mianowicie, czy w świetle treści przepisu art. 50 ust. 10ac ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 2022 poz. 1009) w przypadku uprawomocnienia się w sprawach egzekucyjnych postanowień komornika sądowego, odmawiających uiszczenia części opłat żądanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za udostępnienie informacji o płatnikach składek i ubezpieczonych, dopuszczalna jest droga sądowa w postępowaniu rozpoznawczym w sprawie z powództwa ZUS przeciwko komornikowi sądowemu o zapłatę tych niewypłaconych należności z tytułu opłat, o których mowa w art. 50 ust. 10 powołanej ustawy, i odsetek, o których mowa w art. 50 ust. 10ab tejże.

Jak widać, wakacje mogą oznaczać przerwę w pracy, ale nie oznaczają przerw w kwestii powstawania wątpliwości prawnych. W bieżącym wydaniu odniesiemy się do nowych tego typu zagadnień, a także przedstawimy aktualności z życia zawodowego w ramach stałych rubryk.

I tak, analizujemy dla Państwa wątpliwości w związku z wprowadzeniem do porządku prawnego zażalenia do tego samego sądu w pierwszej instancji. Przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienie w sprawie III CZP 49/21 dotyczyło kwestii zażalenia na postanowienie w przedmiocie odrzucenia pozwu. Czy w aktualnie obowiązującym stanie prawnym zażalenie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia pozwu wydane w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności rozpoznaje inny skład sądu pierwszej instancji na podstawie art. 767 § 1¹ k.p.c., czy też sąd drugiej instancji na podstawie art. 394 § 1 k.p.c.? Druga wątpliwość: jeśli właściwym do rozpoznania zażalenia, o którym mowa w punkcie 1, jest sąd drugiej instancji, czy jest on właściwy również do rozpoznania zażalenia na postanowienie o oddaleniu wniosku o zabezpieczenie, skoro jest ono objęte tym samym postanowieniem i zaskarżone tym samym zażaleniem? Stąd w analizie odnośnie do właściwego zażalenia w przypadku odrzucenia pozwu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego zwracamy uwagę na wykładnię i uchwałę Sądu Najwyższego.

Dr Joanna Szachta opracowała dla Państwa temat reklamacji pocztowych. Ich prawidłowe składanie jest niezwykle ważne, gdyż ich uwzględnienie świadczy o dopełnieniu wszelkich czynności w zakresie adresowania oraz wysyłki przesyłki przez komornika sądowego, a tym samym – o błędnym wykonaniu usługi przez operatora pocztowego. Autorka zwraca uwagę m.in. na nienależyte doręczanie przesyłek pochodzących od organu egzekucyjnego. Niezbędne dla prawidłowego złożenia reklamacji jest przy tym rozróżnienie pojęć nienależytego wykonania usługi od jej niewykonania.

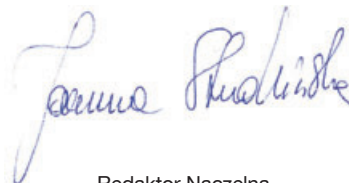
Dr Grzegorz Kamieński omawia kwestię podpisu jako wymogu formalnego pisma procesowego. Autor omawia (przytaczając poglądy doktryny), co należy rozumieć pod pojęciem podpisu, oraz przytacza dwa odmienne poglądy odnoszące się do konieczności podpisywania odpisów składanych pism procesowych. Dr Kamieński podkreśla duże znaczenie prawidłowego podpisania pisma procesowego i konieczność rozróżnienia formalizmu prawa procesowego od formalizmu jego stosowania. W określonych bowiem sytuacjach uzasadnione i celowe są, a niekiedy bywają niezbędne, pewne koncesje na rzecz rozsądku i poczucia sprawiedliwości.

Radczyni prawna Agnieszka Żelazna omawia podstawowe zagadnienia dotyczące sprzedaży ruchomości w toku egzekucji poza licytacją elektroniczną, odnosząc się do terminu, trybów sprzedaży oraz nabywcy takiej ruchomości.

Istotne znaczenie dla funkcjonowania Państwa kancelarii komorniczych mają zmiany w ofercie Currenda Sp. z o.o. Dlatego warto zwrócić uwagę na wypowiedź Dyrektorki Sprzedaży w spółce – Agnieszki Szuro. W swoim artykule przedstawia ona ewolucję usług dla komorników, zwracając uwagę na trzy typy działań: wygaszanie, optymalizację oraz budowanie. Omawia też moduł e-Urząd Skarbowy oraz przejście użytkowników aplikacji komorniczych na wersję EAE.

W ramach stałych rubryk pojawia się orzecznictwo opracowane przez Mateusza Sztandura. Omawiane orzeczenia tym razem dotyczą niecelowości i zasady odpowiedzialności za koszty w kontekście uchylenia nakazu zapłaty, uchylenia opisu i oszacowania ze względu na zmianę wartości nieruchomości oraz kosztów zastępstwa w egzekucji przy pozbawieniu wykonalności tytułu wykonawczego. Ciekawe opracowanie z komentarzem starszego referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Tarnobrzegu Anny Gołębiowskiej dotyczy skargi na czynności komornika odnośnie do zagadnienia oczywistej niecelowości wszczęcia postępowania egzekucyjnego w sytuacji dysponowania przez wierzyciela tytułem wykonawczym, w którym dokonano zastrzeżenia na podstawie art. 319 k.p.c. Komorniczki sądowe dr Katarzyna Bomba oraz Małgorzata Pędziszczak przygotowały dla Państwa relację z posiedzenia Rady Stałej Międzynarodowej Unii Komorników Sądowych (UIHJ), które miało miejsce 20 maja 2022 r. w Glasgow. Natomiast komornik sądowy Tomasz Chojnacki w ramach rubryki Komornik książkowy zaznajamia nas z Tuwimem. Na czym polegał „Cud z komornikiem”?

Zapraszamy do lektury!

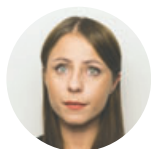

Redaktor Naczelna

Reklamacje pocztowe

Konieczność prawidłowego składania reklamacji pocztowych jest niezwykle ważna, ponieważ jej uwzględnienie świadczy o dopełnieniu wszelkich czynności w zakresie adresowania oraz wysyłki przesyłki przez komornika sądowego, a tym samym – o błędnym wykonaniu usługi przez operatora pocztowego.

DR JOANNA SZACHTA

Prawniczka w kancelarii
komorniczej

1. Wprowadzenie

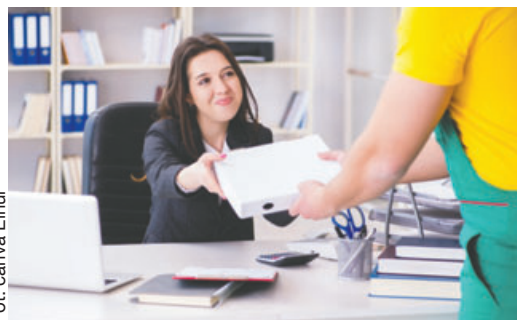
Na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. przepisy o doręczeniach zawarte w art. 131–147 k.p.c.¹ stosuje się odpowiednio do innych postępowań – egzekucyjnego, zabezpieczającego i nieprocesowego. Uchybienia w dokonywaniu doręczeń przez organ egzekucyjny mogą doprowadzić do pozbawienia strony możliwości obrony swoich praw². Brak doręczeń skutkować może nieważnością postępowania egzekucyjnego w tym znaczeniu, że zamierzone przez organ egzekucyjny skutki określonej czynności nie powstaną³. Jedynie respektowanie przepisów dotyczących doręczeń umożliwia stronom postępowania egzekucyjnego obronę swych praw i spełnia jednocześnie funkcję gwarancyjną⁴.

W pełni aktualny pozostaje pogląd wyrażony w judykaturze⁵, że przepisy o doręczeniach mają charakter obligatoryjny, a tym samym wyłączają swobodę w tym zakresie. Nie można uznać doręczenia za skutecznie dokonane, jeżeli nie nastąpiło według reguł przewidzianych w art. 131–147 k.p.c.

Co do zasady komornik sądowy dokonuje doręczeń za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z 23 listopada

2012 r. Prawo pocztowe⁶ (art. 131 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Komornik jest zobligowany do zawiadamiania strony o każdej czynności, o której terminie nie była zawiadomiona i przy której nie była obecna (art. 763 § 1 k.p.c.), a dotyczy to częstokroć zawiadamiania o dokonanych zajęciach, np. wynagrodzenia za pracę, wierzytelności zgromadzonych na rachunkach bankowych, nieruchomości.

Poinformowanie strony o dokonanych czynnościach z reguły umożliwia jej podjęcie obrony swoich praw, która przejawia się najczęściej poprzez złożenie skargi na czynności komornika. Oczywiście, w przypadku niezawiadomienia strony, termin na złożenie skargi biegnie od dnia powzięcia wiadomości o dokonanej czynności przez skarżącego (art. 767 § 4 k.p.c.). Problem pojawia się wówczas, gdy korespondencja skierowana przez organ egzekucyjny nie trafia do adresata, lecz nie dlatego, że nie została wysłana przez komornika sądowego, a z uwagi na błędy popełnione przez operatora pocztowego.

Fot. canva Elnur

2. Konieczność złożenia reklamacji

Rzeczą niezwykle istotną dla organu egzekucyjnego w sytuacji, gdy powyższe wiadomość o tym, że wysłana przez niego przesyłka nie została doręczona lub nie wypełniono w sposób prawidłowy elektronicznego potwierdzenia odbioru czy też nie zwrócono niepodjętej korespondencji, jest złożenie reklamacji w trybie ustawy Prawo pocztowe. Co prawda, skierowanie reklamacji nie wpłynie na tok postępowania egzekucyjnego, np. w przypadku zaginięcia zajęcia wynagrodzenia kierowanego do trzeciodłużnika, konieczne będzie ponowne przesłanie zajęcia. Wówczas odmienny będzie termin doręczenia zajęcia, a zatem może zdarzyć się, że dojdzie do zbiegu egzekucji i wówczas komornik ten nie będzie organem właściwym do dalszego prowadzenia egzekucji.

Celem postępowania reklamacyjnego jest uniknięcie prowadzenia sporów w sytuacji, kiedy roszczenie może zostać zaspokojone samodzielnie przez operatora pocztowego⁷. Jednocześnie służy podważeniu skuteczności doręczenia⁸.

Do odpowiedzialności operatora pocztowego stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego⁹ w zakresie nieuregulowanym przez ustawę Prawo pocztowe. W rzeczywistości przewidziano szereg szczególnych rozwiązań, które w znaczący sposób modyfikują odpowiedzialność przewidzianą w Kodeksie cywilnym. Operator pocztowy ponosi odpowiedzialność na zasadzie ryzyka¹⁰, określono przesłanki egzoneracyjne (art. 87 ust. 3–5 p.p.). Przewidziano sformalizowane postępowanie reklamacyjne, a także górne limity odszkodowania (art. 88, 89, 90 p.p.).

Prawo do wniesienia reklamacji w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania usługi służy z reguły nadawcy – komornikowi sądowemu (art. 92 ust. 1 p.p.)¹¹. Dopuszczono możliwość złożenia reklamacji przez adresata, jeżeli nadawca zrzeknie się

na rzecz adresata prawa dochodzenia roszczeń albo gdy przesyłka pocztowa lub kwota pieniężna zostanie doręczona do adresata.

Reklamacja może dotyczyć zarówno przesyłek pocztowych, jak i przekazów. Określono zawity termin¹² na wniesienie reklamacji, wynoszący 12 miesięcy od dnia nadania przesyłki (art. 92 ust. 3 p.p.). Reklamacja może zostać złożona w każdej placówce. Szczegółowe warunki, jakie powinna spełniać reklamacja, a także przebieg postępowania reklamacyjnego wskazane zostały w akcie wykonawczym¹³.

3. Nienależyte doręczenie przesyłek pochodzących od organu egzekucyjnego

Przepis art. 89 p.p. reguluje nienależyte wykonanie usługi doręczenia przesyłki doręczanej w trybie określonym w Kodeksie

Fot. canva kzenon

postępowania cywilnego, a zatem dotyczy również przesyłek pochodzących od komorników sądowych, bowiem doręczenia odbywają się na zasadach określonych w art. 131 i n. k.p.c. Artykuł 89 p.p. stanowi *lex specialis* w odniesieniu do art. 88 p.p.

Nienależyte wykonanie usługi polega – w rozumieniu art. 89 p.p. – na:

- nieprawidłowym wypełnieniu przez operatora pocztowego dokumentu potwierdzającego odbiór przesyłki rejestrowanej przez adresata, jeżeli uniemożliwia to stwierdzenie prawidłowości doręczenia przesyłki;
- zwróceniu przesyłki rejestrowanej niezgodnie z terminem lub z uwagi na nieprawidłowo wskazany powód.

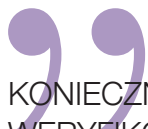
Nieprawidłowości mogą polegać przykładowo na zbyt wczesnym zwróceniu przesyłki do adresata (w przypadku niezachowania

terminu na awizowanie, niewskazanie przez doręczyciela, gdzie umieszczono zawiadomienie o przesyłce¹⁴).

W powyżej wskazanych sytuacjach świadczących o nienależyтым wykonaniu usługi w odniesieniu do przesyłek pochodzących od organu egzekucyjnego, wszczęcie postępowania reklamacyjnego i uwzględnienie reklamacji skutkować będzie wypłatą odszkodowania¹⁵, które określone zostało w wysokości opłaty za usługę przesyłki rejestrowanej wraz z opłatą za potwierdzenie jej odbioru oraz za zwrot tej przesyłki, jeżeli taka opłata została pobrana.

W doktrynie podnosi się, że regulacja ta ma charakter dyscyplinujący operatora pocztowego, lecz mając na uwadze kwotę odszkodowania, stwierdzić należy, że nie sposób, aby była ona spełniania – z uwagi na niskie odszkodowanie. Co prawda wskazuje się¹⁶, że mając na względzie łączną liczbę przesyłek wysyłanych w trybie kodeksu postępowania cywilnego, a także kodeksu postępowania administracyjnego, kodeksu postępowania karnego oraz ordynacji podatkowej (art. 89 p.p.) sumaryczna kwota odszkodowań może być wysoka. Nie sposób zaprzeczać tym twierdzeniom, lecz rażąco niska kwota jednostkowa odszkodowania skutkuje tym, że doręczyciele nie dbają o to, co dzieje się z korespondencją pochodzącą od organów egzekucyjnych. Jakież znaczenie ma kwota odszkodowania w wysokości określonej w tym przepisie? Co do zasady, koszty związane z konkretną czynnością, a także koszty poniesione przez wierzyciela są znacznie wyższe. Przykładem tego jest chociażby licytacja nieruchomości i konieczność zawiadomienia o jej terminie uczestników postępowania. Nieprawidłowości w zakresie wykonania usługi (np. niezachowanie terminu awizacji) skutkować będą tym, że licytacja nie dojdzie do skutku z uwagi na błędy operatora pocztowego. Pomijając ogrom pracy włożony przez komornika sądowego w celu

KONIECZNE JEST WERYFIKOWANIE PRZEZ ORGAN EGZEKUCYJNY DOWODU DORĘCZENIA, LECZ NIE ZAWSZE TA CZYNNOŚĆ UCHRONI POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE PRZED JEGO WYDŁUŻENIEM.

zawiadomienia uczestników, należy mieć na względzie również czas potrzebny na uzgodnienie z sądem kolejnego terminu licytacji, a także koszty poniesione przez wierzyciela w celu umieszczenia obwieszczenia o licytacji w dzienniku poczytnym w danej miejscowości lub w innych miejscach. Oznacza to, że operator pocztowy za błędne działania zapłaci odszkodowanie w wysokości kilku złotych, a realne koszty wynoszą kilkaset złotych (w co wliczono: odpłatność obwieszczenia o licytacji na stronie Krajowej Rady Komorniczej, niezbędną korespondencję).

Konieczne jest weryfikowanie przez organ egzekucyjny dowodu doręczenia, lecz czynność ta nie zawsze uchroni postępowanie egzekucyjne przed jego wydłużeniem. Niekiedy będzie tak, że pomimo dochowania przez komornika sądowego wszelkich terminów, niezwłocznego podjęcia czynności w związku z uchybieniami operatora pocztowego, nie będzie możliwe doręczenie przesyłki (np. przed wyznaczonym terminem licytacji). W przypadku błędów w doręczeniu, których nie da się konwalidować, konieczne będzie ponowne nadanie pisma przez organ¹⁷. Dlatego też odpowiedzią na te problemy byłoby podwyższenie kwoty odszkodowania na gruncie art. 89 p.p. przez ustawodawcę.

Za nienależyte wykonanie usługi nie przysługuje zwrot opłaty za usługę, określony

w art. 91 p.p. Jest to rozwiązanie nieprawidłowe, bowiem nienależyte wykonanie usługi, o którym mowa w art. 89 p.p., rodzi konieczność ponownego wysłania korespondencji przez adresata, co oznacza, że wcześniejsze nadanie korespondencji przez organ egzekucyjny nie wywołało zakładanych skutków. Stąd też i w takich przypadkach ustawa winna przewidywać zwrot opłaty za usługę, bowiem usługa nie została wykonana w sposób prawidłowy, a zatem częstokroć będzie dla adresata bezwartościowa.

4. Niewykonanie usługi przez operatora pocztowego

Niezbędne dla prawidłowego złożenia reklamacji jest rozróżnienie pojęć nienależytego wykonania usługi od jej niewykonania. Okoliczność ta wpływa na wysokość odszkodowania. Pojęcia te używane są chociażby w art. 88, 89, 91 p.p. I tak, jak wskazano powyżej, za niewykonanie usługi przysługuje zwrot opłaty za usługę pocztową, a *contra-rio* – w przypadku nienależytego wykonania usługi nie nastąpi zwrot opłaty za usługę.

Ponadto, na gruncie art. 88 p.p. przewidziano odszkodowanie w innej wysokości niż w art. 89 p.p. Artykuł 89 p.p. stanowi w odniesieniu do art. 88 p.p. *lex specialis*. Jednakowoż uregulowano w nim wyłącznie nienależyte wykonanie usługi doręczania przesyłki w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw wymienionych w tym przepisie. Natomiast w przypadku niewykonania usługi pocztowej zastosowanie znajdzie art. 88 p.p.

Co do zasady przewidziane zostały regulacje określające odszkodowanie w wysokości wielokrotności opłaty pobranej przez operatora pocztowego. Z punktu widzenia postępowania egzekucyjnego istotne znaczenie ma wysokość odszkodowania za:

– utratę przesyłki poleconej – wynoszącej nie więcej niż pięćdziesięciokrotność

opłaty pobranej przez operatora wyznaczonego za traktowanie przesyłki pocztowej jako przesyłki poleconej;

- utratę paczki pocztowej – wynoszące nie więcej niż dziesięciokrotność opłaty pobranej za jej nadanie.

Konieczne jest określenie wysokości żądanego odszkodowania, bowiem ustawa przewiduje maksymalne kwoty. W przypadku określenia niższej kwoty, wypłata nastąpi w wysokości wskazanej przez nadawcę (reklamującego).

Natomiast gdy nie doręczono adresatowi kwoty pieniężnej określonej w przekazie pocztowym, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 3 p.p., przysługuje odszkodowanie w wysokości pięciokrotności opłaty pobranej za jego nadanie. Zwrotowi podlega również kwota pieniężna określona w przekazie pocztowym.

5. Wyłączenie limitów odszkodowania określonych w ustawie

Ustawodawca trafnie przewidział przypadki, kiedy to nie będą miały zastosowania granice odszkodowania określone w ustawie Prawo pocztowe, a zastosowanie znajdą zasady określone w Kodeksie cywilnym.

Przepisy art. 88–90 p.p. nie znajdują zastosowania w trzech przypadkach, a mianowicie – jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi: 1) jest wynikiem czynu niedozwolonego, 2) nastąpiło z winy umyślnej operatora, 3) jest wynikiem rażącego niedbalstwa operatora. W tych sytuacjach operator pocztowy będzie ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 361 k.c.¹⁸ Tak więc odpowiadać będzie za szkody majątkowe – zarówno za stratę (*damnum emergens*), jak i utracone korzyści (*lucrum cessans*)¹⁹. W praktyce ponoszenie

Fot. canva riat

odpowiedzialności przez operatora pocztowego w szerszym zakresie niż określony w ustawie Prawo pocztowe wydaje się trudne do zrealizowania, mając na względzie aspekt dowodowy.

6. Reklamacja w trybie ustawy z 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym²⁰

Pozostając w tematyce reklamacji, jedynie na marginesie należy zwrócić uwagę, że niekiedy może zaistnieć potrzeba złożenia reklamacji do podmiotu rynku finansowego, np. banku krajowego, spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, instytucji płatniczej (art. 2 pkt 3 u.r.r.). Dotyczyć to będzie chociażby omyłkowego skierowania korespondencji do takiego podmiotu.

Dopuszczalne jest złożenie reklamacji w każdej jednostce podmiotu rynku finansowego obsługującej klientów. Można to uczynić na piśmie, ustnie lub w postaci elektronicznej. Termin na rozpoznanie zgłoszenia wynosi 30 dni, lecz w sprawach szczególnie skomplikowanych możliwe jest jego przedłużenie do 60 dni. Brak udzielania odpowiedzi w terminie miesiąca skutkuje domniemaniem, że reklamacja została rozpatrzona zgodnie z wolą wnoszącego. Nieuwzględnione reklamacje mogą być kontrolowane przez Rzecznika Finansowego na indywidualny wniosek (art. 17 ust. 1 pkt 1 u.r.r.).

Powyższe wynika z okoliczności, iż podmiot rynku finansowego powinien posiadać odpowiednie procedury związane z omyłkowym przyjęciem korespondencji, jak również procedury związane z jej odesłaniem.

7. Konkluzje

Konieczne przy składaniu reklamacji pocztowej jest odróżnienie niewykonania usługi od nienależytego wykonania. Mając na

”
ŚRODKI PIENIĘŻNE UZYSKANE
Z TYTUŁU ZŁOŻONEJ REKLAMACJI
POWINNY POKRYĆ WYDATKI
ZWIĄZANE Z KOSZTAMI
DORĘCZENIA KORESPONDENCJI.

uwadze, że korespondencja w toku postępowania egzekucyjnego doręczana jest w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, wyróżnianie tych pojęć ma wpływ na wysokość uzyskanego odszkodowania. Z tej przyczyny istotne jest odpowiednie wskazanie przyczyny reklamacji (np. zaginięcie przesyłki, uszkodzenie, ubytek w zawartości).

Wysokość odszkodowania za nieprawidłowe wykonanie usługi, niezależnie, czy jest to pewnego rodzaju brak, czy też jej niedokonanie, jest niska, w szczególności jeśli weźmie się pod uwagę wagę doręczanej korespondencji, o której mowa w art. 89 p.p. Ważność korespondencji pochodzącej od komornika sądowego, sądu, organów podatkowych czy innych organów jest powszechnie znana. Z tej przyczyny nie do zaakceptowania są tak niskie kwoty odszkodowań, bowiem nie wpływają one mobilizująco na operatora pocztowego. Dodatkowo, w przypadkach określonych w art. 89 p.p., obok niewielkiego odszkodowania nie przewidziano zwrotu opłaty za usługę.

Na przestrzeni lat wysokość odszkodowania nie zmieniła się w sposób znaczący, bowiem jest ona uzależniona od pobranej przez operatora pocztowego opłaty. Również na gruncie poprzedniej ustawy²¹ regulacje w zakresie odszkodowań kształtowały się podobnie. Ciężar ekonomiczny operatora pocztowego za nieprawidłowe wykonanie usługi uznać należy za niewielki w zestawieniu ze skutkami dla postępowania egzekucyjnego tychże błędów doręczyciela.

Środki pieniężne uzyskane z tytułu złożonej reklamacji powinny pokryć wydatki związane z kosztami doręczenia korespondencji (art. 6 pkt 8 u.k.k.)²², tj. winny być zaksięgowane na saldzie zaliczek.

Nie należy lekceważyć błędów popełnianych przez operatora pocztowego. Konieczne jest wówczas wyczerpanie postępowania reklamacyjnego i żądanie maksymalnych kwot w związku z uchybieniami, w celu wypracowania prawidłowych doręczeń operatora pocztowego. Z reguły większość korespondencji wysyłanej przez komorników sądowych trafia na określony obszar (rewir komorniczy), a zatem składane reklamacje dotyczyć będą co do zasady nieprawidłowej praktyki konkretnych oddziałów operatorów pocztowych i tym samym wpłyną na ich wynik finansowy.

Oczywiście, już samo uwzględnienie reklamacji ma pozytywny wydźwięk dla organu egzekucyjnego. Oznacza to, że nieprawidłowości wynikają z działania operatora pocztowego, a nie organu egzekucyjnego. Niemniej jednak skutki pomyłek doręczycieli wpływają na przebieg postępowania egzekucyjnego. Niezbędne jest zatem wszczynanie postępowań reklamacyjnych w celu mobilizacji operatorów pocztowych do traktowania przesyłek pochodzących od komorników sądowych z należytą uwagą. W przeciwnym wypadku to strony postępowania egzekucyjnego będą obciążane skutkami uchybień operatora pocztowego.

Przypisy końcowe

- ¹ Ustawa z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.), dalej: k.p.c.
- ² M. Piekarski, *Pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1964, s. 160.

- ³ *Ibidem*, s. 104.
- ⁴ Por. T. Zembrzusi, *Doręczenie odpisu pisma procesowego zawierającego uzupełnienie braków formalnych środka zaskarżenia*, PPC 2015, nr 1, s. 26–37
- ⁵ Postanowienie SN z 3 lutego 2016 r., II PZ 17/15, LEX nr 1999233.
- ⁶ T.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 896, dalej: p.p.
- ⁷ K. Wyrwińska, *Odpowiedzialność za niewykonanie i nienależne wykonanie umowy* [w:] *Kodeksowe umowy handlowe*, red. A. Kidyba, Warszawa 2014, s. 565.
- ⁸ Postanowienie NSA z 4 grudnia 2014 r., I OSK 3019/14, LEX nr 1646157.
- ⁹ Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.).
- ¹⁰ D. Dąbrowski, *Dochodzenie roszczeń w stosunku do operatora pocztowego ze szczególnym uwzględnieniem postępowania reklamacyjnego* [w:] Z. Długosz, K. Podgórski, E. Sługocka-Krupa (red.), *Reklamacje, mediacje i inne postępowania w sprawach konsumenckich*, Warszawa 2021, Legalis.
- ¹¹ Postanowienie NSA z 11 czerwca 2014 r., II GZ 278/14, LEX nr 1481864.
- ¹² A. Zaborowska [w:] M. Gaj, T. Laprus-Baluka, A. Zaborowska, *Prawo pocztowe. Komentarz*, Warszawa 2017, komentarz do art. 92, Legalis.
- ¹³ Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z 26 listopada 2013 r. w sprawie reklamacji usługi pocztowej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 474).
- ¹⁴ Postanowienie NSA z 3 sierpnia 2016 r., sygn. II FZ 472/16, Legalis 1506621.
- ¹⁵ S. Syp [w:] M. Chołodecki, A. Piszcz, T. Skoczny (red.), *Prawo pocztowe. Komentarz*, Warszawa 2018, komentarz do art. 89, Legalis.
- ¹⁶ A. Zaborowska, *op. cit.*, komentarz do art. 89.
- ¹⁷ S. Firkowski, *Doręczenia w procedurze administracyjnej* [w:] S. Firkowski, M. Piotrowski, M. Przybylski, Ł. Sadkowski, K. Sołowiec, M. Sroczyński, *Procedury podatkowe i administracyjne 2018 w jednostkach samorządu terytorialnego*, Warszawa 2018, Legalis.
- ¹⁸ P. Korycińska-Rządca [w:] M. Chołodecki, A. Piszcz, T. Skoczny (red.), *Prawo pocztowe. Komentarz*. Warszawa 2018, komentarz do art. 89, Legalis.
- ¹⁹ A. Koch [w:] M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz. Art. 353–626*, wyd. 3, Warszawa 2022, komentarz do art. 361, Legalis.
- ²⁰ T.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 187, dalej: u.r.r.
- ²¹ Ustawa z 12 czerwca 2003 r. Prawo pocztowe (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 189 poz. 1159 z późn. zm.).
- ²² Ustawa z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 210 z późn. zm.), dalej: u.k.k.

e-Urząd Skarbowy

WWW.CURRENDA.PL

e-Urząd Skarbowy

Nowoczesna korespondencja z administracją skarbową

Moduł e-US to nowoczesny i wygodny kontakt na linii kancelaria komornicza – administracja skarbowa. Pozwala na zarządzanie elektroniczną dokumentacją skierowaną do e-Urządu Skarbowego z poziomu aplikacji komorniczej.

Co zyskujesz z modułem e-Urząd Skarbowy?

Wygodną komunikację

Moduł ułatwia kontakt komorników sądowych z naczelnikami urzędów skarbowych i Szefem KAS.

Dokładność

Rozwiązanie weryfikuje, czy pismo jest tworzone zgodnie z wymaganiami nałożonymi przez usługę, wyklucza pomyłki i zwroty

Automatyzację pracy

Moduł e-US eliminuje zbędne czynności. Nie musisz już pamiętać np. o wprowadzeniu kosztów związanych z komunikacją z e-Urzędem Skarbowym

Transparentność

Moduł e-US zapewnia wygodną i szybszą wymianę korespondencji pomiędzy komornikiem sądowym a urzędami skarbowymi.

Nowy moduł księgowy

Zapewnia automatyzację rozliczenia kosztów wynikających z komunikacji z e-Urzędem Skarbowym

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Podpis jako wymóg formalny pisma procesowego

Kwestia podpisu jako wymogu formalnego pisma procesowego nie budzi szerszego zainteresowania doktryny postępowania cywilnego.

Fot. canva DEMIURGE_100

**DR GRZEGORZ
KAMIŃSKI**

Państwowa Uczelnia Angelusa
Silesiusa w Wałbrzychu

Odnosi się to również do podpisu umieszczonego na odpisie pisma procesowego, składanego choćby dla innego uczestnika postępowania egzekucyjnego. Zagadnienia te są jednak niezwykle ważne z punktu widzenia stosowania w praktyce regulacji prawa procesowego cywilnego.

Stosownie do przepisu art. 126 § 1 k.p.c.¹, każde pismo procesowe powinno zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, do którego jest skierowane;
- 2) imiona i nazwiska lub nazwy stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników;
- 3) oznaczenie rodzaju pisma;

- 4) osnovę wniosku lub oświadczenia;
- 5) w przypadku gdy jest to konieczne do rozstrzygnięcia co do wniosku lub oświadczenia – wskazanie faktów, na których strona opiera swój wniosek lub oświadczenie, oraz wskazanie dowodu na wykazanie każdego z tych faktów;
- 6) podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika;
- 7) wymienienie załączników.

Regulacja ta ma odpowiednie zastosowanie również w postępowaniu egzekucyjnym (art. 125 i n. w zw. z art. 13 § 2 w zw. z art. 796 i n. k.p.c.).

Podpisywanie pism procesowych

Każde pismo procesowe powinno zawierać tzw. wymogi ogólne, czyli oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, a także imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników,

osnowę wniosku (żądanie) lub oświadczenia, dowody na poparcie przytoczonych okoliczności, oraz powinno zostać podpisane przez stronę (uczestnika postępowania) albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika, a także wymieniać dołączone do pisma załączniki. Kolejne pisma procesowe składane w sprawie powinny zawierać sygnaturę akt. Do pisma procesowego należy dołączyć pełnomocnictwo, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który przedtem nie złożył pełnomocnictwa.

Ponadto do pisma procesowego należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników wymienionych w tym piśmie, celem doręczenia ich stronie przeciwnej (uczestnikom postępowania).

Ustawodawca w art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c. nakłada wymóg, aby pismo procesowe zawierało podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika.

Za stronę, która nie może z różnych powodów podpisać pisma procesowego, musi to uczynić osoba przez nią upoważniona. Osoba trzecia, podpisując pismo procesowe za stronę, musi wskazać przyczynę, dla której strona sama się nie podpisała, np. nie umie pisać². W piśmiennictwie wyrażono pogląd, że umieszczenie przez osobę trzecią podpisu (wraz z adnotacją) powinno być w istocie uważane za uproszczoną formę potwierdzenia wystąpienia okoliczności mających znaczenie dla spełnienia wymogów formalnych (pełnomocnictwa oraz pism procesowych), jednakże choć przepisy te wskazują, że pełnomocnictwo oraz pismo procesowe podpisuje za stronę osoba przez nią upoważniona, to podpis ten nie zastępuje elementu koniecznego tych pism, ale jest tylko potwierdzeniem przez upoważnionego wystąpienia rozważanych okoliczności³. „A zatem pisma te nadal nie zawierają podpisu strony. Podpis zastępczy nie dotyczy bowiem zawartych w nich oświadczeń (wiedzy lub woli), tj. nie pozostaje w jakimkolwiek związku z celem, jakiemu

ma służyć pełnomocnictwo czy pismo procesowe. Z tych względów ustawowe sformułowanie stanowiące o „podpisywaniu” pisma procesowego za stronę należy uznać za nieprecyzyjne. Właściwszy byłby zapis – jak np. w art. 142 § 1 k.p.c. – że osoba upoważniona stwierdza na dokumencie pełnomocnictwa lub w piśmie procesowym przyczynę niemożności złożenia podpisu przez stronę, co wskazywałoby na to, dlaczego pismo takie nie zawiera tego koniecznego elementu. Złożenie takiego podpisu spełnia wyłącznie tę funkcję, a upoważnienie sprowadza się w tej sytuacji wyłącznie do podmiotowego ograniczenia osób upoważnionych, tj. wskazania konkretnej osoby fizycznej”⁴. W przypadku, w którym sąd poweźmie wątpliwość, co do okoliczności niepozwalających na złożenie pisma osobiście, może dokonać czynności sprawdzających w tym zakresie. Najprostszym sposobem wykazania niemożności złożenia podpisu będzie przedłożenie dokumentacji, z której taka okoliczność będzie wynikać. Czynności sprawdzające nie mogą

Fot. canva Plesfive

jednak sprowadzać się do zobowiązania strony (uczestnika postępowania) do przedłożenia z góry określonych dokumentów pod rygorem zwrotu pisma lub innych skutków związanych z brakiem podpisu, gdyż wykazanie rozważanych okoliczności nie stanowi wymogu formalnego pisma⁵. W przypadku ustalenia, że rozważana przyczyna jednak zachodzi, strona (uczestnik postępowania) powinna być wezwana do złożenia własnoręcznego podpisu.

CHOCIAŻ PODPIS NIE MUSI BYĆ SPORZĄDZONY CZYTELNIEM, TO POWINIEN ODZWIERCIEDLAĆ CECHY CHARAKTERYSTYCZNE DLA OSOBY, KTÓRA GO SKŁADA I TYM SAMYM – WSKAZYWAĆ NA TĘ OSOBE.

W postępowaniu egzekucyjnym, w sytuacji, w której osoba nie może złożyć podpisu własnoręcznie, możliwe jest złożenie wniosku w formie ustnej do protokołu (art. 760 § 1 k.p.c.). Jeśli i to byłoby niemożliwe, to wydaje się zasadne zastosowanie regulacji z art. 761 § 1 k.p.c. Pod pojęciem uczestników postępowania egzekucyjnego, od których komornik może żądać złożenia wyjaśnień niezbędnych do prowadzenia egzekucji, należy rozumieć wszystkich uczestników tego postępowania⁶.

Bezsporne jest, że poza opisanymi powyżej przypadkami, podpis złożony na piśmie procesowym powinien być własnoręczny. Jak przyjmuje się w piśmiennictwie: „Cecha własnoręczności podpisu, której konieczność zachowania wynika z art. 78 § 1 k.c., stanowi nie tylko istotny warunek jego ważności, lecz gwarantuje spełnienie przypisywanych mu

licznych funkcji, omówionych w doktrynie. W doktrynie na gruncie prawa materialnego na ogół zgodnie się przyjmuje, że podpis spełnia dwie zasadnicze funkcje, tj. materialnoprawną oraz formalną. Pierwsza znaczenia podpisu upatruje w dobrowolnym akceptowaniu treści złożonego oświadczenia woli i wiedzy, z którym wiążą się określone cele i skutki prawne; druga – uwidacznia się jako środek dowodowy oraz jest przesłanką formalnego uznania danego dokumentu za urzędowy, a także afirmacji jego treści. Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera definicji podpisu ani nie wyjaśnia, czy chodzi o podpis własnoręczny, niezbędne jest więc odwołanie się przepisu prawa materialnego (art. 78 k.c.) zamieszczonego w części ogólnej Kodeksu cywilnego. Jednolitość systemu prawa nie pozwala na przyjęcie odmiennej wykładni tego samego pojęcia w różnych kodeksach, jeżeli nie wynika to wyraźnie z ustawy⁷.

K. Weitz uznaje, że podpis musi zawierać nazwisko⁸. W ocenie tego autora, nie jest konieczne, aby umieszczone w nim było także imię osoby wnoszącej pismo, natomiast nie jest wystarczające ograniczenie podpisu tylko do imienia⁹. Wydaje się jednak, że jest to pogląd zbyt daleko idący. Podpis powinien posiadać indywidualne, powtarzalne cechy, które odróżniają go od innych podpisów. Tak więc, w sytuacji, w której składający podpisuje się w sposób nieczytelny, znak pisarski musi umożliwiać identyfikację osoby, od której pochodzi, przynajmniej według takich kryteriów jak cechy indywidualne i powtarzalne¹⁰. Choć podpis nie musi być sporządzony czytelnie, to powinien odzwierciedlać cechy charakterystyczne dla osoby, która go składa, i tym samym – wskazywać na tę osobę¹¹. Tak samo, wymóg formalny spełnia podpis nieczytelny, nawet jeżeli nie zawiera nazwiska, jeśli jest dodatkowo opatrzony pieczętką lub podpisem komputerowym lub mechanicznym¹². „Istotne jest, aby nie budziło

wątpliwości sądu, kto złożył taki podpis, w związku z czym z praktycznego punktu widzenia należy postulować, aby podpis zawierał znaki graficzne pozwalające na identyfikację osoby go składającej¹³.

Na powyższej zasadzie uznać należy, że wymogi formalne spełnia podpisanie się inicjałami czy też wersją skróconą podpisu. Na gruncie prawa cywilnego materialnego wyrażono zapatrywanie, iż: „celem podpisu jest uprawdopodobnienie w przypadku ewentualnego sporu, że podpisujący złożył oświadczenie woli. Funkcją taką może także pełnić tzw. parafa (znak ręczny składający się z inicjałów; pojęcie parafy jest terminem ustawowym użytym m.in. w art. 93 i 110 PrNot). W praktyce najczęściej podpis zawiera nazwisko, nie ma jednak powodów odmówienia prawnej skuteczności dokumentowi opatrzonemu jedynie parafą, jeśli pozwala ona na identyfikację osoby, która ją

złożyła¹⁴. Konfiguracja użytych liter powinna umożliwiać utożsamienie podpisu z nazwiskiem podpisującego, co oznacza, że niedopuszczalna będzie nieczytelna parafa¹⁵. Natomiast w ocenie Z. Radwańskiego inicjałów, które mają postać parafy, nie można uznać za podpis, ponieważ stanowią one zbyt wątplą podstawę do dokonania identyfikacji osoby, która sygnowała nimi dokument¹⁶. Natomiast w odniesieniu do wersji skróconej podpisu T. Żyznowski przyjmuje, że podpis może być skrócony, nie musi być czytelny, zatem pominięcie w nim pewnych liter nie musi świadczyć o podpisaniu się innym nazwiskiem, a jedynie o skorzystaniu z dopuszczalnej i stosowanej praktyki złożenia własnoręcznego podpisu w sposób skrócony, za pomocą techniki oddającej indywidualne cechy piszącego¹⁷. „Pomijanie pewnych liter, zwłaszcza samej końcówki nazwiska, jest w praktyce obrotu prawnego

powszechnie. Wymaga się jednak, by napisany znak ręczny – przy całej tolerancji co do kształtu własnoręcznego podpisu – stwarzał dla osób trzecich pewność, że podpisujący chciał podpisać się pełnym swoim nazwiskiem oraz że uczynił to w formie, jakiej przy podpisywaniu dokumentów stale używa¹⁸.

Nie spełnia wymogów formalnych podpis sporządzony pismem komputerowym. W postanowieniu Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu podkreślono, że „Konieczność zachowania własnoręczności podpisu wynika z art. 78 § 1 k.c. Kodeks postępowania cywilnego wprawdzie nie zawiera definicji podpisu ani też nie wyjaśnia, czy chodzi o podpis własnoręczny, to jednak jednolitość systemu prawa nie pozwala na przyjęcie odmiennej wykładni tego samego pojęcia w różnych kodeksach, stąd niezbędne jest odwołanie się powołanego wyżej przepisu prawa materialnego art. 78 k.c. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z 30 grudnia 1993 r. podkreślił, że podpis ma stanowić napisane nazwisko, niekoniecznie czytelne, ale dokonane w sposób charakterystyczny dla osoby podpisanej. Co więcej w wypowiedziach Sądu Najwyższego dominuje pogląd, zgodnie z którym odtworzenie

mechanicznie na piśmie procesowym wzoru podpisu nie czyni zadość wymaganiu przewidzianemu w art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c. (orzeczenie z 17 kwietnia 1967 r., II PZ 22/67). W świetle powyższych rozważań nie ulega wątpliwości, że podpis sporządzony pismem komputerowym przez powódkę pod zażaleniem nie pozwala uznać go za podpis w omówionym wyżej znaczeniu, a co za tym idzie potrzeba wezwania powódki do uzupełnienia tego braku była rzeczywista¹⁹.

Podobna sytuacja odnosi się do faksymile, czyli pieczęci odtwarzającej podpis. Jak przyjęto w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 6 marca 2015 r.: „Do wymogów formalnych każdego pisma procesowego, warunkujących jego skuteczność, należy podpis składającego pismo procesowe, tj. strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika (art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c.). Podpis własnoręczny na piśmie procesowym nie może być zastąpiony nie tylko podpisem sporządzonym na maszynie (jak np. w wypadku sporządzenia dokumentu techniką komputerową), ale też żadnym innym podpisem mechanicznym, np. faksymile bądź kserograficzną odbitką własnego podpisu. Taki podpis stanowi kopię podpisu oryginalnego, co powoduje, iż

”
 NIE ULEGA WĄTPLIWOŚCI, ŻE
 PODPIS SPORZĄDZONY PISMEM
 KOMPUTEROWYM PRZEZ
 POWÓDKĘ POD ZAŻALENIEM
 NIE POZWALA UZNAĆ GO
 ZA PODPIS W OMÓWIONYM
 WYŻEJ ZNACZENIU.

nie da się stwierdzić, czy jest podpisem własnoręcznym, a więc czy pochodzi od osoby składającej pismo procesowe i złożony został przez tę osobę zgodnie z jej wolą. Niespełnienie wymagań związanych z wniesieniem pisma, w tym jego podpisania, powoduje uznanie go za bezskuteczne²⁰.

Podpis musi być złożony pod oświadczeniem woli strony, a więc pod osnową pisma procesowego. „Przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie wskazują miejsca w piśmie procesowym, w którym należy złożyć podpis. Przepis art. 126 § 1 pkt 4 k.p.c. obliuguje do tego, aby każde pismo procesowe zawierało m.in. podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika. Podpis będący obligatoryjną częścią pisma procesowego, w tym apelacji, stanowi zażalenie treści pisma, więc powinien być umieszczony pod jego treścią na znak, że ta część pisma jest objęta oświadczeniem woli lub wiedzy podpisującego²¹. Przepis art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c. zakłada bowiem, że podpis umieszczony jest pod ostatnimi wyrazami tekstu, gdyż zamyka niejako konstrukcyjną granicę pisma, poza którą zamieszczona jest lista załączników²². Natomiast bez znaczenia z punktu widzenia procedury jest, czy zostaje złożony nad spisem załączników, czy pod nim, albowiem spis załączników nie stanowi oświadczenia woli strony²³. Niewątpliwie tego wymogu nie spełnia podpis złożony w innym

miejscu niż pod treścią pisma (np. na górze strony, w środku)²⁴.

Jeżeli istnieją jakiegokolwiek wątpliwości w tym zakresie, a więc co do prawdziwości złożonego podpisu, to aktualne pozostają wcześniejsze uwagi dotyczące wszczęcia czynności sprawdzających.

Wymóg umieszczenia podpisu na odpisie pisma procesowego

W orzecznictwie znaleźć można dwa odmiennie poglądy odnoszące się do konieczności podpisywania odpisów składanych pism procesowych.

Zgodnie z pierwszym z nich, warunkiem formalnym pisma procesowego nie jest złożenie podpisu na odpisie pisma procesowego.

W postanowieniu Sądu Najwyższego z 19 grudnia 1967 r., przyjęto, że podpis strony, jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika jest niezbędnym elementem każdego pisma procesowego, lecz wymogi te dotyczą jednak wyłącznie samego pisma procesowego i nie mają zastosowania do ich odpisów²⁵. W innym z judykatów Sąd Najwyższy uznał, że: „Kodeks postępowania cywilnego posługując się pojęciem odpisu pisma procesowego (w art. 128) nie definiuje go. Oznacza to, zgodnie z powszechnie przyjętą zasadą, że pojęciu temu należy nadać znaczenie potoczne. *Słownik języka polskiego* zaś pojęcie „odpis” określa jako „kopia oryginału, tekst odpisany²⁶. (Takie też znaczenie należy nadać pojęciu „odpis pisma procesowego”. Jest to zatem wtórnik, kopia pisma procesowego, do którego nie mogą znaleźć zastosowania wymagania formalne przewidziane w przepisach kodeksu postępowania cywilnego dla pism procesowych. Nie można także mówić o wadach formalnych odpisu, gdyż „odbija” on jedynie wady pisma, którego odpis stanowi. Brak podpisu na piśmie procesowym stanowi wadę formalną, do usunięcia której strona jest wzywana pod rygorem

zwrotu pisma (art. 130 k.p.c.). Brak podpisu na odpisie pisma procesowego nie stanowi natomiast wady formalnej w rozumieniu art. 130 k.p.c. i nie uzasadnia stosowania rygору określonego w art. 130 § 2 k.p.c. Brak zatem podpisu, np. na odpisie pozwu, nie uzasadnia jego odrzucenia²⁷. Podobnie brak podpisu na odpisie sprzeciwu od wyroku zaocznego nie uzasadnia odrzucenia tego sprzeciwu jako obarczonego wadami formalnymi. Prezentowane stanowisko uzasadnione jest po pierwsze – ustawowym rozróżnieniem pisma procesowego oraz jego odpisu jako załącznika (por. art. 128 k.p.c.). Kodeks postępowania cywilnego nie precyzuje przy tym, jakim wymogom formalnym powinien odpowiadać odpis. Jest to oczywiste, jeżeli weźmie się pod uwagę znaczenie terminu „odpis”. Po drugie, należy zauważyć, że pisma procesowe są dokumentami prywatnymi. Zgodnie z art. 245 dokument

prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Oznacza to, że podpis ma podstawowe znaczenie dla istnienia dokumentu. Złożenie podpisu na oświadczeniu identycznym co do treści z zawartym w piśmie procesowym powoduje, że powstaje drugi dokument prywatny, a nie odpis dokumentu (pisma procesowego)²⁸. Podobnie uznał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 grudnia 1998 r.: „Podpis strony, jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika jest niezbędnym elementem każdego pisma procesowego (art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c.). Brak podpisu może być uzupełniony w terminie i ze skutkami wynikającymi z art. 130 k.p.c. Ten wymóg formalny dotyczy jednak wyłącznie samego pisma procesowego. Nie ma natomiast zastosowania do jego odpisów. Odpis pisma procesowego nie jest bowiem pismem procesowym, lecz właśnie

tylko jego odpisem. W konsekwencji jedynie brak podpisu na piśmie procesowym stanowi brak formalny wymagający uzupełnienia, a nie jest nim brak podpisu na jego odpisie. W odniesieniu natomiast do odpisów pisma brak formalny polegać może na ich (jego) niezłożeniu w ogóle lub w niedostatecznej liczbie²⁹. Opierając się na wykładni przepisu art. 128 k.p.c., Sąd Najwyższy w postanowieniu z 12 stycznia 1998 r. przyjął, iż podpisanie musi być pismo procesowe strony, a nie jego odpisy; odpisy pisma procesowego muszą być do niego dołączone, ale nie muszą być podpisane, co oznacza, że niepodpisanie odpisów pisma procesowego nie powoduje, że nie spełnia ono warunków formalnych³⁰. Z kolei przywołując art. 126 § 1 pkt 6, art. 128 i 140 k.p.c., Sąd Najwyższy w postanowieniu z 18 października 2002 r., V CKN 1830/00, Legalis, uznał, że jeżeli do pisma procesowego należy dołączyć odpisy (art. 128 k.p.c.), które tylko podlegają doręczeniu pozostałym stronom (art. 140 k.p.c.), to przewidzianego w art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c. wymagania podpisania pisma procesowego nie można odnieść do jego odpisów, ponieważ oznaczałoby to zastąpienie nakazu wniesienia pisma procesowego z odpowiednią liczbą odpisów, nakazem wniesienia pisma procesowego w odpowiedniej liczbie egzemplarzy (wtóropisów, tj. egzemplarzy, z których każdy jest oryginałem; z chwilą bowiem podpisania bez odmiennego zastrzeżenia odpis traci swój dotychczasowy charakter i staje się kolejnym egzemplarzem oryginału³¹. Z nowszego orzecznictwa przywołać można wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 23 lutego 2018 r. W judykacie tym również podniesiono, że odnosząc się do treści art. 128 § 1 k.p.c., odpisy pisma procesowego nie muszą być podpisane ani poświadczane za zgodność z oryginałem przez stronę, jej przedstawiciela lub pełnomocnika procesowego, gdyż według stanowiska Sądu Najwyższego (postanowienie z 18 października 2002 r. w sprawie

V CKN 1830/00), jeżeli do pisma procesowego należy dołączyć odpisy (art. 128 k.p.c.), które tylko podlegają doręczeniu innym stronom (art. 140 k.p.c.), to przewidzianego w art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c. wymagania podpisania pisma procesowego nie można odnieść do jego odpisów, ponieważ oznaczałoby to zastąpienie nakazu wniesienia pisma procesowego z odpowiednią liczbą odpisów, nakazem wniesienia pisma procesowego w odpowiedniej liczbie egzemplarzy³².

”
ZŁOŻENIE PODPISU NA
OSWIADCZENIU IDENTYCZNYM
CO DO TREŚCI Z ZAWARTYM
W PIŚMIE PROCESOWYM
POWODUJE, ŻE POWSTAJE
DRUGI DOKUMENT PRYWATNY,
A NIE ODPIS DOKUMENTU
(PISMA PROCESOWEGO)”.

Drugi, przeciwstawny pogląd, uznaje, że warunkiem formalnym pisma procesowego jest podpisanie także odpisów pism procesowych. Tytułem przykładu można tutaj przywołać postanowienie Sądu Najwyższego z 27 sierpnia 1998 r.: „Jakkolwiek można ubolewać, że ustawodawca nie dostrzegł dotychczas intensywnego rozwoju środków techniki biurowej i nie dokonał odpowiedniej zmiany obowiązujących unormowań, to jednak nie może to oznaczać, iż przestały obowiązywać dotychczas istniejące. W wypadku odpisów pism procesowych nie ma to zresztą takiego znaczenia. Stosownie do powołanego już art. 128 k.p.c., do każdego pisma procesowego należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników. Stosownie bowiem do art. 140 k.p.c. pisma takie doręcza się w odpisach. Istotą odpisu – jak przyjmuje

się w teorii i praktyce, mimo braku definicji ustawowej – jest odwzorowanie w dowolnej technice pełnej treści składanego pisma. Bez względu na to, czy jest to dalszy egzemplarz pisma zgodny także swoim układem treści z oryginałem (tj. jego odbitka maszynowa lub wykonana techniką kserograficzną, kolejny wydruk dokumentu przygotowanego na komputerze itp.), czy też osobno sporządzony dokument, zawsze niezbędne pozostaje poświadczenie zgodności tak przygotowanego odpisu ze składanym oryginałem pisma. W odniesieniu do dokumentów zasada ta znajduje odbicie także w treści samych przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Przykładowo – w art. 250 § 1 k.p.c. mowa jest o odpisie urzędowo poświadczonym, w art. 479²⁴ k.p.c. zaś wyrażone zostało szczególnie w tym względzie wymaganie, by odpisy nie tylko poświadczone zostały za zgodność z oryginałem, ale ponadto przez szczególnie osoby, tj. notariusza, adwokata lub radcę prawnego³³. Sąd Najwyższy powołał się w powyższym orzeczeniu na uchwałę z 29 marca 1994 r. oraz postanowienie z 27 lutego 1997 r. W przywołanej uchwale Sąd Najwyższy uznał, iż „na wstępie stwierdzić należy, że kodeks postępowania cywilnego nie zna pojęcia kserokopii, natomiast jako pojęciem przeciwstawnym pojęciu oryginału posługuje się pojęciem odpisu. Skoro jednak tak odpis, jak kserokopia stanowią odwzorowanie oryginału tyle tylko, że pierwszy metodą tradycyjną, a druga metodą nowoczesną, to istnieje podstawa do objęcia pojęciem odpisu także kserokopii. Wobec tego także do kserokopii można odnieść utrwalony w orzecznictwie i aprobowany w doktrynie pogląd, że dokumentem prywatnym jest także odpis dokumentu, oraz pogląd wyrażony w uchwale z 7 sierpnia 1992 r., III CZP 92/92 (OSNCP 1993/1-2/19), że w postępowaniu w sprawach gospodarczych sąd może wydać nakaz zapłaty na podstawie odpisu dokumentu prywatnego, jeśli spełnia on

Fot. canva shironosov

warunki przewidziane w art. 479²⁴ pkt 2 k.p.c. Podobnie zatem jak odpis, kserokopię należy uznać za dokument stanowiący dowód istnienia oryginału i dlatego podlegający podwójnej ocenie. Raz jako dokument prywatny mający stanowić źródło wiadomości o istnieniu oryginalnego dokumentu, a drugi raz jako dokument prywatny mający stanowić źródło wiadomości o dochodzonym przez powoda roszczeniu. W postępowaniu opartym na dokumencie prywatnym źródłem wiadomości jest zawarte w nim i podpisane oświadczenie (art. 245 k.p.c.). Oznacza to, że dla uznania kserokopii za dokument prywatny, świadczący o istnieniu oryginału o odwzorowanej w niej treści, niezbędne jest oświadczenie o istnieniu dokumentu o treści i formie odwzorowanej kserokopią. Takim oświadczeniem będzie umieszczone na kserokopii i zaopatrzone podpisem poświadczenie zgodności kserokopii z oryginałem. Dopiero wtedy można uznać kserokopię za dokument prywatny świadczący o istnieniu oryginału o treści i formie w niej odwzorowanej. Bez wspomnianego poświadczenia kserokopia nie może być uznana za dokument, a tym bardziej za dokument niebudzący wątpliwości, o którym mowa w art. 479²⁴ pkt 2 k.p.c.³⁴. W drugim z judykatów przyjęto natomiast, że kserokopie niepotwierdzone „za zgodność z oryginałem” nie mają mocy dowodowej³⁵.

Bronienie tezy, że odpis pisma procesowego nie wymaga złożenia podpisu, wydaje się

całkowicie niezrozumiałe, skoro według dominującego stanowiska judykatury i doktryny odpisem w rozumieniu przepisów k.p.c., w tym odpisem orzeczenia w rozumieniu art. 140 k.p.c., jest dokument wiernie odzwierciedlający treść oryginału orzeczenia albo jego kopia³⁶. W orzecznictwie stwierdza się, że dla uznania kserokopii za dokument, świadczący o istnieniu oryginału o odwzorowanej w niej treści, niezbędne jest oświadczenie o istnieniu dokumentu o treści i formie odwzorowanej kserokopią. Takim oświadczeniem będzie umieszczone na kserokopii i zaopatrzone podpisem poświadczenie zgodności kserokopii z oryginałem. Dopiero wtedy można uznać kserokopię za dokument świadczący o istnieniu oryginału o treści i formie w niej odwzorowanej³⁷. Na gruncie zagadnienia środków dowodowych w postępowaniu cywilnym, K. Flaga-Gieruszyńska przyjęła że „uzupełniając rozważania odnoszące się do wydruków i kopii dokumentów, nie można pominąć kwestii odpisów dokumentów, które mogą być sporządzane przy pomocy różnych technik (wydruki, skany, kserokopie itp.). Jak trafnie zauważa K. Markiewicz, metoda sporządzenia odpisu nie ma znaczenia. Niezasadne więc jest czynienie dystynkcji z uwagi na technikę powstawania wtórnika w związku z dopuszczalnością korzystania z niego jako środka dowodowego. Po pierwsze, jest to całkowicie niepraktyczne podejście. Rozwój techniki sprawia, że zamazują się granice między takimi wtórnikami jak fotokopia czy fotografia a takimi jak m.in. kserokopia i wydruk czy też skan. Po drugie, co najważniejsze według tego autora, jest ono bezcelowe, jeśli pamięta się, że w polskim systemie prawnym obowiązuje otwarty katalog środków dowodowych. Należy więc stwierdzić, że same odpisy nie muszą jednak być dokumentami i nie są, o ile nie zawierają wszystkich elementów konstytutywnych dokumentu. Na przykład znaczenie podpisu na wtórnikach jest takie, że może on zostać

ROZWÓJ TECHNIKI SPRAWIA,
ŻE ZAMAZUJĄ SIĘ GRANICE
MIĘDZY TAKIMI WTÓRNIKAMI JAK
FOTOKOPIA CZY FOTOGRAFIA
A TAKIMI JAK M.IN. KSEROKOPIA
I WYDRUK CZY TEŻ SKAN.

przekwalifikowany w inny dowód, np. w uwierzytelniony odpis dokumentu czy dokument. Opatrzanie takich dowodów podpisem może wpłynąć, co zrozumiałe, na ich moc dowodową. Nie jest jednak co do zasady warunkiem *sine qua non* wprowadzenia takiego środka dowodowego do postępowania cywilnego. W konsekwencji odpis dokumentu – w zależności od stwierdzonych cech, takich jak np. brak uwierzytelnienia – może zostać zakwalifikowany do kategorii innych środków dowodowych³⁸. Z kolei K. Markiewicz, omawiając postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lipca 2008 r., w którym wyrażono pogląd, że doręczenie odpisu orzeczenia bez jednej strony uzasadnienia nie oznacza, że doręczenie nie było skuteczne ani że orzeczenie zawiera wady, które wprowadzałyby stronę w błąd co do rzeczywistej treści rozstrzygnięcia, pisze, że „stanowisko to jest dyskusyjne – postanowienia wydane na posiedzeniu niejawnym wiążą sąd od chwili podpisania ich wraz z uzasadnieniem (art. 358 k.p.c.), zatem doręczenie takiego orzeczenia z niekompletnym uzasadnieniem może wprowadzać stronę bądź jej pełnomocnika w błąd co do podstaw rozstrzygnięcia, a w przypadku każdego z orzeczeń prowadzić do naruszenia prawa do obrony wobec niepełności ustaleń bądź argumentacji sądu. Wydaje się, że skuteczne może być jedynie doręczenie prawidłowego i kompletnego odpisu, ponieważ w innym wypadku nie jest to w istocie odpis, czyli odzwierciedlenie treści pisma”³⁹.

Powyższa analiza uprawnia do przyjęcia, że podpis powinien zostać złożony pod każdym pismem procesowym (w tym odpisem tego pisma), niezależnie zatem od tego, w jakiej technice zostanie sporządzone pismo, w szczególności czy będzie stanowiło kserokopię, odkalkowanie czy wydruk komputerowy⁴⁰. Jeśli bowiem powszechnie uznaje się, że odpisem, w rozumieniu przepisów k.p.c., jest dokument wiernie odzwierciedlający treść oryginału, to za taki nie można uznać pisma procesowego, które nie stanowi wiernego odzwierciedlenia oryginału. Odpis niezawierający podpisu nie będzie bowiem wiernym odwzorowaniem oryginału, gdyż będzie się od niego różnić. Warto także zauważyć, że nawet odpis orzeczenia sądu opatrzony jest adnotacją o złożeniu podpisów na oryginale (za brakiem wymogu podpisu przemawiają w tym przypadku względy praktyczne).

Podsumowanie

Podsumowując powyżej opisane zagadnienie, jednoznacznie wskazać należy, że podpisanie odpisu pisma procesowego stanowi wymóg formalny pisma procesowego. Nie istnieją przekonujące powody, dla których przyjęta powinna zostać odmienna inter-

pretacja. W takiej sytuacji konieczne jest więc zastosowanie regulacji art. 130 § 1 k.p.c., która stanowi, że jeżeli pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych lub jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty, to należy wezwać stronę lub uczestnika postępowania nieprocesowego, pod rygorem zwrócenia pisma, do poprawienia, uzupełnienia lub opłacenia go w terminie tygodniowym. Wezwanie do uzupełnienia braków musi być precyzyjne i powinno zawierać dokładne oznaczenie braku formalnego i termin jego uzupełnienia oraz określać skutki nieusunięcia braku w terminie; nieprecyzyjne wezwanie do uzupełnienia braków formalnych pisma powoduje, że nie może nastąpić jego zwrot lub odrzucenie z powodu niewykonania wezwania⁴¹.

Warto zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z 28 marca 2018 r., I PZ 2/18, przyjął, że formalizm, a także w niektórych przejawach rygoryzm prawa procesowego, jest – w granicach wyznaczanych jego celami i funkcją – zjawiskiem koniecznym i pożytecznym. Należy jednak rozróżniać formalizm prawa procesowego od formalizmu jego stosowania, w określonych bowiem sytuacjach uzasadnione i celowe są, a niekiedy bywają niezbędne, pewne koncesje na rzecz rozsądku i poczucia sprawiedliwości. Sąd – po rozważeniu wszystkich okoliczności – powinien je czynić wyjątkowo i tylko wtedy, gdy uchybienia wymaganiom formalnym popełnione przy podejmowaniu określonej czynności procesowej są wynikiem oczywistej, niezawinionej omyłki. Prawo do popełnienia oczywistego błędu, niepowodującego niekorzystnych skutków procesowych, daje stronom art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c., przewidujący, że mylne oznaczenie pisma procesowego lub inne jego oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania pismu biegu i rozpoznania go w trybie właściwym. *Lege non distinquente* nie powinno być wątpliwości, że

przepis ten dotyczy także pism procesowych będących nośnikiem wnoszonych przez strony środków zaskarżenia, w tym pism sporządzanych przez zawodowego pełnomocnika. O procesowej kwalifikacji dokonanej czynności decydują nadane jej cechy konstrukcyjne, zazwyczaj specyficzne dla danej czynności, odróżniające ją od innej, a nie nazwa użyta w celu opisanie tej czynności (tytuł), zwłaszcza wtedy, gdy okoliczności danego przypadku jasno wskazują, że doszło nie do wadliwego doboru czynności, lecz oczywistej omyłki (niedokładności) w jej opisanie⁴².

Przypisy końcowe

¹ Ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805; dalej jako: k.p.c.

² K. Flaga-Gieruszyńska [w:] A. Zieliński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, wyd. 11, Warszawa 2022, art. 126, Nb 12.

³ A. Jasiocki, A. Jurzec-Jasiocka, *Upoważnienie do złożenia podpisu za stronę w postępowaniu cywilnym*, „Przegląd Sądowy” 2014, nr 10, s. 113.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*, s. 114.

⁶ K. Lubiński, *Uczestnicy sądowego postępowania egzekucyjnego*, PES 1994, nr V, s. 5 i n.

⁷ T. Żyznowski [w:] T. Wiśniewski, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1, art. 1–366, Warszawa 2021, art. 126, Nb 10.

⁸ K. Weitz [w:] T. Ereciński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. I: *Postępowanie rozpoznawcze*, wyd. V, Warszawa 2016, art. 126, Nb 14.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Postanowienie SN z 17 czerwca 2009 r., IV CSK 78/09, Legalis.

¹¹ T. Szancito [w:] T. Szancito, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t.1, Warszawa 2019, art. 126, Nb 11.

¹² *Ibidem*.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ P. Sobolewski, *Kodeks cywilny. Komentarz*, wyd. 30, Warszawa 2022, art. 78, Nb 6.

¹⁵ E. Rudkowska-Ząbczyk [w:] E. Marszałkowska-Krześ, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa 2018, art. 126, Nb 18.

¹⁶ Z. Radwański [w:] Z. Radwański, *System Prawa Prywatnego*, t. 2: *Prawo cywilne – część ogólna*, Warszawa 2008, s. 130.

¹⁷ T. Żyznowski, *op. cit.*, art. 126, Nb 9.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ Postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 27 sierpnia 2012 r., I ACz 1581/12, OSAWr 2013, Nr 1, s. 274.

²⁰ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 6 marca 2015 r., I ACa 853/14, Legalis.

²¹ Postanowienie Sądu Najwyższego z 30 marca 2017 r., V CZ 23/17, Legalis.

²² A.K. Bieliński, *Charakter podpisu w polskim prawie cywilnym materialnym i procesowym*, Warszawa 2007, s. 27.

²³ T. Szancito, *op. cit.*

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ Postanowienie SN z 19 grudnia 1967 r., I CZ 111/67, Legalis.

²⁶ *Słownik języka polskiego*, Warszawa 1979, pod red. M. Szymczaka, t. II.

²⁷ Por. orzeczenie SA w Poznaniu z 28 kwietnia 1993 r., I ACz 292/93 oraz glosa M. Szczepańskiego – „Palestra” 1993, nr 11, s. 143 i n.

²⁸ Postanowienie SN z 21 kwietnia 1998 r., III CKN 235/98, Legalis.

²⁹ Postanowienie SN z 2 grudnia 1998 r., I CZ 157/98, Legalis.

³⁰ Postanowienie SN z 12 stycznia 1998 r., I PKN 471/97, Legalis.

³¹ Postanowienie SN z 18 października 2002 r., V CKN 1830/00, Legalis.

³² Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 23 lutego 2018 r., XX GC 62/17, Legalis.

³³ Postanowienie SN z 27 sierpnia 1998 r., III CZ 107/98, Legalis.

³⁴ Uchwała SN z 29 marca 1994 r., III CZP 37/94, OSNCP 1994, z. 11, poz. 206.

³⁵ Postanowienie SN z 27 lutego 1997 r., III CKU 7/97, Legalis.

³⁶ Szerzej: K. Markiewicz [w:] T. Szancito, *Kodeks...*, art. 140, Nb 1.

³⁷ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 6 maja 2015 r., III AUa 298/14, Legalis.

³⁸ K. Flaga-Gieruszyńska [w:] Ł. Błaszczak, *Dowody w postępowaniu cywilnym. System Postępowania Cywilnego*, t. 2, Warszawa 2021, s. 1411.

³⁹ K. Markiewicz, *op. cit.*

⁴⁰ Podobnie wydaje się uznawać: E. Rudkowska-Ząbczyk, *op. cit.*, art. 126, Nb 2.

⁴¹ Postanowienie SN z 9 października 2014 r., IV CZ 61/14, Legalis.

⁴² Postanowienie SN z 28 marca 2018 r., I PZ 2/18, Legalis.

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Koszty komornicze

Zbiór studiów

redakcja naukowa
Andrzej Marciniak

OSRODEK NAUKOWO-SZKOŁENIOWY
PRZY KRAJOWEJ RADZIE KOMORNICZEJ

CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Sprzedaż ruchomości w toku egzekucji

W niniejszym artykule omówiono podstawowe zagadnienia dotyczące sprzedaży ruchomości w toku egzekucji poza licytacją elektroniczną.

**AGNIESZKA
ŻELAZNA**
Radczyni prawna

I. Termin sprzedaży ruchomości

Ustawodawca przewidział dwa terminy – liczone od chwili zajęcia ruchomości w toku egzekucji – z upływem których możliwe jest dokonanie przez komornika sprzedaży.

Co do zasady, sprzedaż zajętych ruchomości nie może nastąpić wcześniej niż po upływie dwóch tygodni od dnia uprawomocnienia się zajęcia (art. 864 § 1 k.p.c.). Powyższy termin jest więc minimalny, a zarazem podstawowy. Jego upływ upoważnia komornika – bez narażenia się na zarzut naruszenia obowiązków w razie wyznaczenia terminu wcześniejszego – do skutecznego dokonania sprzedaży. W razie bowiem nieuzasadnionego niedochowania przez komornika minimalnego, 2-tygodniowego odstępu czasu pomiędzy uprawomocnieniem się zajęcia ruchomości a jej sprzedażą, dłużnik może złożyć skargę na czynności komornika.

Rozważyć można w tym zakresie również odpowiedzialność cywilną komornika, który na skutek nienależytego wykonywania swoich obowiązków naraził stronę postępowania (lub osobę trzecią) na szkodę wynikłą z tego tytułu.

Z uwagi na rodzaj zajętych ruchomości lub koszty związane z pieczęcią nad nimi lub ich magazynowaniem, ustawodawca dopuścił przy tym możliwość natychmiastowej sprzedaży. Dotyczy to:

- ruchomości, które łatwo ulegają zepsuciu (przede wszystkim żywności), lub problematycznych pod kątem sprawowania nad nimi dozoru lub przechowywania (które powodowałyby nadmierne koszty; mowa np. o rzeczach wymagających specjalnych warunków przechowywania w sytuacji, gdy ich wartość rynkowa nie jest znaczna). Co istotne, ocena zaistnienia którejś z powyższych okoliczności należy do komornika;
- zajętego inwentarza żywego w sytuacji, gdy dłużnik odmówił zgody na przyjęcie

Fot. canva shironosov

go pod dozór. Powyższa okoliczność (odmowa dłużnika przyjęcia inwentarza pod dozór osobisty) winna znaleźć przy tym odzwierciedlenie w protokole zajęcia.

W powyższych przypadkach termin sprzedaży może nastąpić zatem bezpośrednio po zajęciu. Jak zwraca się na to uwagę w doktrynie¹, komornik musi mieć na uwadze, iż zastosowanie wykładni rozszerzającej, poprzez objęcie możliwością sprzedaży ruchomości bezpośrednio po zajęciu także i innych (nawet, wydawałoby się, zbliżonych) przypadków, jest niedopuszczalne.

II. Tryby sprzedaży ruchomości

Ustawodawca przewidział kilka trybów, w ramach których komornik może dokonać – zgodnie z k.p.c. – sprzedaży zajętych w egzekucji ruchomości, które znajdują jednakże zastosowanie w razie wystąpienia określonych przepisami okoliczności.

a) Sprzedaż z wolnej ręki

Sprzedaż ruchomości z wolnej ręki może nastąpić jedynie pod następującymi warunkami:

- dłużnik wyraził na to zgodę i określił minimalną cenę zbycia, przy czym – co należy podkreślić – ustawodawca nie określił kryteriów ustalenia przez dłużnika minimalnej ceny zajętej ruchomości. Przyjąć zatem należy, iż może to być zarówno cena ustalona w wyniku oszacowania wartości ruchomości, jak i cena jedynie symboliczna. Niekiedy brak wyrażenia przez dłużnika zgody na sprzedaż ruchomości z wolnej ręki może skutkować dotkliwymi konsekwencjami. Jak wskazano bowiem w orzecznictwie², brak wystąpienia przez dłużnika o sprzedaż inwentarza żywego z wolnej ręki, mimo stosownych pouczeń ze strony komornika, skutkować może dodatkowo szkodą

po jego stronie w wyniku zbyt długiego chowu zwierząt (np. konieczność poniesienia dodatkowych nakładów na paszę, jak też spadek wartości zwierząt); oraz

- żaden z wierzycieli prowadzących egzekucję nie sprzeciwił się sprzedaży w trybie z wolnej ręki w terminie tygodnia, a w przypadku ruchomości wymienionych w art. 864 § 2 k.p.c. (np. rzeczy łatwo psujące się, jak żywność lub inwentarz żywy) – w terminie trzech dni od dnia zawiadomienia wierzyciela przez komornika o zamiarze jej przeprowadzenia i minimalnej cenie zbycia określonej przez dłużnika.

”
KOMORNIK MUSI MIEĆ NA UWADZE, IŻ ZASTOSOWANIE WYKŁADNI ROZSZERZAJĄCEJ, POPRZEZ OBJĘCIE MOŻLIWOŚCIĄ SPRZEDAŻY RUCHOMOŚCI BEZPOŚREDNIO PO ZAJĘCIU TAKŻE I INNYCH.

Przepis art. 864¹ k.p.c., dopuszczający sprzedaż ruchomości w toku egzekucji z tzw. „wolnej ręki”, wprowadzony został niewątpliwie w celu usprawnienia egzekucji (co do zasady) z każdej ruchomości – z pewnymi odstępstwami oczywiście w zakresie sprzedaży rzeczy o specjalnym charakterze, jak np. wyroby ze złota i platyny – oraz z wyjątkiem tych, które – na podstawie art. 864 § 2 k.p.c. – podlegają sprzedaży niezwłocznie po ich zajęciu. Jak wyjaśnili to dodatkowo projektodawcy, wprowadzenie ceny minimalnej przy sprzedaży z wolnej ręki miało zapewnić, by sprzedaż taka nie była dla dłużnika krzywdząca.

b) Sprzedaż pozalicytacyjna

Jak wynika z art. 865 § 1 k.p.c., zajęte w toku egzekucji ruchomości nieużywane, stanowiące przedmiot obrotu handlowego (co więc nie dotyczy ruchomości z takiego obrotu wyłączonych), mogą być przez komornika – na wniosek strony – sprzedane przedsiębiorcy prowadzącemu obrót takimi ruchomościami po cenach hurtowych. W sytuacji gdy takie ceny nie zostaną udokumentowane, sprzedaż może nastąpić po cenach o 25% niższych od wartości szacunkowej ruchomości.

”
W DOKTRYNIE NA TLE
KOMENTOWANEGO PRZEPISU
WYJAŚNIA SIĘ, IŻ ZŁOŻENIE
WNIOSKU PRZEZ DŁUŻNIKA
LUB WIERZycIELA ODNOŚNIE
DOKONANIA PRZEZ KOMORNIKA
SPRZEDAŻY ZAJĘTEJ
RUCHOMOŚCI W TRYBIE
ART. 865 § 1 K.P.C. OTWIERA
KOMORNIKOWI DROGĘ DO
ZASTOSOWANIA TEGO TRYBU,
JEDNAKŻE NIE OBLIGUJE GO
DO JEGO ZASTOSOWANIA.

W doktrynie³ na tle komentowanego przepisu wyjaśnia się, iż złożenie wniosku przez dłużnika lub wierzyciela odnośnie dokonania przez komornika sprzedaży zajętej ruchomości w trybie art. 865 § 1 k.p.c. otwiera komornikowi drogę do zastosowania tego trybu, jednakże nie obliguje go do jego zastosowania. Wskazany tryb sprzedaży zajętych

ruchomości ma bowiem charakter fakultatywny, co oznacza, iż jego zastosowanie zależy od decyzji komornika, o czym świadczy z kolei użyty przez ustawodawcę (w treści komentowanej regulacji) zwrot „może”.

W razie jednakże zastosowania przez komornika trybu sprzedaży ruchomości z art. 865 k.p.c., winien on ustalić z przedsiębiorcą wszystkie warunki sprzedaży. Na żądanie przedsiębiorcy komornik powinien umożliwić mu przy tym dokonanie oględzin ruchomości w miejscu, w którym się one znajdują. Co zaś ważne – komornik nie może udzielić kredytu lub wydać nabywcy rzeczy bez zapłaty ceny nabycia. Może jednak ustalić w umowie z przedsiębiorcą sposób rozliczenia bezgotówkowego, z tym zastrzeżeniem, że przejście własności i wydanie rzeczy nastąpi dopiero po dokonaniu zapłaty. Jeżeli komornik w powyższej sytuacji wyda rzecz bez otrzymania zapłaty, to czynność ta będzie niewątpliwie wadliwa⁴. Co więcej, jeżeli komornik wydał nabywcy sprzedane ruchomości pomimo nieuiszczenia ceny nabycia, której płatność komornik odroczył, będzie on odpowiadać za szkodę, którą poniósł dłużnik na skutek powyższej czynności⁵.

Może zdarzyć się również sytuacja odmienna, która będzie miała miejsce, jeżeli przedsiębiorca odmówi nabycia ruchomości. W takim przypadku komornik powinien sporządzić na tę okoliczność stosowny protokół.

c) Sprzedaż licytacyjna

Kolejnym trybem sprzedaży zajętych ruchomości jest sprzedaż licytacyjna. Tryb ten ma przy tym zastosowanie, o ile ruchomości nie zostały sprzedane w żadnym z innych trybów. Jak wynika bowiem z art. 867 § 1 k.p.c., w trybie licytacji publicznej mogą być sprzedane ruchomości, które nie podlegają szczególnym rygorom określonym w art. 865 i 866¹–866² k.p.c., jak i te, których w sposób określony w tych przepisach nie

udało się sprzedać, z tym jednakże zastrzeżeniem, iż licytacji publicznej nie przeprowadza się, jeżeli zajęto ruchomości, których sprzedaż wymaga zezwolenia. Takie ruchomości mogą być bowiem sprzedane przez komornika – o czym będzie jeszcze mowa dalej – jedynie za pośrednictwem przedsiębiorstwa posiadającego takie zezwolenie albo bezpośrednio temu przedsiębiorstwu.

Podstawowym obowiązkiem przy sprzedaży licytacyjnej jest publiczne ogłoszenie obwieszczenia o licytacji. Istotą obwieszczenia jest oczywiście umożliwienie przekazania kompleksowej informacji o licytacji jak najszerszemu gronu potencjalnych nabywców ruchomości. Stosownie zaś do art. 867 § 1¹ k.p.c., obwieszczenie to ogłasza się w budynku sądu rejonowego właściwego dla miejsca licytacji oraz na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej. Jeżeli przy tym wartość ruchomości, objętych jednym obwieszczeniem o licytacji, została oszacowana na kwotę wyższą niż 5000 zł, komornik może dodatkowo zamieścić obwieszczenie o licytacji także w dzienniku poczytnym w danej miejscowości. Obwieszczenie o licytacji komornik doręcza również dłużnikowi nie później niż na tydzień przed rozpoczęciem licytacji. W przypadkach określonych w art. 864 § 2 k.p.c. (a więc gdy sprzedaż obejmuje np. rzeczy łatwo psujące się lub inwentarz żywy), obwieszczenie to należy doręczyć dłużnikowi jedynie przed rozpoczęciem licytacji.

Samo obwieszczenie o licytacji winno z kolei określać szczegółowo jej przedmiot i niezbędne elementy związane z udziałem w licytacji, w tym zaś – co do zasady – czas, miejsce, przedmiot oraz warunki licytacji, sumę oszacowania i cenę wywołania oraz miejsce i czas, w których można oglądać ruchomości. Jeżeli na licytację została wystawiona znaczna liczba ruchomości, w obwieszczeniu o licytacji wystarczy ogólnie podać ich rodzaj, liczbę i łączną sumę oszacowania, dodatkowo wskazując rodzaj, sumę

oszacowania i cenę wywołania przedmiotów o większej wartości.

W obwieszczeniu o licytacji zamieszcza się także wzmiankę o skutkach niezgłoszenia swoich praw przez osoby trzecie, stosownie do art. 867 § 1² zd. drugie k.p.c. Jak przewidział to przy tym ustawodawca, w razie możliwości ogłasza się tylko jedno obwieszczenie o licytacjach ruchomości, choćby należały one do różnych dłużników i różne były terminy licytacji.

Jednym z najistotniejszych elementów obwieszczenia o licytacji publicznej jest oczywiście cena wywołania. W tym zaś zakresie przepisy nie zostawiają swobody w jej określeniu przez komornika. Zgodnie bowiem z art. 867 § 2 k.p.c. cena wywołania w pierwszym terminie licytacji publicznej wynosi trzy czwarte wartości szacunkowej. Jeżeli licytacja w pierwszym terminie nie dojdzie do skutku, zajęte ruchomości mogą być sprzedane w drugim terminie licytacyjnym. Cena wywołania w drugim terminie licytacyjnym wynosi z kolei połowę wartości szacunkowej. Co zaś ważne – sprzedaż licytacyjna nie może nastąpić za cenę niższą od ceny wywołania.

Szczegółowe warunki udziału w licytacji publicznej, jak też jej przeprowadzenia (w tym i drugiej licytacji) w celu wyłonienia nabywcy ruchomości ustawodawca zawarł w przepisach art. 867¹–879 k.p.c., z uwzględnieniem

Fot. canva shironosov

obowiązujących w tym zakresie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 29 lipca 2016 r. w sprawie sposobów przeprowadzenia licytacji ruchomości⁶.

III. Nabywca ruchomości

Przepisy k.p.c. wprowadzają obowiązek sprzedaży (oraz ich zaoferowania) niektórych ruchomości na rzecz jedynie określonego, wąskiego grona nabywców lub za pośrednictwem określonych podmiotów. Krąg tych podmiotów określony został bezpośrednio przez ustawodawcę i wynika ze szczególnego rodzaju lub szczególnych właściwości zajętych ruchomości, które nie mogą (lub nie powinny) zostać zaoferowane do sprzedaży każdemu potencjalnemu nabywcy na zasadach wolnorynkowych.

a) Sprzedaż wymagająca zezwolenia

Tak też, w art. 866¹ k.p.c. ustawodawca zawarł wymóg, by zajęte ruchomości – których sprzedaż wymaga zezwolenia – były sprzedawane przez komornika za pośrednictwem przedsiębiorstwa posiadającego takie zezwolenie albo bezpośrednio takiemu przedsiębiorstwu (w celu dalszego nimi obrotu). Co istotne, przedsiębiorca taki musi wyrazić zgodę na pośrednictwo w sprzedaży zajętych ruchomości. Przyjęcie odmiennego rozwiązania byłoby bowiem sprzeczne z zasadą wolności gospodarczej, gwarantującej swobodę podejmowania decyzji gospodarczych.

Przypomnieć należy w tym miejscu, iż stosownie do art. 41 ust. 1 ustawy z 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców⁷, uzyskania zezwolenia wymaga⁸:

- obrót hurtowy napojami alkoholowymi powyżej 18% alkoholu, obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu, sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży (ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);
- utworzenie funduszu emerytalnego, utworzenie towarzystwa emerytalnego (ustawa z 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych);
- prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części (ustawa z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach);
- wykonywanie działalności gospodarczej na lotniskach użytku publicznego w zakresie zarządzania lotniskiem oraz obsługi naziemnej statków powietrznych, załóg, pasażerów i ładunku, wykonywanej na rzecz przewoźników lotniczych i innych użytkowników statków powietrznych (ustawa z 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze);
- prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków (ustawa z 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków);
- wykonywanie działalności w zakresie podatku akcyzowego, tj. prowadzenie składu podatkowego, nabywanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany odbiorca, jednorazowe nabycie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany odbiorca, wysyłanie wyrobów akcyzowych jako zarejestrowany wysyłający, wykonywanie czynności w charakterze przedstawiciela podatkowego, prowadzenie działalności jako podmiot pośredniczący, wyrowadzenie (ustawa z 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym);
- wytwarzanie, przetwarzanie lub przerabianie środków odurzających, substancji psychotropowych lub prekursorów; zbiór mlecza makowego i opium z maku oraz ziela lub żywicy konopi innych niż włókniste w celu prowadzenia badań naukowych; obrót hurtowy środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi, prekursorami kategorii 1; prowadzenie działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu oraz wprowadzenia do obrotu nowej substancji psychoaktywnej; uprawa maku; uprawa konopi włóknistych (ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii);
- wykonywanie działalności ubezpieczeniowej lub działalności reasekuracyjnej (ustawa z 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej);
- wykonywanie działalności związanej z narażeniem, polegającej na: a) wytwarzaniu, przetwarzaniu, przechowywaniu, transporcie, stosowaniu materiałów jądrowych lub źródeł promieniotwórczych i obrocie tymi materiałami lub źródłami; b) przechowywaniu, transporcie, przetwarzaniu lub składowaniu odpadów promieniotwórczych; c) przechowywaniu, transporcie lub przerobie wypalonego paliwa jądrowego i obrocie tym paliwem;

Fot. canva instaphotos

- d) wzbogacaniu izotopowym; e) budowie, rozruchu, eksploatacji oraz likwidacji obiektów jądrowych; f) budowie, eksploatacji i zamknięciu składowisk odpadów promieniotwórczych; g) produkowaniu, instalowaniu, stosowaniu i obsłudze urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze oraz obrocie tymi urządzeniami; h) uruchamianiu i stosowaniu urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące; i) uruchamianiu pracowni, w których mają być stosowane źródła promieniowania jonizującego, w tym pracowni rentgenowskich; j) zamierzonym dodawaniu substancji promieniotwórczych w procesie produkcyjnym wyrobów powszechnego użytku i wyrobów medycznych, wyrobów medycznych do diagnostyki *in vitro*, wyposażenia wyrobów medycznych, wyposażenia wyrobów medycznych do diagnostyki *in vitro*, aktywnych wyrobów medycznych do implantacji, w rozumieniu przepisów ustawy o wyrobach medycznych, obrocie tymi wyrobami oraz przywozie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wywozie z tego terytorium tych wyrobów i wyrobów powszechnego użytku, do których dodano substancje promieniotwórcze; k) zamierzonym podawaniu substancji promieniotwórczych ludziom i zwierzętom w celu medycznej lub weterynaryjnej diagnostyki, leczenia lub badań naukowych (ustawa z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe);
- prowadzenie giełdy towarowej, giełdowej izby rozrachunkowej, rynku regulowanego, platformy aukcyjnej, zorganizowanej platformy obrotu (ustawa z 26 października 2000 r. o giełdach towarowych);
  - wykonywanie rybołówstwa komercyjnego (ustawa z 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim);
  - działalność w zakresie gier bingo pieniężne, zakładów wzajemnych, loterie fantowe, gry bingo fantowe, loterie promocyjne, loterie audiotekstowe (ustawa z 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych);
  - prowadzenie systemów płatności, z wyjątkiem systemów prowadzonych przez NBP; prowadzenie systemów rozrachunku papierów wartościowych, z wyjątkiem systemów prowadzonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. lub przez spółkę, której Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 6 lub ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz systemów prowadzonych przez NBP, jak również wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania systemu, na którego prowadzenie wymagane jest zezwolenie (ustawa z 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami);
  - podjęcie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania lub importu produktu leczniczego; prowadzenie apteki ogólnodostępnej, punktów aptecznych; podjęcie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia hurtowni farmaceutycznej (ustawa z 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne);
  - wykonywanie działalności przez zarządzającego alternatywną spółką inwestycyjną,

Fot. canva Monkey Business Images

- tj. zarządzanie alternatywną spółką inwestycyjną, w tym wprowadzanie tej spółki do obrotu, oraz zarządzanie unijnym alternatywnym funduszem inwestycyjnym, w tym wprowadzanie tego funduszu do obrotu (ustawa z 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi);
- podjęcie i wykonywanie transportu drogowego; wykonywanie przewozu kabotażowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez podmiot mający siedzibę w państwie innym niż państwo członkowskie Unii Europejskiej, Konfederacja Szwajcarska lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strona umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub wykorzystujący do przewozu pojazd zarejestrowany w państwie innym niż państwo członkowskie Unii Europejskiej, Konfederacja Szwajcarska lub państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strona umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym; wykonywanie międzynarodowego przewozu drogowego osób na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wykonywanie międzynarodowego przewozu drogowego rzeczy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczny podmiot niemający siedziby w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (ustawa z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym);
  - prowadzenie zakładu inżynierii genetycznej, w którym ma być prowadzone zamknięte użycie mikroorganizmu genetycznie zmodyfikowanego (GMM) lub organizmu genetycznie zmodyfikowanego (GMO) (ustawa z 22 czerwca 2001 r.

o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych);

- utworzenie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej (ustawa z 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych);
- świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej; wydawanie pieniądza elektronicznego oraz świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji pieniądza elektronicznego; prowadzenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności w zakresie wydawania pieniądza elektronicznego przez oddział zagranicznej instytucji pieniądza elektronicznego (ustawa z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych);

”
W BRAKU MOŻLIWOŚCI
USTALENIA PRZEDSIĘBIORCY
POSIADAJĄCEGO ZEZWOLENIA
NA OBRÓT ZAJĘTYMI
RUCHOMOŚCIAMI (LUB BRAKU
ZGODY TEGO PRZEDSIĘBIORCY
NA POŚREDNICTWO
W SPRZEDAŻY), ZAJĘTE
RUCHOMOŚCI SPRZEDANE
MOGĄ ZOSTAĆ ZAŚ W TRYBIE
ART. 867 K.P.C., T.J. W DRODZE
LICYTACJI PUBLICZNEJ.

- prowadzenie ASO (alternatywny system obrotu, przez który rozumie się prowadzony poza rynkiem regulowanym wielostronny system kojarzący oferty kupna i sprzedaży instrumentów finansowych w taki sposób, że do zawarcia transakcji dochodzi w ramach tego systemu, zgodnie z określonymi zasadami oraz w sposób niemający

- charakteru uznaniowego) przez spółkę prowadzącą rynek regulowany; prowadzenie OTF (zorganizowana platforma obrotu, przez którą rozumie się wielostronny system kojarzący w sposób uznaniowy składane przez podmioty trzecie oferty kupna i sprzedaży obligacji, strukturyzowanych produktów finansowych, uprawnień do emisji, instrumentów pochodnych lub produktów energetycznych będących przedmiotem obrotu hurtowego, które muszą być wykonywane przez dostawę, niebędący rynkiem regulowanym ani ASO) przez spółkę prowadzącą rynek regulowany; prowadzenie rynku regulowanego; prowadzenie działalności maklerskiej; prowadzenie działalności maklerskiej przez bank z siedzibą na terenie Rzeczypospolitej Polskiej; prowadzenie działalności maklerskiej w formie oddziału przez zagraniczną osobę prawną prowadzącą działalność maklerską i mającą siedzibę na terytorium państwa innego niż państwo członkowskie; prowadzenie rachunków papierów wartościowych, rachunków derywatów i rachunków zbiorczych (działalność powiernicza) przez bank z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; świadczenie usług w zakresie udostępniania informacji o transakcjach (ustawa z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi);
- prowadzenie działalności gospodarczej w specjalnej strefie ekonomicznej i korzystanie z pomocy publicznej w postaci zwolnienia od podatku dochodowego na zasadach określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych lub w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych (ustawa z 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych);
  - prowadzenie działalności w zakresie instalacji, sprawdzania, przeglądów lub napraw tachografów (ustawa z 5 lipca 2018 r. o tachografach);
  - prowadzenie działalności w zakresie pośrednictwa kredytu hipotecznego (ustawa z 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami);
  - wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie ubezpieczeń albo w zakresie reasekuracji (ustawa z 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń);
  - utworzenie banku, rozpoczęcie działalności przez bank, utworzenie za granicą banku przez bank krajowy, utworzenie oddziału banku krajowego za granicą, utworzenie oddziału banku zagranicznego w kraju, utworzenie w Rzeczypospolitej Polskiej przedstawicielstw banków zagranicznych i instytucji kredytowych (ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe);
  - wykonywanie przewozów kolejowych osób, wykonywanie przewozów kolejowych rzeczy, świadczeniu usług trakcyjnych (ustawa z 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym).

PRZEDMIOTAMI O WARTOŚCI HISTORYCZNEJ SĄ PRZEDE WSZYSTKIM ZABYTKI RUCHOME.

W braku możliwości ustalenia przedsiębiorcy posiadającego zezwolenia na obrót zajętej ruchomości (lub braku zgody tego przedsiębiorcy na pośrednictwo w sprzedaży), zajęte ruchomości sprzedane mogą zostać zaś w trybie art. 867 k.p.c., tj. w drodze licytacji publicznej.

Do wyceny takich ruchomości przepis art. 865 k.p.c. stosuje się przy tym odpowiednio, co oznacza, iż sprzedaż nastąpić może po cenach hurtowych, a gdy takie ceny nie zostaną udokumentowane, po cenach o 25% niższych od wartości szacunkowej.

b) Sprzedaż ruchomości o wartości historycznej lub artystycznej

Stosownie do art. 866² § 1 k.p.c., przedmioty o wartości historycznej lub artystycznej mogą być sprzedane za pośrednictwem przedsiębiorstwa zajmującego się ich obrotem (np. antykwariat, galeria sztuki) albo państwowemu muzeum, bibliotece, archiwum lub ośrodkowi badań i dokumentacji. Powyższe nie wyłącza przy tym sprzedaży tego rodzaju ruchomości w trybie z tzw. „z wolnej ręki” stosownie do art. 864¹ k.p.c.

Przedmiotami o wartości historycznej są przede wszystkim zabytki ruchome. Wskazać należy wobec tego, iż zabytek ruchomy stanowi rzecz ruchomą, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Zgodnie z kolei z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami⁹, ochronie i opiece podlegają (bez względu na stan zachowania) zabytki ruchome będące w szczególności:

- dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej;
- kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowa-

nych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje;

- numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami;
- wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego;
- materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach;
- instrumentami muzycznymi;
- wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi;
- przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

c) Sprzedaż ruchomości ze złota lub platyny

Ustawodawca przesądził jednocześnie, iż odnośnie do wyrobów ze złota i platyny (za wyjątkiem przedmiotów użytkowych) oraz przedmiotów ze złota lub platyny niezdatnych do użytku, winny być one sprzedane przez komornika jedynie przedsiębiorstwu jubilerskiemu lub innemu zajmującemu się obrotem lub przerobem metali szlachetnych.

Uregulowanie to dotyczy także sprzedaży złota i platyny dewizowych. Tak też, złotem dewizowym i platyną dewizową jest złoto i platyna w stanie nieprzerobionym oraz w postaci sztab, monet bitych po 1850 r., a także półfabrykatów, z wyjątkiem stosowanych w technice dentystycznej. Są nimi również przedmioty ze złota i platyny zazwyczaj niewytwarzane z tych kruszców¹⁰.

Do wyceny takich ruchomości przepis art. 865 k.p.c. stosuje się zaś odpowiednio,

co oznacza, iż ich sprzedaż nastąpić może po cenach hurtowych, a gdy takie ceny nie zostaną udokumentowane, po cenach o 25% niższych od wartości szacunkowej.

Co ważne, przedmioty ze złota lub platyny mogą być zatem sprzedane (z wyjątkiem wyrobów użytkowych) bezpośrednio jedynie:

- przedsiębiorstwu jubilerskiemu;
- innemu przedsiębiorstwu zajmującemu się obrotem lub przerobem metali szlachetnych.

”
CO JEDNAK ISTOTNE,
BANKIEM WSKAZANYM PRZEZ
WIERZycIELA ALBO KOMORNIKA
NIE MOŻE BYĆ BANK BĘDĄCY
ZARAZEM WIERZycIELEM
W PROWADZONYM
POSTĘPOWANIU.

d) Sprzedaż walut obcych

W razie zajęcia walut obcych, podlegają one sprzedaży bankowi. Jak wynika to z przepisów PrDew¹¹, walutami obcymi są zaś znaki pieniężne (banknoty i monety) będące poza krajem prawnym środkiem płatniczym, a także wycofane z obiegu, lecz podlegające wymianie. Na równi z walutami obcymi traktuje się także wymienialne rozrachunkowe jednostki pieniężne stosowane w rozliczeniach międzynarodowych, w szczególności jednostkę rozrachunkową Międzynarodowego Funduszu Walutowego (SDR).

Celem sprzedaży zajętych walut obcych komornik wyznacza dłużnikowi tygodniowy termin do wskazania banku (nabywcy). Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu, do wskazania wybranego banku wzy-

wany jest zaś wierzyciel. Jeżeli ani dłużnik, ani wierzyciel nie wskazali banku, na rzecz którego nastąpić ma sprzedaż, wyboru tego banku dokonuje ostatecznie komornik. Co jednak istotne, bankiem wskazanym przez wierzyciela albo komornika nie może być bank będący zarazem wierzycielem w prowadzonym postępowaniu. Dodatkowo – jak wyjaśnia się to w doktrynie¹² – wskazanie banku (nabywcy) odnosi się jedynie do konkretnej kwoty zajętej waluty i ma charakter jednorazowy, przez co należy rozumieć, że jeżeli komornik zajmie kolejną kwotę waluty obcej, to procedura określona w art. 866² § 3 k.p.c. powinna być zastosowana ponownie.

Obowiązku sprzedaży zajętych walut obcych w trybie opisanym wyżej nie stosuje się jednakże, jeżeli tytuł wykonawczy obejmuje świadczenie pieniężne podlegające spełnieniu wyłącznie w walucie obcej, zaś właśnie ta waluta została przez komornika zajęta.

Przypisy końcowe

- ¹ K. Flaga-Gieruszyńska, *Tytuł II. Egzekucji świadczeń pieniężnych. Dział I. Egzekucja z ruchomości. Rozdział 2. Sprzedaż* [w:] K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, wyd. 11, Warszawa 2022, s. 1780–1795.
- ² Por. wyr. SO w Poznaniu z 18 lipca 2018 r., sygn. akt I C 8/17.
- ³ K. Flaga-Gieruszyńska, *op. cit.*
- ⁴ Por. post. SN z 8 marca 1974 r., sygn. akt III CZP 31/73.
- ⁵ Por. wyr. SA w Gdańsku z 1 grudnia 2011 r., sygn. akt I ACa 1181/11.
- ⁶ Dz.U. z 2016 r. poz. 1205.
- ⁷ T.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 162 ze zm.
- ⁸ A. Wołoszyn-Cichocka [w:] M. Zdyb, G. Lubeńczuk, A. Wołoszyn-Cichocka, *Prawo przedsiębiorców. Komentarz*, Warszawa 2019, s. 464–560.
- ⁹ T.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.
- ¹⁰ Por. art. 2 ust. 1 pkt 13 ustawy z 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 309 ze zm.) – dalej: „PrDew”.
- ¹¹ Por. art. 2 ust. 1 pkt 10 i 11 PrDew.
- ¹² K. Flaga-Gieruszyńska, *op. cit.*

Zażalenie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia pozwu wydane w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

**DR HAB. PROF. ALK
JOANNA STUDZIŃSKA**

Redaktor Naczelna
Kierownik Zakładu
Postępowania Cywilnego
Akademia Leona Koźmińskiego

Wprowadzenie zmian w strukturze zażeń w postępowaniu cywilnym wiąże się z wieloma wątpliwościami wyrażanymi w zagadnieniach prawnych kierowanych do Sądu Najwyższego. Obok dotychczasowego zażenia uregulowanego w art. 394 k.p.c., będącego suspensywnym i względnie dewolutywnym środkiem zaskarżenia przysługującym co do zasady od określonych ustawą postanowień niemerytorycznych sądu pierwszej instancji, wprowadzone zostało przez ustawo-

dawcę zażalenie na niektóre postanowienia sądu pierwszej instancji kierowane do innego składu tego sądu przewidziane w art. 394^{1a} k.p.c., oraz odnośnie do postanowień sądu pierwszej instancji zapadających w postępowaniu zabezpieczającym (art. 741 § 2 k.p.c.) czy egzekucyjnym (art. 767⁴ § 1 k.p.c.). Ustawodawca, wprowadzając zażalenie poziome w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, w wielu sytuacjach nie zawarł reguł kolizyjnych dotyczących zbiegu zażenia poziomego i dewolutywnego czy doprecyzowania rodzaju zażenia mającego zastosowanie, jak np. w postępowaniu nieprocesowym. Jednocześnie wprowadzenie zażenia poziomego w postępowaniu egzekucyjnym i mogącego mieć zastosowanie zażenia dewolutywnego wiążącego się z zakończeniem postępowania rodzi wątpliwości odnośnie

do właściwego rodzaju zażalenia, właściwości sądu lub składu sądu. Stąd zasadne jest przeprowadzenie analizy i wskazanie, który rodzaj zażalenia powinien być wykorzystany w sprawie będącej na styku postępowania rozpoznawczego i egzekucyjnego, tj. pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego i jednoczesnego złożenia wniosku o zabezpieczenie roszczenia.

1. Charakter powództw przeciwegzekucyjnych

Powództwa przeciwegzekucyjne, zwłaszcza powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, są merytorycznym sposobem obrony dłużnika lub osoby trzeciej przed postępowaniem egzekucyjnym zmierzającym do podważenia zasadności lub dopuszczalności egzekucji¹. Samo usytuowanie tych powództw w dziale VI części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego nie powoduje, że sprawy te są sprawami egzekucyjnymi. Proces z powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie jest kontynuacją postępowania, w którym wydano prawomocne lub natychmiast wykonalne orzeczenie sądowe, będące elementem tytułu wykonawczego². Powództwo przeciwegzekucyjne ma na celu pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części i tym samym udaremnienie (trwale lub tymczasowo) możliwości przeprowadzenia jakiegokolwiek egzekucji na podstawie danego tytułu wykonawczego. Jest samoistnym powództwem o ukształtowanie, ukierunkowanym na wydanie przez sąd konstytucyjnego wyroku i zmierza do odmiennego, niż wynika to z tytułu egzekucyjnego, ukształtowania stosunku prawnego przez zniweczenie prawa wierzyciela do dochodzenia zaspokojenia roszczenia w drodze egzekucji. W konsekwencji, przedmiotem sporu w procesie inicjowanym powództwem przeciwegzekucyjnym nie jest sama zasadność obowiązku

stwierzonego tytułem wykonawczym, ale sama zasada jego wykonalności³. Powództwa przeciwegzekucyjne są samoistnymi powództwami, środkami prawnymi merytorycznej (materialnoprawnej) obrony dłużnika albo osoby trzeciej przed niezgodną z prawem egzekucją. Służą realizacji reguły postępowania cywilnego, zgodnie z którą za swoje długi powinien odpowiadać przede wszystkim zobowiązany⁴.

Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności jest samoistnym powództwem o ukształtowanie, ukierunkowanym na wydanie przez sąd konstytucyjnego wyroku. Zmierza do odmiennego, niż to wynika z tytułu wykonawczego, ukształtowania stosunku prawnego (ewentualnie szeroko rozumianej sytuacji prawnoprocesowej) przez zniweczenie (trwale lub przejściowe, całkowite lub częściowe) prawa wierzyciela do dochodzenia zaspokojenia roszczenia w drodze egzekucji⁵. Ich celem jest ukształtowanie stosunku prawnego wynikającego z treści tytułu wykonawczego. Postępowanie procesowe prowadzone w celu rozpoznania powództwa przeciwegzekucyjnego toczy się zatem, z pewnymi odrębnościami, na podstawie przepisów ogólnych⁶.

Jako że, jak zostało wskazane, powództwa egzekucyjne są samoistnymi powództwami,

Fot. canva LightFieldStudios

ze względu na swój skutek konstytutywny zaliczane są do kategorii powództw o ukształtowanie prawa⁷. W literaturze wyrażane są wątpliwości, czy jest to zwykle postępowanie procesowe⁸, czy postępowanie odrębne⁹.

Usankcjonowany w postępowaniu egzekucyjnym podział kompetencji pomiędzy sąd procesowy i organy egzekucyjne wyłącza spod kompetencji organów egzekucyjnych badanie zarzutów materialnoprawnych, skierowanych przeciwko stwierdzonemu w tytule egzekucyjnym obowiązkowi świadczenia lub przedmiotom należącym do osób trzecich, z których jest prowadzona egzekucja¹⁰. Wykluczona jest również możliwość badania przez ten organ, czy tytuł wykonawczy został wydany w stosunku do podmiotu niemającego zdolności prawnej. Jest to prerogatywa sądu orzekającego w postępowaniu rozpoznawczym, choć następcze skutki orzeczeń wydanych w tych sprawach będą w sposób bezpośredni oddziaływały na toczące się postępowanie egzekucyjne¹¹.

Nie budzi wątpliwości, że wniesienie powództwa o pozbawienie tytułu wykonalności wszczyna postępowanie rozpoznawcze w trybie procesowym, w ramach którego przedmiotem sporu jest – co do zasady – nie tyle zasadność obowiązku stwierzonego ty-

tułem wykonalności, ile sama wykonalność tytułu wykonawczego¹².

Powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (art. 840 k.p.c.) jest sposobem obrony merytorycznej przed prowadzoną egzekucją, pozwalającym na pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, jeżeli prowadzenie egzekucji na podstawie tego tytułu narusza prawa podmiotowe dłużnika wynikające z prawa materialnego. Zmierza ono do odmiennego, niż to wynika z tytułu wykonawczego, ukształtowania prawa. Jest to zatem powództwo niezależne od podstawy roszczenia i rozstrzygnięcia objętego tytułem wykonawczym, zmierza bowiem do pozbawienia wykonalności tego tytułu nie dlatego, że tytuł egzekucyjny nie odpowiadał prawu w dacie jego powstania (wydania orzeczenia), lecz dlatego, że bądź nie było podstaw do nadania klauzuli wykonalności, bądź też nastąpiły – po powstaniu tytułu – zdarzenia, które wyłączają dopuszczalność egzekucji. W związku z tym wysokość opłaty od pozwu w przypadku powództwa z art. 840 k.p.c. określa nie wartość przedmiotu sporu, którego rozstrzygnięcie znalazło wyraz w danym tytule wykonawczym, lecz ta wartość przedmiotu sporu, którą stosownie do art. 19 § 2 k.p.c. poda dłużnik i która będzie przez

to podstawą do określenia wysokości opłaty stosunkowej, względnie – którą sąd, mając na względzie powyższe, skoryguje w trybie art. 25 k.p.c.¹³

Reasumując, powództwo o pozbawienie wykonalności jest powództwem rozpoznawanym w postępowaniu rozpoznawczym niezależnie od wątpliwości, czy jest to postępowanie odrębne czy zwykłe. Wnoszone jest w formie pozwu. Umieszczenie regulacji wskazujących na podstawy tego powództwa w części dotyczącej postępowania egzekucyjnego wiąże się jedynie z tym, że jest to jednocześnie forma obrony dłużnika przez egzekucją.

2. Zażalenie na odrzucenie pozwu

Zasadnicza wątpliwość w tym zakresie wiąże się z możliwością przyjęcia, że odrzucenie pozwu w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego można zaskarżyć zażaleniem wskazanym w art. 394 § 1 k.p.c.

Zgodnie ze znowelizowanym art. 394 § 1 k.p.c. zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje obecnie jedynie na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie, a ponadto na postanowienia sądu pierwszej instancji i zarządzenia przewodniczącego, których przedmiotem jest zwrot pisma wniesionego jako pozew. Z pozwu tego nie wynika: żądanie rozpoznania sprawy; zwrot pozwu; odmowa odrzucenia pozwu; przekazanie sprawy sądowi równorzędnemu lub niższemu albo podjęcie postępowania w innym trybie; zawieszenie postępowania i odmowa podjęcia zawieszono postępowania; zwrot kosztów; określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów procesu; zwrot opłaty lub obciążenie kosztami sądowymi – jeżeli strona nie składa środka zaskarżenia co do istoty sprawy. Stąd można przyjąć, że obecnie kognicja sądu drugiej instancji jest ograniczona do tych postano-

Fot. canva rcp/istock

wień, których przedmiotem jest zakończenie postępowania, ewentualne zatamowanie jego biegu, lub kwestia samych kosztów procesu lub kosztów sądowych, jeżeli rozstrzygnięcie w tym przedmiocie nie jest zawarte w nakazie zapłaty¹⁴.

Pojęcie postanowień sądu pierwszej instancji „kończących postępowanie w sprawie” odpowiada kodeksowemu podziałowi postanowień na kończące i niekończące postępowania w sprawie. Postanowienia kończące postępowanie w sprawie rozumianej jako całość materii poddanej pod osąd sąd wydaje wówczas, gdy orzeka o całości postępowania, a brak jest warunków do wydania wyroku, czyli do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. W szczególności występuje to wtedy, gdy merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy jest niedopuszczalne lub zbędne. Dotyczy to przede wszystkim odrzucenia pozwu, umorzenia postępowania czy odrzucenia apelacji¹⁵. Są to postanowienia, które zamykają stronie drogę do wydania rozstrzygnięcia merytorycznego, gdy jednocześnie po ich wydaniu sąd jest zwolniony z dalszego podejmowania czynności procesowych, czyli takie, które przez uprawomocnienie się trwale zamykają drogę do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty w danej instancji¹⁶. Postanowieniem kończącym postępowanie będzie zatem postanowienie o odrzuceniu pozwu (art. 199 § 1, art. 1099, 1113, 1124 § 3, art. 1165 § 1 k.p.c.), o umorzeniu postępowania

(np. art. 182 § 1, art. 182¹ § 1, art. 332 § 2, art. 355, 446 k.p.c.), o odrzuceniu sprzeciwu od wyroku zaocznego (art. 344 § 3 k.p.c.)¹⁷.

Co istotne, w literaturze wskazuje się, że w świetle art. 394 § 1 *in principio* k.p.c., stosowanego odpowiednio w postępowaniu egzekucyjnym (art. 13 § 2 k.p.c.), zażalenie przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące to postępowanie w zakresie prowadzonej w nim sprawy. Przepis ten nie stanowi natomiast podstawy do wnoszenia zażaleń na postanowienia, które kończą jedynie usamodzielniony w jakiś sposób etap tego postępowania¹⁸.

Podsumowując, niezależnie od miejsca uregulowania danego powództwa należy przyjąć, że zażalenie przysługuje na odrzucenie pozwu w każdej sprawie. Ustawodawca nie różnicuje skutków w zależności od miejsca regulacji czy rodzaju postępowania. Tym bardziej, że w uzasadnieniu projektu nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego wprowadzającego rozróżnienie zażaleń wskazano, że katalog orzeczeń zaskarżalnych zażaleniem dewolutywnym wiąże się z tym, że powyższe kwestie incydentalne decydują o bycie sprawy, co uzasadnia „ściślejszą kontrolę orzeczeń sądu pierwszej instancji w tym zakresie”¹⁹.

3. Zażalenie w postępowaniu egzekucyjnym

Co do zasady, w postępowaniu egzekucyjnym na postanowienie sądu zażalenie przysługuje tylko w wypadkach wskazanych w ustawie. Jednak w sprawach nieuregulowanych w postępowaniu egzekucyjnym, w związku z art. 13 § 2 k.p.c., zażalenie można wnieść poprzez odpowiednie stosowanie także w określonych sytuacjach art. 394 § 1 k.p.c.²⁰ Zgodnie z art. 767⁴ § 1 k.p.c., który został zamieszczony wśród przepisów ogólnych o postępowaniu egzekucyjnym, zażalenie na postanowienie sądu przysługuje wyłącznie w wypadkach wskazanych w usta-

wie. Postępowanie egzekucyjne jest innego rodzaju niż proces postępowaniem unormowanym w kodeksie postępowania cywilnego, w związku z czym w postępowaniu tym co do zasady znajdują odpowiednie zastosowanie również przepisy o procesie (art. 13 § 2 k.p.c.). W przepisach tych z kolei w sposób odrębny została unormowana kwestia dopuszczalności wnoszenia zażaleń na postanowienia sądu pierwszej instancji, a stosowaną regulację w tej mierze zawiera art. 394 § 1 k.p.c. W judykaturze²¹ i w piśmiennictwie²² przepis ten w ramach odpowiedniego stosowania może określać sytuacje, w których zażalenie jest dopuszczalne także w postępowaniu egzekucyjnym. Zgodnie z art. 767⁴ § 1 k.p.c. zażalenie przysługujące w wypadkach wskazanych w ustawie interpretuje się dość szeroko, a mianowicie chodzi o wypadki wskazane nie tylko w przepisach części trzeciej kodeksu, ale również w odpowiednio stosowanych przepisach o procesie oraz w przepisach części czwartej i piątej²³.

Oprócz wypadków, w których ustawodawca dopuszcza możliwość wnoszenia zażalenia na postanowienie sądu wydane w przedmiocie rozpoznania skargi na czynność komornika, kodeks postępowania cywilnego przewiduje również inne wypadki zaskarżenia czynności organu egzekucyjnego zażaleniem. Często możliwość zakwestionowania postanowienia sądu w określonym przedmiocie jest jedyną formą obrony uczestnika

Fot. canva kanchanachitkamma

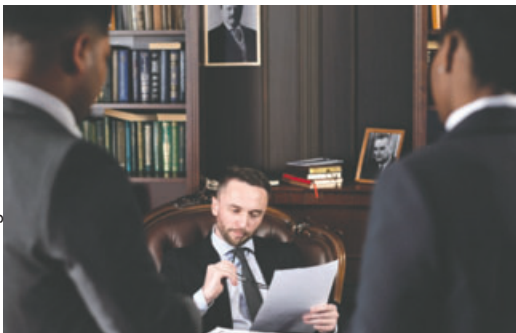
postępowania egzekucyjnego, stąd dopuszczalność wniesienia zażalenia jest istotnym zagadnieniem z punktu widzenia praktyki. Chodzi tu o sytuacje, w których funkcję organu egzekucyjnego pełni sąd. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego w części trzeciej nie zawierają szczególnej regulacji dotyczącej zażaleń, przepisów statuujących wymogi formalne zażalenia, trybu i terminu wnoszenia zażalenia należy więc poszukiwać, przez odwołanie zawarte w art. 13 § 2 k.p.c., w części normującej postępowanie rozpoznawcze.

” PO NOWELIZACJI ZAŻALENIE W POSTĘPOWANIU EGZEKUCYJNYM JEST ZAWSZE ZAŻALENIEM POZIOMYM.

Zażalenie w postępowaniu egzekucyjnym przysługuje wyłącznie od postanowień wydanych przez sąd, nie przysługuje zaś od postanowień komornika będących jego czynnościami egzekucyjnymi. Zgodnie z regułą wyrażoną w art. 13 § 2 k.p.c. przepisy o procesie należy stosować odpowiednio do innych rodzajów postępowań, jeżeli przepisy szczególne regulujące te postępowania nie stanowią inaczej. W przypadku postępowania egzekucyjnego odrębne regulacje sprowadzają się niekiedy do samodzielnego unormowania określonej kwestii w taki sam albo w zbliżony sposób jak w procesie (tak np. art. 802, 809, 813 i 818 k.p.c.). Jest to związane z tym, że w odniesieniu do tego postępowania na poziomie przepisów prawnych wciąż nie udało się zrealizować postulatu jego pełnej integracji z rozwiązaniami o zasięgu ogólnym przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego²⁴. Charakter zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym pozostaje w związku ze spo-

sobem rozpoznawania spraw egzekucyjnych przez sąd i formą wydawanych przez niego rozstrzygnięć. Zasadą jest rozpoznawanie spraw na posiedzeniu niejawnym (chyba że zachodzi potrzeba wyznaczenia rozprawy albo wysłuchania stron lub innych osób) i wydawanie rozstrzygnięć w formie postanowień (co nie wyłącza możliwości wydawania zarządzeń, mających z reguły charakter porządkowy lub przygotowawczy).

Celem postępowania wywołanego wniesieniem zażalenia jest wyłącznie kontrola orzeczeń sądu pierwszej instancji wydanych w toku postępowania lub formalnie kończących to postępowanie, a nie kontynuacja rozpoznania sprawy co do istoty²⁵. W postępowaniu egzekucyjnym sąd co do zasady orzeka w formie postanowienia. Zażalenie do sądu drugiej instancji na postanowienie sądu wydawane w postępowaniu egzekucyjnym przysługuje tylko w wypadkach wskazanych w ustawie, w szczególności na postanowienie o odrzuceniu skargi na czynność komornika (art. 767³ k.p.c.), postanowienie co do zawieszenia lub umorzenia postępowania egzekucyjnego (art. 828 k.p.c.), postanowienie w sprawie ograniczenia egzekucji (art. 839 k.p.c.), postanowienie w sprawie opisu i oszacowania nieruchomości (art. 950 k.p.c.), postanowienie co do przybicia (art. 997 k.p.c.) i postanowienie w sprawie rozpoznania zarzutów przeciwko planowi podziału sumy uzyskanej z egzekucji (art. 1028 § 3 k.p.c.). Postać postanowienia mogą przybrać również zarządzenia wydawane przez sąd w trybie nadzoru judykacyjnego sprawowanego z urzędu na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. W odniesieniu do dopuszczalności zaskarżenia tych postanowień w drodze zażalenia należy stosować art. 394 k.p.c. oraz przepisy określające dopuszczalność zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym. Zażalenie przysługuje zatem wówczas, gdy postanowienie zmierza do zakończenia egzekucji lub jej samodzielnej części, np. uchylenia

zajęcia wynagrodzenia za pracę, dokonane go bez właściwego tytułu²⁶.

Po nowelizacji zażalenie w postępowaniu egzekucyjnym jest zawsze zażaleniem poziomym²⁷. Dotyczy to zażalenia rozpoznawanego w związku z dokonywanymi czynnościami w postępowaniu egzekucyjnym. Natomiast zażalenie przysługuje także na te zarządzenia i postanowienia, które zostały wymienione w art. 394 § 1 i art. 394^{1a} k.p.c., a są aktualne w postępowaniu egzekucyjnym i nie zostały uregulowane w sposób odrębny w przepisach części trzeciej kodeksu. W piśmiennictwie wskazuje się, że uregulowanie przewidujące dopuszczalność zażalenia na podstawie odpowiednio stosowanych przepisów o procesie rodzi wątpliwości odnośnie do możliwości wniesienia zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym, a zatem charakter danego orzeczenia i związana z tym ocena jego zaskarżalności zażaleniem nie są zderterminowane nazwą, lecz przedmiotem rozstrzygnięcia²⁸.

Mówiąc o wątpliwościach co do przysługiwania zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym, zwłaszcza w przypadku orzeczeń kończących postępowanie, wskazuje się, że zażalenie ma służyć od każdego postanowienia kończącego samodzielny etap postępowania egzekucyjnego, jednak w ogóle nie uwzględnia, że w wielu odrębnych regulacjach z zakresu tego postępowania ustanowiona została możliwość wnoszenia zażeń

na tego typu postanowienia co do: zbiegu egzekucji sądowej i egzekucji administracyjnej (art. 773 § 4 k.p.c.), nadania klauzuli wykonalności (art. 795 § 1 k.p.c.), ograniczenia egzekucji (art. 839 § 2 k.p.c.), wyłączenia spod zajęcia (art. 1061 § 2 k.p.c.), udzielenia przybicia ruchomości (art. 870 § 2 k.p.c.), wyjawienia majątku (art. 915 § 3 k.p.c.), opisu i oszacowania nieruchomości (art. 950 k.p.c.), przybicia i przysądzenia nieruchomości (art. 997 i art. 998 § 2 k.p.c.), podziału sumy uzyskanej przez egzekucję (art. 1028 § 3 k.p.c.) oraz poszczególnych faz postępowania mającego za przedmiot egzekucję świadczeń niepieniężnych (art. 1055 k.p.c.)²⁹.

W literaturze zwraca się uwagę, że zażalenie na postanowienie kończące postępowanie egzekucyjne może zostać wniesione na podstawie art. 394 § 1 *in principio* k.p.c. Przepis ten nie stanowi jednak podstawy do wniesienia zażalenia na postanowienia kończące samodzielne etapy postępowania egzekucyjnego. Nie odnosi się także do zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi na czynności komornika, gdyż możliwość wniesienia zażalenia na to postanowienie wynika obecnie z art. 767³ k.p.c.³⁰

W przedmiocie dopuszczalności zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym wypowiedział się Sąd Najwyższy, wskazując, że w wyniku zmian dokonanych na mocy ustawy nowelizującej nie uległ zmianie model postępowania zażaleniowego, zgodnie z którym w postępowaniach uregulowanych w części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego zażalenie na postanowienia sądu przysługuje w przypadkach wskazanych w ustawie. Takim przepisem, dopuszczającym możliwość wniesienia zażalenia w postępowaniu klauzulowym w rozumieniu art. 767⁴ § 1 k.p.c. jest wskazany wyżej art. 795 § 1 k.p.c. Przepisy te stanowią regulację szczególną w odniesieniu do przepisów regulujących postępowanie zażaleniowe, zawartych w części pierwszej, księdze pierwszej kodeksu postępowania

cywilnego³¹. Treść art. 767⁴ k.p.c. nakazuje przyjąć, że w przypadkach, w których dopuszczalność zażalenia jest regulowana na mocy tego przepisu, właściwy do rozpoznania zażalenia jest inny skład sądu, na którego postanowienie zażalenie wniesiono³².

Reasumując, zażalenie w postępowaniu egzekucyjnym dotyczy kwestii wпадkowych, wyraźnie przewidzianych ustawą. Są to jednak zagadnienia wiążące się z tokiem postępowania egzekucyjnego, gdy kodeks postępowania cywilnego przewiduje taką możliwość. Nie dotyczy to sytuacji postanowień kończących postępowanie, do których niezależnie od art. 767⁴ k.p.c. należy odpowiednio zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c. stosować odpowiednio art. 394 § 1 k.p.c.

4. Zaskarżalność postanowienia o oddaleniu wniosku o zabezpieczenie

Zgodnie z art. 741 § 1 k.p.c., na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia przysługuje zażalenie, zaś art. 741 § 2 k.p.c. stanowi, że zażalenie rozpoznaje sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów. Tak szerokie ujęcie przedmiotu (substratu) zaskarżenia oznacza, iż omawiany środek odwoławczy można wnosić nie tylko od postanowień merytorycznych rozstrzygających wnioski o udzielenie zabezpieczenia (o udzieleniu zabezpieczenia albo o oddaleniu wniosku), ale także od rozstrzygnięć o charakterze formalnym (w kwestii odrzucenia wniosku lub umorzenia postępowania) oraz dotyczących wielu innych kwestii istotnych dla postępowania zabezpieczającego, nawet jeżeli chodzi o rozstrzygnięcia uboczne³³. W tym zakresie Sąd Najwyższy wypowiedział się w nowym stanie prawnym, wskazując, że na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia majątku dłużnika wydane w postępowaniu zabezpieczającym prowadzonym po złożeniu wniosku o ogłoszenie

jego upadłości przysługuje zażalenie (art. 741 k.p.c. w związku z art. 37 zdanie pierwsze i z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 498)³⁴.

Na temat swoistej kolizji i odpowiedniego stosowania przepisów na gruncie wcześniejszego stanu prawnego Sąd Najwyższy wskazał, że dopuszczalność zażalenia na postanowienie w przedmiocie kosztów postępowania zabezpieczającego wynika nie z treści art. 741 k.p.c., lecz art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c. Art. 741 k.p.c. nie stanowi odpowiedniego odniesienia dla regulacji wynikającej z art. 396 k.p.c. i nie może decydować o dopuszczalności zażalenia na postanowienia wstrzymujące wykonanie postanowień o udzieleniu zabezpieczenia, zaskarżonych już wcześniej na jego podstawie. Skłania to do oceny, że dopuszczalność zażalenia na postanowienie o wstrzymaniu wykonania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia powinna być rozważana przy uwzględnieniu treści art. 394 § 1 k.p.c. Art. 396 k.p.c., który ma zastosowanie w odniesieniu do postanowień określonych w art. 360 k.p.c., dotyczy przede wszystkim postanowień, które stają się skuteczne, mimo że nie są prawomocne³⁵.

W obecnym stanie prawnym zagadnienie to ze względu na różnorodność zażalenia ma znacznie bardziej skomplikowany charakter. Zgodnie z dodanym do Kodeksu art. 394^{1a}, ale także zmienionym art. 741 czy 767⁴ k.p.c.

Fot. canva Pattanaphong Khuankaew

zażalenia na szereg orzeczeń sądu pierwszej instancji, które dotychczas rozpoznawane były przez sąd drugiej instancji, zostały przekazane do rozpoznania innemu składowi sądu pierwszej instancji. Zażalenie poziome zostało zatem po raz pierwszy wprowadzone już do postępowania przed sądem pierwszej instancji, a zakres jego zastosowania stał się bardzo szeroki.

W literaturze podnosi się wątpliwość, czy katalogi te mają charakter rozłączny (co zakłada, że orzeczenie sądu nie może spełniać równocześnie przesłanek określonych w art. 394 § 1 k.p.c. i w art. 394^{1a} § 1 k.p.c.)³⁶, czy mogą się krzyżować, co oznacza, że jedno orzeczenie sądu pierwszej instancji może być równocześnie orzeczeniem wymienionym w art. 394 § 1 k.p.c. i w art. 394^{1a} § 1 k.p.c.³⁷ Każde postanowienie sądu pierwszej instancji należy ocenić nie tylko przez pryzmat tego, jaką kwestię bezpośrednio rozstrzyga, ale również tego, jaki skutek wywołuje³⁸.

Przepisem rozstrzygającym zbieg zażalenia dewolutywnego i zażalenia poziomego jest art. 394^{1b} k.p.c. Zgodnie z nim jeżeli zaskarżono postanowienie, o którym mowa w art. 394 § 1 i zarazem w art. 394^{1a} § 1 k.p.c., zażalenie rozpoznaje sąd drugiej instancji. M. Romańska wskazuje, że zastosowanie reguły wynikającej z art. 394^{1b} możliwe jest wyłącznie w przypadku, gdy jeden środek zaskarżenia dotyczy kilku rozstrzygnięć, których przedmiot określony jest zarówno

w art. 394 § 1 k.p.c., jak i w art. 394^{1a} k.p.c.³⁹ Na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. zabieg ten może mieć zastosowanie także w przypadku zbiegu zażalenia poziomego regulowanego w art. 741 k.p.c. i art. 767⁴ k.p.c. Przyjmując, że art. 394^{1b} k.p.c. ustanawia priorytet dewolutywnego zażalenia nad zażaleniem poziomym, ustawodawca nie wyznaczył sztywno przedmiotu zaskarżenia dla zażalenia poziomego, lecz – w celu osiągnięcia standardu sprawności postępowania – założył, że zaskarżenie postanowienia podlegającego zażaleniu poziomemu i postanowienia podlegającego zażaleniu dewolutywnemu (art. 394 § 1 k.p.c.) uzasadnia właściwość sądu drugiej instancji do rozpoznania zażeń na oba zaskarżone rozstrzygnięcia⁴⁰. W literaturze podnosi się także, że nie można wykluczyć, iż w szczególnych przypadkach zaskarżania postanowień wydanych w postępowaniu egzekucyjnym, lecz opartych na art. 394 § 1 k.p.c., odpowiednie zastosowanie art. 394^{1b} k.p.c. następowałoby po jego koniecznym zmodyfikowaniu, co oznaczałoby jego stosowanie w przypadku zbiegu zażalenia na postanowienie, o którym mowa w art. 394 § 1 k.p.c., z normą wyrażoną w art. 767⁴ § 1¹ k.p.c.⁴¹

5. Konkluzje

Jak zostało wskazane, w doktrynie nie budzi wątpliwości, że sprawa wszczęta przez wytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego nie należy do spraw egzekucyjnych – stanowi samodzielne powództwo. Powyższe uzasadnia stwierdzenie, że postępowanie rozpoznawcze prowadzone jest według zasad ogólnych.

Odnosząc się do systematyki kodeksu postępowania cywilnego, umieszczenie danej sprawy z zakresu powództw przeciwegzekucyjnych w części dotyczącej postępowania egzekucyjnego nie oznacza, że powództwa te są częścią postępowania egzekucyjnego.

Są to sprawy, które wiążą się z przebiegiem postępowania egzekucyjnego jako formy obrony dłużnika przed toczącą się egzekucją. Nadal jednak pozostają powództwami rozpoznawanymi w postępowaniu rozpoznawczym.

POWÓDZTWO Z ART. 840 K.P.C. MA CHARAKTER POWÓDZTWA ZMIERZAJĄCEGO DO WYDANIA WYROKU KONSTITUCYJNEGO.

Powództwo z art. 840 k.p.c. ma charakter powództwa zmierzającego do wydania wyroku konstytucyjnego. Wyrok taki przekształca istniejący dotąd między stronami stosunek prawny, przy czym wyrok wydany na tle art. 840 k.p.c. działa *ex nunc*. Celem zaś powództwa opozycyjnego jest udaremnienie możliwości przeprowadzenia jakiegokolwiek egzekucji na podstawie określonego tytułu wykonawczego. W razie uwzględnienia tego powództwa, w tym zakresie nie może być już prowadzona egzekucja. Powództwo opozycyjne stanowi zatem środek obrony przed egzekucją i dlatego powód w pełni osiąga cel związany z tym powództwem, jeżeli uzyska orzeczenie stwierdzające, iż tytuł został pozbawiony wykonalności.

Mając do czynienia z pozwem, nie sposób nie przyjąć, że postanowienie o odrzuceniu pozwu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394 § 1 k.p.c. W związku z art. 394^{1b} k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zaskarżenie postanowienia o oddaleniu wniosku o zabezpieczenie dzieli los postanowienia zaskarżalnego zażaleniem dewolutywnym.

Zażalenie poziome uregulowane w art. 767⁴ k.p.c. dotyczy wyraźnie przewidzianych sytuacji wпадkowych w toku postępowania egzekucyjnego. Powództwo przeciwegzekucyjne nie jest postępowaniem wпадkowym, tylko odrębnym postępowaniem rozpoznawczym.

Wątpliwości, które zostały poddane analizie, zostały także wyrażone w zagadnieniach prawnych, czy w aktualnie obowiązującym stanie prawnym zażalenie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia pozwu wydane w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności rozpoznaje inny skład sądu pierwszej instancji na podstawie art. 767 § 1¹ k.p.c., czy sąd drugiej instancji na podstawie art. 394 § 1 k.p.c.? Zaś jeśli właściwym do rozpoznania zażalenia, o którym mowa w punkcie 1, jest sąd drugiej instancji, czy jest on właściwy również do rozpoznania zażalenia na postanowienie o oddaleniu wniosku o zabezpieczenie, skoro jest ono objęte tym samym postanowieniem i zaskarżone tym samym zażaleniem.

Sąd Najwyższy, odpowiadając na nie, podjął uchwałę 9 grudnia 2021 r., III CZP 49/21⁴², że w przypadku zaskarżenia postanowień sądu pierwszej instancji o odrzuceniu pozwu (art. 394 § 1 *in principio* k.p.c.) i w przedmiocie zabezpieczenia (art. 741 § 1 k.p.c.) zażalenie na pierwsze z tych postanowień podlega rozpoznaniu przez sąd drugiej instancji, a drugie – przez sąd, który wydał zaskarżone postanowienie. Dotyczy to

Fot. canva kanchanachitkhamma

również przypadku, w którym zaskarżone postanowienia zostały objęte jednym dokumentem, a zażalenia zawarto w jednym piśmie procesowym. Sąd odmówił podjęcia uchwały w pozostałym zakresie.

Przypisy końcowe

- ¹ A. Różalska, *Powództwa przeciwegzekucyjne jako środki obrony merytorycznej dłużnika. Powództwo opozycyjne*, Prob.Egz.S. 1997/27, s. 43 i n.; R. Frey, *Powództwa przeciwegzekucyjne w prawie polskim*, Kielce 2011, s. 11; H. Pietrzowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 5, *Postępowanie egzekucyjne*, red. T. Ereciński, Warszawa 2016, komentarz do art. 840; A. Stangret-Smoczyńska, *Powództwa przeciwegzekucyjne* [w:] *Wybrane zagadnienia egzekucji sądowej*, red. J. Gołaczyński, Warszawa 2008.
- ² A. Marciniak, *Glosa do postanowienia SN z 8.11.2001 r.*, II CKN 1051/99, OSP 2002/6, poz. 84.
- ³ Wyrok SA w Lublinie z 4 lutego 2020 r., I ACa 85/19, LEX nr 3008020.
- ⁴ P. Osowy, *Powództwa przeciwegzekucyjne* [w:] *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. System postępowania cywilnego*, t. 8, red. K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2021, s. 813.
- ⁵ A. Olaś [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*. Tom I i II, red. T. Zembrzuski, Warszawa 2020, art. 840.
- ⁶ E. Jędrzejewska, *Powództwa przeciwegzekucyjne – charakter prawny, podstawy oraz zasady rozstrzygnięcia o kosztach procesu ze szczególnym uwzględnieniem problematyki zastosowania art. 101 KPC*, PPE 2020, nr 8, s. 87 i n.
- ⁷ A. Marciniak, *Glosa do postanowienia SN z 8.11.2001 r.*, II CKN 1051/99, OSP 2002/6, poz. 84.
- ⁸ W. Siedlecki, *Recenzja pracy E. Wengerka pt. Przeciwegzekucyjne powództwa dłużnika*, PiP 1967/10, s. 611 i n.
- ⁹ E. Wengerek, *Przeciwegzekucyjne powództwa dłużnika. Powództwa egzekucyjne*, Warszawa 1967, s. 154.; T. Wiśniewski [w:] *System Prawa Handlowego*, red. S. Włodyka, t. 7, *Postępowanie sądowe w sprawach gospodarczych*, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2007, s. 14–15
- ¹⁰ P. Pogonowski, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Warszawa 2007, s. 295; zob. wyr. SA w Katowicach z 18.9.2003 r., I ACa 144/03, Legalis; A. Marciniak, *Postępowanie egzekucyjne...*, s. 183.
- ¹¹ P. Osowy, *Powództwa przeciwegzekucyjne* [w:] *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. System postępowania cywilnego*, t. 8, red. K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2021, s. 814.
- ¹² K. Golinowska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego...*, t. 2, red. J. Jankowski, 2019, komentarz do art. 840, nb 1; A. Olaś, *op. cit.*
- ¹³ Postanowienie SA w Poznaniu z 24 stycznia 2013 r., I Acz 107/13,
- ¹⁴ M. Borodziuk, *Zażalenie do innego składu sądu pierwszej instancji*, Prok. i Pr. 2021, nr 2, s. 116.
- ¹⁵ M. Kuchnio [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany*, red. O.M. Piaskowska, LEX/el. 2021, art. 394.
- ¹⁶ Uchwała SN: z 24 listopada 1998 r., III CZP 44/98, OSNC 1999/5, poz. 87; z 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNC 2001/1, poz. 1; z 6 października 2000 r., III CZP 31/00, OSNC 2001/2, poz. 22; postanowienia: z 22 lutego 2018 r., II PZ 34/17, LEX nr 2488665; z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006/1, poz. 16.
- ¹⁷ T. Zembrzuski, *Dopuszczalność zażalenia...*, s. 406 i n.; T. Wiśniewski [w:] D. Dończyk, J. Iwulski, G. Jędrejek, I. Koper, G. Misiurek, M. Orecki, P. Pogonowski, S. Sołtysik, D. Zawistowski, T. Zembrzuski, T. Wiśniewski, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*. Tom II. Artykuły 367–505(39), Warszawa 2021, art. 394.
- ¹⁸ M. Walasik, *Dopuszczalność zażalenia na postanowienia kończące samodzielny etap postępowania egzekucyjnego*, PPC 2015, nr 1, s. 100–108.
- ¹⁹ Uzasadnienie projektu ustawy z 4 lipca 2019 r., druk sejmowy nr 3137, s. 87.
- ²⁰ Uchwała SN z 28 listopada 1969 r., III CZP 83/69 (OSNCP 1970, nr 6, poz. 105).
- ²¹ Tak m.in. postanowienia SN: z 20 kwietnia 1999 r., III CA 3/99, LEX nr 56818; z 17 sierpnia 2005 r., I CNP 4/05, LEX nr 1110926; z 7 czerwca 2006 r., III CZP 29/06, OSNC 2007, nr 3, poz. 45; z 19 stycznia 2007 r., III CZP 135/06, LEX nr 272469; uchwały SN: z 9 lutego 2007 r., III CZP 157/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 3; z 8 września 2011 r., III CZP 41/11, OSNC 2012, nr 2, poz. 16; z 22 maja 2013 r., III CZP 19/13, OSNC 2013, nr 11, poz. 124; z 22 maja 2013 r., III CZP 28/13, OSNC 2014, nr 1, poz. 3; z 26 czerwca 2014 r., III CZP 29/14, LEX nr 1488919.
- ²² W. Siedlecki [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. W. Siedlecki, Z. Resich, t. II, Warszawa 1969, s. 1065–1066; B. Bładowski, *Dopuszczalność środków zaskarżenia w postępowaniu egzekucyjnym*, Palestra 1978, nr 11–12, s. 28; E. Wengerek, *Sądowe postępowanie egzekucyjne*

- w sprawach cywilnych, Warszawa 1978, s. 135; K. Korzan, *Sądowe postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne w sprawach cywilnych*, Warszawa 1986, s. 206; S. Dalka [w:] S. Dalka, J. Rodziewicz, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*. Komentarz, Gdańsk 1994, s. 70; F. Zedler, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*. Komentarz, t. II, Toruń 1995, s. 38; A. Różalska, *Zażalenie w postępowaniu egzekucyjnym*, „Problemy Egzekucji Sądowej” 1996, nr 18, s. 70; M. Lewandowski, *Odpowiednie stosowanie przepisów o procesie do postępowań klauzulowego i egzekucyjnego (na tle wybranych orzeczeń sądowych)*, „Problemy Egzekucji Sądowej” 2000, nr 9, s. 45; J. Jankowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Komentarz, red. K. Piasecki, t. II, Warszawa 2002, s. 998; M. Gajewski, *Zaskarżalność postanowień sądowych rozstrzygających skargę na czynności komornika*, Rej. 2002, nr 2, s. 63; Z. Świeboda, *Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego*, Warszawa 2004, s. 66; M. Uliasz, *Kodeks postępowania cywilnego*. Komentarz, Warszawa 2008, s. 1130; O. Marcewicz [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Komentarz, red. A. Jakubecki, Warszawa 2010, s. 978–979; P. Plóciniczak, *Dopuszczalność wniesienia zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym*, „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” 2011, nr 5, s. 58; H. Pietrkowski, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Komentarz, red. T. Ereciński, t. IV, Warszawa 2012], s. 61; S. Cieślak, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Komentarz, red. J. Jankowski, t. II, Warszawa 2013, s. 165–166; A. Marciniak, *Sądowe postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2013, s. 217; M. Romańska, O. Leśniak, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, red. J. Ignaczewski, Warszawa 2013, s. 196 i 757; Z. Szczurek [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, red. Z. Szczurek, Sopot 2013, s. 170; T. Zembrzuski [w:] *System prawa procesowego cywilnego*, t. III, cz. 1, *Środki zaskarżenia*, red. J. Gudowski, Warszawa 2013, s. 434; K. Flaga-Gieruszyńska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Komentarz, red. A. Zieliński, Warszawa 2014, s. 1358; I. Gil [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Komentarz, red. E. Marszałkowska-Krzes, Legalis/el. 2014, art. 767⁴.
- ²³ O. Marcewicz [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian. Tom I i II, red. T. Zembrzuski, Warszawa 2020, art. 767⁴.
- ²⁴ M. Walasik, *Zakres regulacji nowego Kodeksu postępowania cywilnego* [w:] *Postępowanie rozpo-*
- znawcze w przyszłym Kodeksie postępowania cywilnego*, red. K. Markiewicz, A. Torbus, Warszawa 2014, s. 57.
- ²⁵ Szerzej na temat przesłanek dopuszczalności i charakteru prawnego zażalenia w postępowaniu egzekucyjnym: A. Różalska, *Zażalenie w postępowaniu egzekucyjnym*, PES 1996, nr 28, s. 67 i n.
- ²⁶ Uchwała SN z 4 października 1990 r., III CZP 51/90 (OSP 1991, nr 5, poz. 111), oraz D. Zawistowski, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Komentarz, red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, t. 4, Warszawa 2014, LEX/el.
- ²⁷ Szerzej na ten temat: O. Marcewicz, *op. cit.*
- ²⁸ H. Pietrkowski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego...*, t. V, red. T. Ereciński, 2016, s. 74.
- ²⁹ M. Walasik, *Dopuszczalność zażalenia na postanowienia kończące samodzielny etap postępowania egzekucyjnego*, PPC 2015, nr 1, s. 100–108.
- ³⁰ P. Plóciniczak, *op. cit.*, s. 55–64.
- ³¹ Uchwała SN z 20 sierpnia 2021 r., III CZP 58/20, LEX nr 3216621
- ³² Uchwała SN z 16 lipca 2021 r., III CZP 32/20, LEX nr 3209917.
- ³³ S. Sołtysik [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian. Tom I i II, red. T. Zembrzuski, Warszawa 2020, art. 741.
- ³⁴ Uchwała SN z 11 kwietnia 2019 r., III CZP 108/18, OSNC 2019/12/121.
- ³⁵ Postanowienie SN z 4 września 2009 r., I CZ 83/09, OSNC 2010/5/78
- ³⁶ M. Romańska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian, red. T. Zembrzuski, Warszawa 2019, t. 1, s. 903.
- ³⁷ A. Sikorski [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Komentarz, red. E. Marszałkowska-Krzes, Legalis 2019 (komentarz online), komentarz do art. 394(1a); A. Góra-Błaszczkowska [w:] *Kodeks...*, s. 1167; A. Zieliński, K. Flaga-Gieruszyńska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*. Komentarz, red. A. Zieliński, K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2019, s. 800
- ³⁸ B. Pyzder, *Zbieg zażalenia dewolutywnego i zażalenia poziomego w postępowaniu cywilnym*, Palestra 2020, nr 10, s. 29–40.
- ³⁹ M. Romańska, *op. cit.*, s. 903.
- ⁴⁰ *Ibidem*, art. 394(1b).
- ⁴¹ B. Pyzder, *op. cit.*
- ⁴² OSNC 2022, nr 7–8, poz. 71.

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Zasada dyspozycyjności stron postępowania egzekucyjnego

Joanna Szachta

 CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Przegląd orzecznictwa

**Postanowienie Sądu
Rejonowego w Zabrzu
z 11 stycznia 2022 roku**

**Postanowienie Sądu Rejonowego
Poznań-Grunwald
i Jeżyce w Poznaniu
z 6 czerwca 2022 roku**

**Postanowienie Sądu Rejonowego
Szczecin-Prawobrzeże
i Zachód w Szczecinie
z 24 czerwca 2022 roku**

**MATEUSZ
SZTANDUR**

Absolwent studiów
doktoranckich UG

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO W ZABRZU Z 11 STYCZNIA 2022 ROKU

Hasła

niecelowość
zasada odpowiedzialności za koszty
uchylenie nakazu zapłaty

Sentencja

Po rozpoznaniu przez Sąd na posiedzeniu niejawnym sprawy egzekucyjnej o świadcze-

nie pieniężne na skutek skargi wierzyciela na punkty 1, 2 i 3 postanowienia komornika sądowego, referendarz postanowił uchylić postanowienie komornika sądowego w zakresie wskazanych punktów oraz w trybie artykułu 759 § 2 k.p.c.¹ nakazał komornikowi sądowemu ponowne ustalenie i rozliczenie kosztów postępowania.

Stan faktyczny

Wierzyciel wystąpił ze skargą na postanowienie komornika sądowego w zakresie punktów 1, 2 i 3. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucono dokonanie przez komornika nieprawidłowej oceny, że wszczęcie i prowadzenie postępowania egzekucyjnego było oczywiście niecelowe, co skutkowało niewłaściwym zastosowaniem artykułu 30 ustawy z 28 lutego 2018 r.² jako podstawy ustalenia, że to wierzyciel powinien uiścić koszty

postępowania egzekucyjnego. Wierzyciel, podnosząc powyższe zarzuty, wniósł o uchylenie oraz zmianę postanowienia w zaskarżonym zakresie, obciążenie dłużników obowiązkiem zwrotu poniesionych przez wierzyciela opłat i wydatków oraz ustalenie, że wierzyciela obciąża jedynie opłata w wysokości 150 zł. Wierzyciel uzasadnił swoje stanowisko, wskazując, iż w postępowaniu egzekucyjnym obowiązuje zasada odpowiedzialności dłużnika za koszty egzekucji, niezależnie od wyniku postępowania, wobec czego koszty egzekucyjne mogą obciążać wierzyciela jedynie w przypadku, gdy nie były niezbędne do celowego prowadzenia egzekucji. Natomiast w niniejszej sprawie wszczęcie i prowadzenie egzekucji nie było niecelowe, a w szczególności oczywiście niecelowe, gdyż organ egzekucyjny w chwili wszczęcia postępowania dysponował prawidłowym tytułem wykonawczym i był uprawniony do prowadzenia na tej podstawie egzekucji, która wówczas była celowa. Oceny tej nie zmienia fakt późniejszego uchylenia przez sąd z urzędu nakazu zapłaty, ponieważ adres, który wierzyciel wskazywał w postępowaniu sądowym, był tożsamy z adresem ujawnionym we właściwym rejestrze i na tej podstawie przesyłka zawierająca nakaz zapłaty została uznana za doręczoną. Komornik sądowy, uzasadniając zaskarżoną czynność, wskazał, że w obecnym stanie prawnym ustawodawca zezwolił organowi egzekucyjnemu na dokonanie oceny celowości wszczęcia egzekucji przez wierzyciela i w przypadku oceny negatywnej obciążenie go opłatą stosunkową. Wskazał, że termin niecelowego wszczętego postępowania także nie został zdefiniowany, wobec czego postępowanie egzekucyjne należy uznać za wszczęte niecelowo, jeżeli już w chwili złożenia wniosku egzekucyjnego czynności podejmowane przez komornika nie mogły doprowadzić do zrealizowania obowiązku objętego tytułem wykonawczym, zaś wierzyciel jeszcze przed złożeniem wniosku egzekucyjnego

Fot. canva Pavel Danilyuk z Pexels

go mógł się o tym dowiedzieć i wniosku nie składać. Podniesiono także, że wierzyciel zajmuje się profesjonalnie obrotem finansowym, a zatem dokładne sprawdzenie adresu dłużnika na etapie składania pozwu nie jest czynnością przekraczającą możliwości wierzyciela, zwłaszcza że adres, który wierzyciel podawał postępowaniu sądowym, wynikał z umowy zawartej w roku 2008. Odnośnie do wniosku wierzyciela o zmianę orzeczenia poprzez naliczenie opłaty zgodnie z art. 29 ust. 4 u.k.k.³ w kwocie 150 zł, komornik podnosił, że w jego ocenie ten przepis nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. Wskazał natomiast, że orzekł prawidłowo – zgodnie z art. 30 u.k.k.

Rozstrzygnięcie

W 2019 r. do komornika sądowego wpłynął wniosek o wszczęcie egzekucji. Do wniosku

dołączono prawomocny nakaz zapłaty z 2019 r. zaopatrzonej w klauzulę wykonalności. Postępowanie egzekucyjne było prowadzone zgodnie z wnioskiem. Postanowieniem z sierpnia 2020 r. dla dłużników, których miejsce pobytu nie jest znane, ustanowiono kuratora. Postanowienie w tym zakresie uprawomocniło się w październiku 2020 r. Kolejnym postanowieniem referendarz sądowy uchylił nakaz zapłaty z lipca 2019 r. w całości i sprawę przekazano do rozpoznania sądowi okręgowemu, albowiem ustalono, że pozwani przebywają za granicą, a ich aktualny adres jest nieznan. Ponadto postanowieniem sądu rejonowego z maja 2021 r. uchylono postanowienie o nadaniu przedmiotowemu nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności. Wobec tego kurator wniosła o umorzenie postępowania i przyznanie kosztów. Postanowieniem z lipca 2021 r. komornik ustalił koszty postępowania i w całości obciążył nimi wierzyciela (punkt 1), wezwał wierzyciela do uiszczenia opłaty z artykułu 30 u.k.k. oraz wydatków gotówkowych w terminie siedmiu dni (punkt 2), rozliczył zaliczkę uiszczoną przez wierzyciela w ten sposób, iż kwotę tę przeznaczył na pokrycie wydatków postępowania (punkt 3) oraz umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie przepisu artykułu 824 § 1 pkt 5 k.p.c.⁴

”
 OCZYWISTA NIECELOWOŚĆ
 WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA
 MA MIEJSCE WTEDY, GDY JEST
 ONA WIDOCZNA „OD RAZU”, BEZ
 PROWADZENIA SZCZEGÓŁOWYCH
 BADAŃ CELOWOŚCI.

Sąd orzekł, że wniesiona w terminie skarga okazała się zasadna. Na wstępie należy wskazać, że artykuł 30 u.k.k. stanowi, iż

w razie oczywiście niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub wskazania we wniosku o wszczęcie egzekucji osoby niebędącej dłużnikiem, komornik wydaje postanowienie o pobraniu od wierzyciela opłaty stosunkowej w wysokości 10% egzekwowanego świadczenia. Postępowanie egzekucyjne należy uznać za celowe wtedy, gdy podejmowane przez komornika w jego toku czynności służą sprawnemu zaspokojeniu uprawnionego wierzyciela zgodnie z treścią prawidłowego tytułu wykonawczego i są zgodne z przepisami prawa egzekucyjnego. Niecelowość egzekucji będzie zatem zachodzić, gdy już w chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego czynności komornika nie mogły doprowadzić do zrealizowania obowiązku objętego tytułem wykonawczym, zaś wierzyciel jeszcze przed złożeniem wniosku egzekucyjnego mógł się o tym z łatwością dowiedzieć i wniosku nie złożyć. Może to mieć miejsce zarówno wtedy, gdy dłużnik nie dał powodu do wszczęcia egzekucji, dobrowolnie realizując świadczenie stwierdzone tytułem wykonawczym, jak również wówczas, gdy celu egzekucji w ogóle nie można osiągnąć z innych powodów, na przykład wszczęcia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego pozbawionego wykonalności czy też już wykorzystanego bądź dotkniętego wadliwością powodującą późniejszy upadek tytułu. Sama jednak utrata mocy przez nakaz zapłaty nie jest okolicznością przesądzającą, że egzekucja została wszczęta przez wierzyciela niecelowo. W takim przypadku istotnymi okolicznościami pozwalającymi ocenić celowość wszczęcia postępowania egzekucyjnego mogą być konkretne, rzeczywiste okoliczności, które doprowadziły do utraty mocy nakazu zapłaty, jeżeli dłużnik zdoła je wykazać w skardze na czynności komornika. Jeżeli podstawą wszczęcia egzekucji był nakaz zapłaty, który utracił moc po wszczęciu egzekucji, dla oceny ewentualnej celowości wszczęcia postępowania egzekucyjnego

istotne jest, czy wierzyciel wszczął egzekucję, nie wiedząc o przyczynach, które doprowadziły do późniejszej utraty mocy nakazu zapłaty. Ocena celowości wszczęcia postępowania egzekucyjnego w kontekście artykułu 30 u.k.k. – choć z oczywistych przyczyn może nie być możliwa w chwili jego wszczęcia – w każdym przypadku dokonywana jest jednakże na chwilę jego zainicjowania. Należy przy tym podkreślić, iż przepis artykułu 30 u.k.k. wymaga dla jego zastosowania kwalifikowanej formy niecelowości, a mianowicie wszczęcie postępowania musi nastąpić oczywiście niecelowo. Oczywiście niecelowość wszczęcia postępowania ma miejsce wtedy, gdy jest ona widoczna „od razu”, bez prowadzenia szczegółowych badań celowości. W ocenie referendarza rozpoznającego skargę brak wiedzy wierzyciela o fakcie niezamieszkiwania przez dłużników pod adresem wskazanym w pozwie nie może zostać uznany za podstawę przyjęcia, iż wszczął on egzekucję niecelowo. Pamiętać należy, iż adres ten był ujawniony w rejestrze PESEL i na tej podstawie dokonywane były doręczenia zastępcze poprzez dwukrotne awizo, także w postępowaniu sądowym. Nadmienić należy, iż wierzyciel powziął informację o tym, że adres ten jest nieprawidłowy, dopiero w trakcie postępowania egzekucyjnego. Nie sposób podzielić tym samym stanowiska komornika, zgodnie z którym wierzyciel powi-

nien był podjąć dodatkowe czynności zmierzające do potwierdzenia adresu dłużników przed wszczęciem postępowania, zwłaszcza że z akt sprawy wynika, że nie otrzymał już żadnych sygnałów wskazujących na to, że miejsce zamieszkania dłużników może być nieaktualne.

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO POZNAŃ-GRUNWALD I JEŻYCE W POZNANIU Z 6 CZERWCA 2022 ROKU

Hasła

uchylenie opisu i oszacowania
zmiana wartości nieruchomości

Sentencja

Sąd na posiedzeniu niejawnym o świadczanie pieniężne na skutek skargi dłużnika na czynność podjętą przez komornika sądowego w przedmiocie sporządzenia opisu i oszacowania postanowił uchylić zaskarżony opis i oszacowanie nieruchomości i nakazać komornikowi dokonanie ponownego opisu i oszacowania z uwzględnieniem danych pozyskanych w zakresie uprawnienia do korzystania z miejsca postojowego w hali garażowej.

Stan faktyczny

Dłużnik wniósł skargę na czynności komornika sądowego w postaci opisu i oszacowania nieruchomości. Uzasadniając swoje stanowisko, skarżący zarzucił organowi egzekucyjnemu, że wycena nieruchomości nie oddaje aktualnej wyceny, ponieważ z uwagi na bardzo duży wzrost cen od ubiegłego roku, wartość nieruchomości w jego ocenie wzrosła o kilkadziesiąt procent, nie uwzględniając inflacji. Ponadto dłużnik wskazał, iż do nieruchomości przynależą

również miejsce postojowe w hali garażowej, co podnosi wartość nieruchomości o kilkadziesiąt tysięcy. Skarżący wyraził również wątpliwość dotyczącą zmiany przepisów podatkowych w związku z wprowadzeniem programu Polski Ład. Jego zdaniem nowy system podatkowy wprowadza obowiązkowy podatek zwany składką zdrowotną i w przypadku działalności gospodarczej podatnika może obejmować także nieruchomości. Mając to na uwadze, skarżący wniósł o uchYLENIE wykonanego opisu i oszacowania. W odpowiedzi na skargę komornik sądowy wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej.

Rozstrzygnięcie

Sąd Rejonowy zważył, co następuje. Oszacowanie nieruchomości na potrzeby opisu i oszacowania dokonanego w toku egzekucji polega na ustaleniu wartości rynkowej nieruchomości. W myśl artykułu 151 ust. 1 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, wartość rynkową nieruchomości stanowi najbardziej prawdopodobna jej cena możliwa do uzyskania na rynku, określona z uwzględnieniem cen transakcyjnych przy przyjęciu założenia, że strony umowy były od siebie niezależne, nie działały w sytuacji przymusowej oraz miały stanowczy zamiar zawarcia umowy, a także upłynął czas niezbędny do wyeksponowania nieruchomości na rynku i do wynegocjowania warunków umowy. Operat szacunkowy mający stanowić podstawę oszacowania zajętej nieruchomości sporządzany jest przez biegłego na zasadach przewidzianych w przepisach ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego. Operat szacunkowy może być wykorzystywany do celu, dla którego został sporządzony, przez okres 12 miesięcy od daty jego sporządzenia, chyba że wystąpiły zmiany uwarunkowań praw-

”
OPERAT SZACUNKOWY
MAJĄCY STANOWIĆ
PODSTAWĘ OSZACOWANIA
ZAJĘTEJ NIERUCHOMOŚCI
SPORZĄDZANY JEST PRZEZ
BIEGŁEGO NA ZASADACH
PRZEWIDZIANYCH W PRZEPISACH
USTAWY O GOSPODARCE
NIERUCHOMOŚCIAMI ORAZ
ROZPORZĄDZENIA RADY
MINISTRÓW W SPRAWIE
WYCENY NIERUCHOMOŚCI
I SPORZĄDZANIA OPERATU
SZACUNKOWEGO.

nych lub istotne zmiany czynników, takich jak np. cel wyceny, rodzaj i położenie nieruchomości, przeznaczenie w planie miejscowym, stan nieruchomości, oraz dostępne dane o cenach, dochodach i cenach nieruchomości podobnych. Rozpoznając zarzuty skargi na czynność organu egzekucyjnego, sąd zwrócił się do biegłych sądowych celem ustalenia ważności operatu szacunkowego stanowiącego podstawę opisu i oszacowania nieruchomości. Biegły sądowy w dziedzinie doradztwa podatkowego i rachunkowości wskazał, że charakter zobowiązań z tytułu obowiązkowej składki na ubezpieczenie zdrowotne nie mieści się w zakresie zlecenia, jakie komornik sądowy skierował do biegłego. Zdaniem biegłego brak jakiegokolwiek wpływu zmian w przepisach dotyczących składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach programu Polski Ład na treść przygotowanej opinii jest tym bardziej uzasadniona, iż organ egzekucyjny w toku realizowanych czynności podejmuje wyłącznie te działania,

które umożliwiają skuteczną i zgodną z prawem egzekucję. Tymczasem o ile realizacja obowiązków w sferze podatku VAT została na komorników sądowych nałożona, o tyle brak jest analogicznej regulacji na gruncie przepisów dotyczących obowiązku w zakresie składki na ubezpieczenie zdrowotne. W ocenie biegłego również regulacje wprowadzone ustawą o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw nie wpływają w żaden sposób na treść sporządzonej opinii w zakresie obowiązku podatkowego od towarów i usług. Kolejny biegły w dziedzinie wyceny i obrotu nieruchomościami wskazał, że analiza danych transakcyjnych obejmująca okres po dacie sporządzenia opinii wykazała początkowo wraz z luzowaniem obostrzeń prowadzonych w związku z pandemią oraz coraz szerszym otwieraniem gospodarki wzrost ruchu w transakcjach na lokalnym rynku nieruchomości. Pod koniec 2021 r. ta tendencja zaczęła się odwracać. Obecnie nastąpił wzrost cen energii i paliw, a rynek zaczął spowalniać. Zdaniem biegłego maleje liczba złożonych wniosków o kredyty hipoteczne, co przekłada się na spadek popytu na nieruchomości. Spada także średnia zdolność kredytowa z uwagi na znaczny wzrost stóp procentowych. Jednakże analizując ceny nieruchomości lokalowych na rynku wtórnym, biegły sądowy nie odnotował istotnych zmian. Niemniej biegły podkreślił, że fakt przynależności miejsca postojowego w hali garażowej do wyceniania tego lokalu mieszkalnego nie był mu znany w chwili wyceny, ponieważ nie wynikało to z danych wówczas dostępnych – wypisu z rejestru lokali oraz treści księgi wieczystej. Po przeprowadzeniu kwerendy akt księgi wieczystej nieruchomości biegły sądowy ustalił, iż aktem notarialnym strony umowy oświadczyły, że zmieniają umowę o korzystanie z nieruchomości w taki sposób, iż jej stroną staje się również kupu-

Fot. canva Michal Chodyra

jący, oraz że każdoczesnemu właścicielowi przedmiotowego lokalu przysługiwać będzie prawo do wyłącznego korzystania z miejsca postojowego w hali garażowej. Ujawniona na skutek postępowania skargowego przynależność miejsca postojowego w hali garażowej do szacowanego lokalu mieszkalnego zmienia wartość przedmiotu wyceny, co zostało potwierdzone przez biegłego sądowego. A biegły wskazał na konieczność korekty wyceny. W niniejszej sprawie, zważywszy na stanowiska biegłego, jak również regulację wynikającą z wyżej wskazanych przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami, w ocenie sądu nastąpiła istotna zmiana cech nieruchomości stanowiących przedmiot wyceny – rodzaju nieruchomości oraz jej stanu. Powyższe rozbieżności, jak również dokonanie czynności bez uwzględnienia wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności powodują, że opis i oszacowanie nieruchomości winny zostać dokonane ponownie. Komornik winien w pierwszej kolejności ustalić, czy suma oszacowania powinna być inna, jak wskazuje biegły, i w takim przypadku ponownie przystąpić do opisu i oszacowania.

KOMORNIK WINIEN W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI USTALIĆ, CZY SUMA OSZACOWANIA POWINNA BYĆ INNA, JAK WSKAZUJE BIEGŁY, I W TAKIM PRZYPADKU PONOWNIE PRZYSTĄPIĆ DO OPISU I OSZACOWANIA.

POSTANOWIENIE SĄDU REJONOWEGO SZCZECIN-PRAWOBRZEŻE I ZACHÓD W SZCZECINIE Z 24 CZERWCA 2022 ROKU

Hasła

koszty zastępstwa w egzekucji
pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

Sentencja

W przedmiocie skargi dłużników na postanowienie komornika sądowego z maja 2022 r. o umorzeniu postępowania i ustaleniu kosztów tego postępowania Sąd postanowił:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób że
  - a) kosztami egzekucji wskazanymi w punkcie 3 obciążyć wierzyciela,
  - b) uchylić punkt 4,
  - c) zmienić punkt 6 postanowienia w ten sposób, że ustalić koszty zastępstwa prawnego należne dłużnikom w postępowaniu egzekucyjnym solidarnie na kwotę 7500 zł i w całości obciążyć nimi wierzyciela;
2. zasądzić od wierzyciela na rzecz dłużników kwotę 130 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania skargowego.

Stan faktyczny

Dłużnicy wnieśli skargę na postanowienie komornika sądowego o umorzeniu postępowania i ustaleniu kosztów tego postępowania, kwestionując je w części, w której komornik obciążył kosztami dłużników oraz w której odmówił przyznania dłużnikom zwrotu kosztów zastępstwa radcy prawnego w postępowaniu egzekucyjnym. Zdaniem skarżących komornik sądowy naruszył treść przepisów art. 770 k.p.c.⁵ oraz art. 98 § 1⁶ i 3⁷ k.p.c. w związku z artykułem 13 § 2 k.p.c. poprzez obciążenie kosztami postępowania egzekucyjnego dłużnika oraz nieprawidłową odmowę przyznania mu zwrotu kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym, które to czynności stanowią obciążenie dłużnika tymi kosztami. Skarżący wskazali, że zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik postępowania, wszelkie koszty przedmiotowej egzekucji, nie tylko koszty pracy komornika i jego wydatki, lecz również koszty poniesione przez dłużnika w tym postępowaniu, powinny obciążyć w pełnej wysokości wierzyciela. Skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia o umorzeniu postępowania i obciążenie kosztami postępowania egzekucyjnego wierzyciela oraz przyznanie dłużnikowi zwrotu kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym według norm opisanych w przepisach. Ponadto wnieśli o zasądzenie od wierzyciela na rzecz dłużników kosztów postępowania skargowego. Komornik sądowy w odpowiedzi na skargę wskazał, że nie uznaje jej za zasadną.

Rozstrzygnięcie

Skarga okazała się uzasadniona. Na podstawie artykułu 759 § 1 k.p.c. czynności zastrzeżone dla sądu mogą być wykonywane przez referendarza sądowego, z wyłączeniem przypadków wskazanych w tym przepisie.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że przedmiotowa sprawa została wszczęta jeszcze przed wejściem w życie ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych, niemniej jednak na mocy artykułu 52 ust. 2 u.k.k. mają do niej zastosowanie artykuły 29–30 tejże ustawy, regulujące kwestie ustalenia opłaty egzekucyjnej w wypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego po 1 stycznia 2019 r. W oparciu o przedmiotowy tytuł wykonawczy wierzyciel w marcu 2018 r. wszczął postępowanie egzekucyjne. Istotne znaczenie ma przy tym fakt, że dłużnicy przystąpili do obrony swoich praw i w maju 2018 r. uzyskali zabezpieczenie roszczenia w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowego. Postępowanie egzekucyjne zostało ostatecznie zakończone w związku z uprawomocnieniem się wyroku sądu okręgowego, mocą którego pozbawiono w całości wykonalności tytułu wykonawczego stanowiącego podstawę prowadzenia przedmiotowego postępowania egzekucyjnego. Z treści uzasadnienia tego orzeczenia wynikało ponadto, że podstawą tego rozstrzygnięcia było przyjęcie, że umowa będąca źródłem zobowiązania była nieważna z uwagi na zawarte w niej klauzule abuzywne. W konsekwencji nie było podstaw do wystawienia tego tytułu egzekucyjnego.

Mimo że w chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego wierzyciel dysponował tytułem wykonawczym, pozbawienie przez sąd tytułu wykonawczego wykonalności oznacza, że tytuł wykonawczy przestał istnieć. Tym samym odpadła podstawa prowadzonej egzekucji i wszczęte na tej podstawie postępowanie należy uznać za niecelowe. Wobec tego wywołane tym postępowaniem koszty nie powinny obciążać dłużnika zgodnie z powołanym wyżej artykułem 770 k.p.c. Jednocześnie jednak wskazać należy, że postępowanie egzekucyjne wszczynane jest na ryzyko wierzyciela. Tym samym w ocenie referendarza sądowego nie sposób uznać, że w związku z pozbawieniem wykonalności tytułu wykonawczego, dłużnik ma ponosić koszty egzekucji. Dlatego też prawidłowo ustalone przez komornika sądowego koszty egzekucji winny obciążać wierzyciela. Przemawia za tym treść artykułu 49 ust. 1 i 4 u.k.s.e., który stanowi o tym, że w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkowa w wysokości 15% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż 30-krotna wartość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Wobec pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego – co do zasady – prowadzenie egzekucji w sprawie uznać należało za niecelowe. W takim przypadku opłata z artykułu 49 ust. 1 u.k.s.e. nie obciąża dłużnika, tylko wierzyciela. Nie sposób również przyjąć, aby wydatki poniesione w tym postępowaniu w kontekście artykułu 770 k.p.c. obciążały dłużnika, skoro nie było podstaw do prowadzenia egzekucji. Referendarz sądowy stanął na stanowisku, że wskutek pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, dłużników należy uznać za podmiot wygrywający postępowanie egzekucyjne w rozumieniu artykułu 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 770 k.p.c.

Doprowadzili oni najpierw do zawieszenia egzekucji, a w konsekwencji do uchylecia tytułu wykonawczego, wskazując tym samym,

Fot. canva FatCamera

POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE ZOSTAŁO ZAINICJOWANE PRZEZ WIERZYCIELA NA JEGO RYZYKO, DLATEGO PRZYJĄĆ NALEŻY, ŻE WINIEN ON ZWRÓCIĆ DŁUŻNIKOM KOSZTY ZASTĘPSTWA PRAWNEGO W POSTĘPOWANIU EGZEKUCYJNYM.

że prowadzenie egzekucji było pozbawione podstaw. Postępowanie egzekucyjne zostało zainicjowane przez wierzyciela na jego ryzyko, dlatego przyjąć należy, że winien on zwrócić dłużnikom koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym. Koszty należą się dłużnikowi za udział jego pełnomocnika w sprawie, albowiem w wyniku jego aktywności przestały istnieć podstawy do prowadzenia egzekucji. Dlatego też referendarz sądowy orzekł jak w sentencji. W związku z tym, że skarga dłużników została uwzględniona, należy ich traktować jako podmiot wygrywający postępowanie skargowe w rozumieniu artykułu 98 § 1 i 3 k.p.c. Na koszty postępowania skargowego należne dłużnikom składa się kwota 50 zł z tytułu poniesionej opłaty oraz 80 zł z tytułu wynagrodzenia za udział w postępowaniu ze skargi na czynność komornika.

Przypisy końcowe

- ¹ Sąd z urzędu wydaje komornikowi zarządzenia zmierzające do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz usuwa spostrzeżone uchybienia. Ocena prawna wyrażona przez sąd w ramach wydanych zarządzeń jest wiążąca dla komornika.
- ² W razie oczywiście niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub wskazania we

wniosku o wszczęcie egzekucji osoby niebędącej dłużnikiem komornik wydaje postanowienie o pobraniu od wierzyciela opłaty stosunkowej w wysokości 10% egzekwowanego świadczenia. W takim przypadku komornik nie ściąga ani nie pobiera opłaty od dłużnika, a opłatę ściągniętą lub pobraną zwraca dłużnikowi. Przepisów art. 29 ust. 1–3 nie stosuje się.

- ³ W razie umorzenia postępowania egzekucyjnego z innych przyczyn niż wskazane w ust. 1 komornik pobiera od wierzyciela opłatę w wysokości 150 złotych, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 30. Opłata podlega zmniejszeniu o sumę opłat egzekucyjnych ściągniętych i obciążających dłużnika.
- ⁴ Postępowanie umarza się w całości lub części z urzędu, jeżeli prawomocnym orzeczeniem tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności albo orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności, zostało uchylone lub utraciło moc.
- ⁵ § 1. Dłużnik zwraca wierzycielowi koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji. Koszty te ściąga się wraz z egzekwowanym świadczeniem. Przepisów art. 98 § 1¹ i 1² nie stosuje się.
§ 2. Koszty postępowania egzekucyjnego ustala postanowieniem komornik wraz z ukończeniem postępowania egzekucyjnego, jeżeli przeprowadzenie egzekucji należy do niego.
§ 3. Jeżeli w sprawie zachodzi konieczność sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, komornik ustala koszty egzekucji przed przystąpieniem do sporządzenia planu podziału. Postanowienie w przedmiocie kosztów egzekucji jest wydawane łącznie we wszystkich sprawach, których dotyczy plan podziału.
§ 4. Wynagrodzenie z tytułu zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym nie może być wyższe niż stawka minimalna opłaty za czynności adwokackie albo radcowskie, określona w odrębnych przepisach.
§ 5. Na postanowienie sądu zażalenie przysługuje stronom, komornikowi oraz innej osobie, której to postanowienie dotyczy.
- ⁶ Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).
- ⁷ Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazane go przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Pozycja asesora komorniczego w prawie polskim

redakcja naukowa
Andrzej Marciniak

OSRODEK NAUKOWO-SZKOLENIOWY
PRZY KRAJOWEJ RADZIE KOMORNICZEJ

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Orzeczenie: skarga na czynność komornika

**OPRAC. ANNA
GOŁĘBIOWSKA**
Referendarz sądowy

Sygn. akt. I Co [...] **POSTANOWIENIE**

Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym w [...] po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym sprawy egzekucyjnej wierzycielki MB SA przeciwko dłużnikom AB oraz CD o egzekucję świadczeń pieniężnych na skutek skargi wierzycielki na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym [...] – postanowienie wydane w sprawie Km [...] – w zakresie kosztów egzekucji:

1. uchyla postanowienie komornika sądowego – pkt 2, 3;
2. oddała wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego postanowienia w jego pkt 3;
3. zasądza od AB oraz CD solidarnie na rzecz MB SA 130,00 zł (sto trzydzieści zł) tytułem kosztów postępowania wywołanego skargą na czynność komornika.

UZASADNIENIE

Postanowieniem wydanym w sprawie Km [...] komornik sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne w całości na podstawie przepisu art. 824 § 1 pkt 2 k.p.c. oraz na podstawie art. 825 § 1 pkt 2 k.p.c. i rozstrzygnął o kosztach tego postępowania w ten spo-

sób, że ustalił wysokość opłaty egzekucyjnej na kwotę 5187,97 zł i w całości obciążył nią wierzycielkę – MB SA, wzywając ją do zapłaty tej kwoty pod rygorem wyegzekwowania. Uzasadniając obciążenie wierzycielki opłatą w wysokości 10% od kwoty egzekwowanego świadczenia, komornik wskazał, że wszczęcie egzekucji w niniejszej sprawie było oczywiście bezcelowe, a opłata została naliczona na podstawie przepisu art. 30 ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych.

W skardze na tę czynność wierzycielka domagała się uchylenia postanowienia komornika w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania (pkt 2 i 3 zaskarżonego postanowienia), albowiem koszty zostały naliczone na niewłaściwej podstawie prawnej. W ocenie skarżącej przepis art. 30 u.k.k. nie może mieć zastosowania, ponieważ w sprawie Km [...] egzekucja została wszczęta celowo.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę komornik wskazał, że w latach od 2016 do 2018 r. wierzycielka została w niniejszej sprawie zaspokojona do kwoty 14 138,56 zł, a zatem ponad kwotę, która jej przysługuje na podstawie przedłożonego spisu inwentarza. W ocenie komornika, w tej konkretnej sprawie udział wierzycielki w zaspokojeniu z majątku spadkowego po zmarłej EF wyniósłby 16,2515%, co, przekładając na liczby, daje kwotę 7234,75 zł. Spadkobiercy dłużniczki zaspokoiili wierzycielkę do kwoty niemal dwukrotnie wyższej, co oznacza, że wszczęła on egzekucję oczywiście niecelowo, a zatem należało rozstrzygnąć o kosztach w tym zakresie na podstawie przepisu art. 30 u.k.k.

Referendarz ustalił i zważył, co następuje

Wniosek o wszczęcie egzekucji w sprawie Km został złożony wraz z tytułem wykonawczym (prawomocny wyrok SR z 2020 r. w sprawie I C [...] zaopatrzonej w klauzulę wykonalności), w treści którego sąd zastrzegł AB oraz CD prawo powoływania się w toku egzekucji zasądzonego roszczenia (kwota 51 879,74 zł) na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości spadku nabytego po EF. Na tych dwóch podstawach komornik sądowy wszczął postępowanie egzekucyjne wobec AB oraz CD, zawiadomił ich o powyższym oraz zajął składniki ich majątku. W odpowiedzi na dokonane czynności egzekucyjne dłużnik AB przedłożył komornikowi spis inwentarza spadku po EF oraz dowody wpłat, których dokonał na poczet zadłużenia w rachunku bankowym – łącznie na kwotę 14 138,56 zł. W sprawie niniejszej nie jest wiadome (i nie podlega to ustaleniom w tym postępowaniu z przyczyn, o których poniżej), czy zadłużenie, o którym mowa – spłacone przez dłużników do kwoty 14 138,56 zł w la-

tach 2016–2018 – jest objęte przedłożonym do sprawy tytułem wykonawczym. Z przedłożonego spisu inwentarza spadku po EF wynika, że łączna wartość aktywów spadku wynosi 44 517,38 zł, natomiast łączna wartość pasywów spadku zamyka się kwotą 335 105,83 zł (stan czynny spadku wynosi zatem 0,00 zł). W tych okolicznościach komornik poinformował wierzycielkę o aktywności procesowej strony dłużnej i wezwał ją do zajęcia stanowiska co do dalszej egzekucji – w terminie tygodniowym, pod rygorem umorzenia postępowania egzekucyjnego jako niecelowo wszczętego w zakresie należności głównej. W odpowiedzi na powyższe wierzycielka wniosła o umorzenie postępowania egzekucyjnego co do należności głównej i jego kontynuowanie w zakresie kosztów: procesu, postępowania klauzulowego oraz egzekucyjnego. Postanowieniem komornik umorzył postępowanie egzekucyjne co do należności głównej i obciążył wierzycielkę opłatą w wysokości 10% od tej kwoty, uznając, że w tym zakresie egzekucja została wszczęta oczywiście niecelowo.

Fot. canva, kanchanachitkhamma

PRZY POWTÓRNYM
ROZSTRZYGANIU O KOSZTACH
POSTĘPOWANIA KOMORNIK
POMINIE PRZEPIS ART. 30 U.K.K.
I ROZWAŻY ZASTOSOWANIE
PRZEPISU ART. 29 UST. 1 U.K.K.

W niniejszej sprawie kwestia zasadnicza koncentruje się wokół zagadnienia oczywistej niecelowości wszczęcia postępowania egzekucyjnego w sytuacji dysponowania przez wierzyciela tytułem wykonawczym, w którym dokonano zastrzeżenia na podstawie przepisu art. 319 k.p.c. Nie chodzi tu natomiast o tytuł po części skonsumowany (do kwoty 14 138,56 zł), albowiem dłużnicy nie wykazali, że istnieje jakakolwiek korelacja przedmiotowa pomiędzy zadłużeniem na rachunku bankowym a należnością zasądzoną wyrokiem SR w sprawie I C [...]. Relacje czasowe pomiędzy częściową spłatą wskazanego zadłużenia (lata 2016–2018) a datą wytoczenia powództwa i wydania wyroku w sprawie (odpowiednio 2019 r. i 2020 r.) przemawiają na niekorzyść tezy prezentowanej przez dłużników i komornika, że jest to zadłużenie tożsame, lub na korzyść tezy, że w postępowaniu, które toczyło się w sprawie I C [...], sąd owe spłaty uwzględnił. Ponieważ jednak organ egzekucyjny nie ma uprawnień do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego przedłożonym mu tytułem wykonawczym (art. 804 § 1 k.p.c.), stąd czynności komornika w sprawie Km [...], zmierzające do ustalenia, że tytuł wykonawczy został częściowo zrealizowany (skonsumowany) jeszcze przed jego wydaniem, należy uznać za formalnie wadliwe i procesowo nieusprawiedliwione. Wracając zatem do zagadnienia, które w tej sprawie postawiono na wstępie, referendarz sądowy przyjął koncepcję następującą.

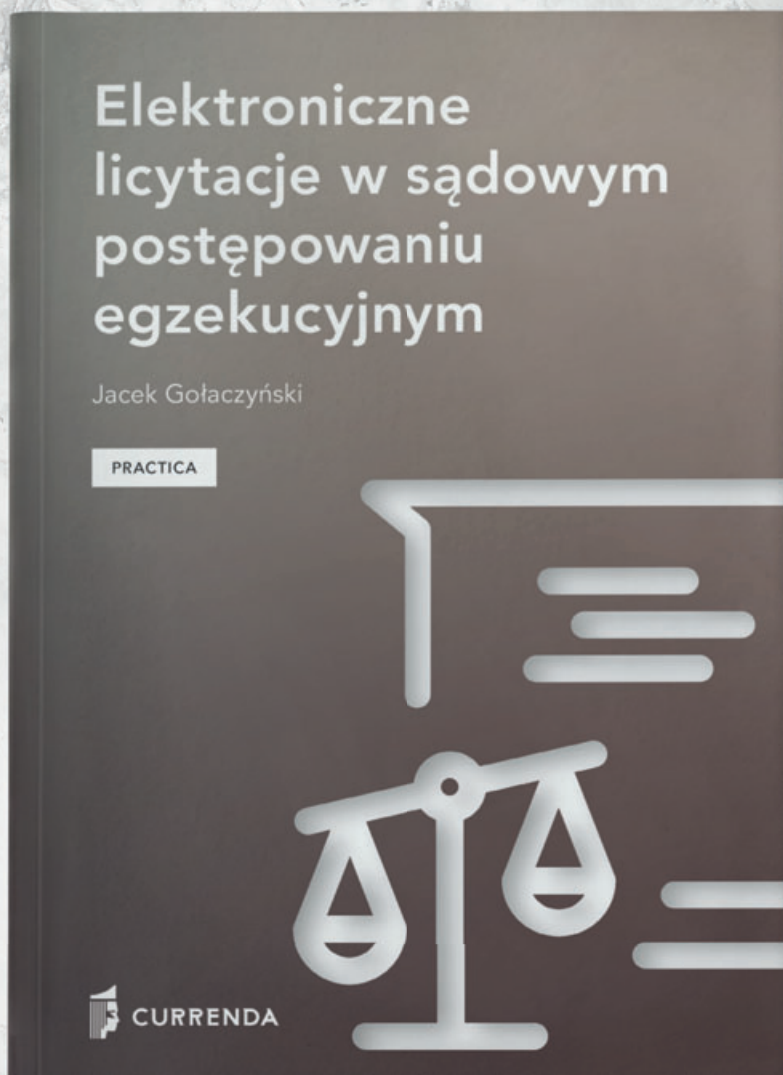
Tytuł wykonawczy zawierający w swojej treści zastrzeżenie pozwanemu prawa do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do wartości spadku nabytego po danym spadkobiercy co do zasady (wyjątek żaden w tej sprawie nie zaistniał) jest pełnoprawną podstawą do przeprowadzenia egzekucji przeciwko pozwanemu o całe objęte nim roszczenie. Prawo, które zostało pozwanemu zastrzeżone, nie jest jego obowiązkiem, co za tym idzie, nawet w sytuacji, gdy z dokonanego spisu inwentarza wynika, że jego odpowiedzialność za dług jest żadna – jak w niniejszej sprawie – dłużnik może chcieć owo zadłużenie spłacić. Z tej też przyczyny należy uznać, że postępowanie egzekucyjne w niniejszej sprawie zostało wszczęte celowo, albowiem mogło doprowadzić do celu, jakim jest zaspokojenie wierzycielki. Skoro jednak wierzycielka wniosła o umorzenie postępowania, respektując okoliczność, że dłużnik z przysługującego mu uprawnienia skorzystał, to na tej podstawie faktycznej należało postępowanie umorzyć i rozstrzygnąć o jego kosztach, dostosowując do tego stanu rzeczy właściwe podstawy formalnoprawne. Przy powtórny rozstrzygnięciu o kosztach postępowania komornik pominie przepis art. 30 u.k.k. i rozważy zastosowanie przepisu art. 29 ust. 1 u.k.k.

Wniosek o wstrzymanie wykonania postanowienia w zakresie wezwania wierzyciela o opłatę podlegał oddaleniu, albowiem postanowienie to nie podlega wykonaniu, o ile nie jest prawomocne. Złożenie skargi na tę czynność komornika skutecznie utraciło możliwość jej wykonania.

O kosztach postępowania skargowego rozstrzygnięto na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Na koszty te złożyła się opłata od skargi na czynność komornika (50,00 zł) oraz wynagrodzenie radcy prawnego w sprawie ze skargi na czynność komornika (80,00 zł).

Już w sklepie Currenda!

www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Usługi dla komorników: (r)ewolucja

Nie żyjemy w bańce, więc dostrzegamy ogromną dynamikę zmian, które zachodzą w obszarze technologii informatycznych i teleinformatycznych. Wynika ona przede wszystkim z faktu, że obecnie największym kapitałem zarówno indywidualnych, jak i korporacyjnych użytkowników systemów IT i ICT są informacje i czas.

AGNIESZKA SZURO

Dyrektor Sprzedaży
Currenda Sp. z o.o.

Życie aplikacji trwa dopóki, dopóty nie znajdzie się następna, o innym zakresie funkcjonalnym lub działająca szybciej. System informatyczny jest użyteczny i – co za tym idzie – utrzymywany, jeśli pracuje się na nim intuicyjnie i jeśli współdziała on z innymi narzędziami użytkownika.

Kto się w tej branży nie rozwija, ginie – najlepszym przykładem może być gigantyczny kryzys Nokii, która po ogromnym sukcesie modeli 3210 i 3310 straciła czujność i spoczęła na laurach. Z zajmowanej dwie dekady

temu pozycji niemal monopolisty w sektorze telefonów komórkowych w ciągu zaledwie paru lat spadła na sam koniec w rankingach sprzedaży.

W Currenda Sp. z o.o. wiemy o tym, że IT nie lubi stać w miejscu. Dlatego stale podnosimy sobie poprzeczkę, by poziom, na jakim lokują się nasze produkty, nie odbiegał od tego, do którego przywykli nowoczesni konsumenci usług informatycznych.

Jak pracujemy

Nasze działania możemy podzielić na trzy kategorie: wygaszanie, optymalizacja, budowanie. Pewne aplikacje wymagały wygaszenia, gdyż ich utrzymywanie okazało się drogie i problematyczne, a technologie, w których powstały, zaskakująco szybko się zestarzały. Ponadto zakres funkcjonalności niektórych

z nich okazał się niewystarczający, jeśli weźmie się pod uwagę obecne standardy obowiązujące dla tego typu narzędzi. Oznacza to, że pewne rozwiązania musiały zniknąć z naszej oferty.

Pozostałe aplikacje poddajemy optymalizacji, poprzez podnoszenie ich parametrów technicznych, bieżące dostosowanie do zmieniających się przepisów prawa oraz przebudowywanie ich architektury pod kątem wymagań naszego nowego systemu komorniczego.

Budujemy oczywiście nową aplikację komorniczą. Prace nad nią nabierają tempa i pomału uchylamy rąbka tajemnicy, dzieląc się informacjami o postępach w pracach architektów i deweloperów. Tak naprawdę każdy kolejny realizowany przez nas moduł stanowi część nowego rozwiązania dla kancelarii komorniczych.

Co obecnie robimy

W ramach omówionych wyżej procesów w naszej ofercie produktowej do końca 2022 roku zajdą trzy istotne zmiany.

1. Nowy moduł e-Urząd Skarbowy

Jesienią bieżącego roku wygaśnie wskazany w przepisach zakres obsługi w urzędach skarbowych poprzez platformę ePUAP. Taką możliwość dadzą za to nowe funkcje dostępne w naszym module e-Urząd Skarbowy. Zmiana ta jest następstwem rozbudowy serwisu Ministerstwa Finansów e-Urząd Skarbowy o usługi dla komorników sądowych.

Prace nad tym modulem były dla nas wyjątkowo złożone. Musieliśmy wziąć pod uwagę potrzeby komorników, wymagania po stronie MF, regulacje prawne w tym zakresie oraz fakt, że nasze narzędzie będzie powstawało już jako element nowej aplikacji komorniczej.

Moduł e-Urząd Skarbowy – udostępniany bezpłatnie i rozliczany wyłącznie na podsta-

wie liczby przestanych formularzy – pozwoli pracownikom kancelarii na wygodne zarządzanie elektroniczną dokumentacją skierowaną do e-Urzędu Skarbowego z poziomu aplikacji komorniczej. Mamy nadzieję, że oferowane przez nas rozwiązanie spełni oczekiwania naszych użytkowników.

2. Więcej usług i niższe ceny

Naszym sztandarowym projektem jest nowa aplikacja komornicza. To przyszłość, która dzieje się już teraz. Weźmy na przykład aplikacje komornicze w wersji EAE czy platformę Moja Currenda oraz tworzone i rozwijane w ich ramach funkcjonalności – wszystkie te elementy stanowią integralną część nowego systemu komorniczego. Klient widzi w nich przyjazny interfejs, ale najważniejsze jest niewidoczne dla oczu – nowoczesna struktura bazodanowa. Wiele z udostępnionych przez nas w ostatnim czasie na rynek aktualizacji to właśnie ulepszenia służące dostosowaniu usług do tej struktury, w pierwszej kolejności – do wymagań Kancelarii Komornika i Komornika SQL w wersji EAE.

Zweryfikowaliśmy zawartość pakietu modułów w aplikacji komorniczej w wersji EAE, a obecnie jesteśmy w trakcie przygotowywania nowego cennika. Już teraz jednak możemy zapowiedzieć, że w 2023 r. planujemy znacznie obniżyć stawkę abonamentową za korzystanie z aplikacji w wersji EAE. Dodatkowo – specjalnie dla obecnych użytkowników aplikacji w wersji VAT – uprościliśmy przejście na wersję EAE.

Zależy nam na upowszechnieniu najnowszej wersji aplikacji, ponieważ dążymy do utrzymywania jednego systemu. Przejście komorników na wersję EAE przyspieszy budowę nowej aplikacji komorniczej i pozwoli nam sprawniej dostarczać jej kolejne elementy.

3. Wygaszenie rozwiązania Moja Kancelaria

Wycofaliśmy z naszej oferty usługę Moja Kancelaria, a proces jej wygaszania potrwa do końca bieżącego roku. Z początkiem 2023 r. wszyscy użytkownicy Mojej Kancelarii będą korzystać z aplikacji komorniczej w wersji EAE. Dla tych klientów przygotowaliśmy i przekazaliśmy – za pośrednictwem dedykowanej tej zmianie komunikacji – propozycję migracji danych oraz wdrożenia nowego rozwiązania. Kluczowa cecha Mojej Kancelarii, czyli dostępność danych w chmurze (Software as a Service), powróci w udoskonalonej odsłonie w ramach nowej aplikacji komorniczej.

Konsekwentnie, ale stopniowo

Jedyną pewną rzeczą na świecie są zmiany i choć na początku często budzą one nasz niepokój oraz powodują dyskomfort (zwykle

wyłącznie psychiczny), ostatecznie okazują się pożyteczne. Pragnę podkreślić, że przejście na nowy system komorniczy będzie się odbywać stopniowo. Faktycznie większość kierowanych do naszych klientów nowości przybliży ich do nowej aplikacji komorniczej. To, co w efekcie okaże się rewolucją, czyli pożegnanie się z Kancelarią Komornika i Komornikiem SQL, będzie przebiegało drogą ewolucji. Chcemy, by użytkownicy mieli czas oswoić się ze zmianą, a nasi deweloperzy mogli wciąż utrzymywać istniejące rozwiązania zamiast poświęcać całe zasoby na budowanie nowego.

Mamy nadzieję, że zgodnie z powiedzeniem „Nikt nie prosił, wszyscy potrzebowali”, komornicy dostrzegą zalety nowych usług (oraz starych usług w nowej odsłonie) oraz że nowy cennik znajdzie ich uznanie. Jednocześnie zachęcamy do kontaktowania się z Działem Sprzedaży w celu wyjaśnienia wszelkich wątpliwości czy w razie potrzeby uzyskania bardziej szczegółowych informacji. Zapraszamy także do odwiedzenia naszej strony internetowej.

Już w sklepie Currendy!
www.sklep.currenda.pl

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Sprawozdanie z posiedzenia Rady Stałej UIHJ

Glasgow, 20 maja 2022 r.

DR KATARZYNA BOMBA

Komornik sądowy

MAŁGORZATA PĘDZISZCZAK

Komornik sądowy

W dniu 20 maja 2022 r. w Glasgow odbyło się posiedzenie Rady Stałej Międzynarodowej Unii Komorników Sądowych (UIHJ). Miejsce posiedzenia zostało wybrane w odpowiedzi na zaproszenie Williama Dolliera, przewodniczącego samorządu szkockich komorników (The Society of Messengers-at-Arms and Sheriff Officers – SMASO), związane z obchodami 100-lecia samorządu komorniczego w Szkocji. SMASO jest członkiem UIHJ od 1979 r., zaś poszczególni członkowie tej struktury aktywnie uczestniczyli w życiu UIHJ jako członkowie jego zarządu.

W dniu poprzedzającym posiedzenie Rady Stałej odbyło się spotkanie liczącej dziewięciu członków grupy roboczej przy UIHJ – Zespołu ds. Innowacji (ang. Innovation Team). Przedmiotem spotkania były kwestie związane z tworzeniem kwestionariusza prawno-porównawczego obejmującego wszystkie państwa członkowskie UIHJ – tzw. Grand Questionnaire. Zespół ds. Inno-

wacji zarządza aktualizacją istniejących kwestionariuszy. Może również tworzyć nowe na żądanie zarządu UIHJ lub na prośbę członka UIHJ. W skład Innovation Team wchodzi m.in. komornik Małgorzata Pędziszczak.

W posiedzeniu Rady Stałej w Glasgow 20 maja br. Krajową Radę Komorniczą reprezentowały dwie delegatki: Katarzyna Bomba oraz Małgorzata Pędziszczak. Przedmiotem spotkania było sprawozdanie zarządu UIHJ z działalności w ostatnich 6 miesiącach. W pierwszej kolejności przedstawiono raport finansowy z działalności UIHJ. W związku z zawieszeniem Federacji Rosyjskiej w członkostwie w UIHJ (oczekuje wykluczenia), wpływy do budżetu UIHJ ulegną zmniejszeniu o 80 tys. euro, co będzie wymagało dostosowania budżetu do nowej sytuacji.

Podczas posiedzenia zarząd UIHJ złożył oficjalne oświadczenie o następującej treści:

„Zdecydowanie potępiamy nielegalną i zbrojną inwazję obcych wojsk na Ukrainę. Taka inwazja jest pogwałceniem praw człowieka, rządów prawa i zasad międzynarodowego prawa publicznego. W związku z tym zarząd UIHJ, zgodnie z obowiązującym statutem, postanowił nałożyć na czas nieokreślony najsurowszą możliwą sankcję:

- zawiesić ze skutkiem natychmiastowym wszelką współpracę między UIHJ a Federalną Służbą Komorniczą Federacji Rosyjskiej (FBS) oraz samą Federacją Rosyjską,
- uznać wszelkie stosunki między UIHJ a Federalną Służbą Komorniczą Federacji Rosyjskiej

Rejestracja

(FBS) oraz Federacją Rosyjską za całkowicie nieodpowiednie na chwilę obecną”.

Środki podjęte przez zarząd UIHJ natychmiast weszły w życie. Od czasu podjęcia decyzji w tej sprawie UIHJ zerwała wszelkie kontakty z Federalną Służbą Komorniczą Federacji Rosyjskiej (FBS) i jej dyrektorem Dmitriyem Aristovem (będącym jednocześnie członkiem zarządu UIHJ) oraz z samą Federacją Rosyjską. Federalna Służba Komornicza Federacji Rosyjskiej została wyłączona z organizacji wspólnych wydarzeń. Jej oficjalne wykluczenie z UIHJ zaplanowano na najbliższy Międzynarodowy Kongres UIHJ, który odbędzie się w Brazylii w 2024 r. Podczas posiedzenia przedstawiciele UIHJ kilkakrotnie podkreślali solidarność z Ukrainą. Dziękowali również państwom członkowskim, w tym Polsce, za zaangażowanie w pomoc Ukrainie. Minutą ciszy został upamiętniony ukraiński komornik Ołeksandr Konowałow, który zginął w wyniku działań wojennych.

Następnie poruszono temat indywidualnego członkostwa w UIHJ. To nowa formuła członkostwa w UIHJ, którą wprowadzo-

no podczas poprzedniej sesji Rady Stałej w 2021 r. Koszt indywidualnego członkostwa wynosi 100 euro rocznie. Przedstawiono korzyści wynikające z indywidualnego członkostwa, takie jak zniżki na publikacje UIHJ i na udział w międzynarodowym kongresie UIHJ oraz możliwość pobierania webinarów UIHJ. Zaprezentowana została platforma internetowa, z której mogą korzystać indywidualni członkowie UIHJ. Z indywidualnym członkostwem nie wiąże się jednak prawo głosu i udziału w Radzie Stałej UIHJ. Natomiast, co istotne, indywidualnymi członkami mogą zostać nie tylko komornicy sądowi. Indywidualne członkostwo w UIHJ można uzyskać poprzez wypełnienie formularza na stronie internetowej UIHJ: <https://www.uihj.com/2022/05/02/support-the-uihj-by-becoming-an-individual-member-and-benefit-from-many-advantages/>.

Podczas posiedzenia przedstawiono również inną formę członkostwa w UIHJ przyjętą w 2021 r., tj. członkostwo w UIHJ w charakterze stałego obserwatora. Propozycja jest skierowana do podmiotów, których przedmiotem

zainteresowania jest szeroko rozumiany wymiar sprawiedliwości, np. stowarzyszenia czy ośrodki naukowo-badawcze. Obecnie UIHJ posiada trzech stałych obserwatorów: włoskie stowarzyszenie koordynacji delegatów i kustoszów (ang. Association for the Coordination of Delegates and Custodians – ACDC), francuską komisję mediatorów wymiaru sprawiedliwości oraz holenderski instytut prawa europejskiego (European Law Institute).

Przechodząc do działań realizowanych przez UIHJ w ostatnim czasie, należy zauważyć, że przedstawiciele UIHJ byli zaangażowani łącznie w 140 wydarzeń, w tym prowadzonych w formule *on-line*. Podczas posiedzenia szczególną uwagę zwrócono na cykl webinarów UIHJ pod tytułem „How to enforce” na temat egzekucji w różnych państwach członkowskich UIHJ. W trakcie webinarów prelegenci przedstawiają zasady wykonania orzeczeń sądowych w trzech lub czterech krajach. Wydarzenie ma charakter cykliczny. Założenie jest takie, że każdego roku ma się odbyć od trzech do czterech webinarów. Pierwszy miał miejsce 21 marca 2022 r. i dotyczył egzekucji w krajach bałtyckich (Estonia, Łotwa i Litwa). Drugi webinar, który odnosił się do sytuacji w Danii, Finlandii i Szwecji, zorganizowano 14 czerwca. Na nadchodzące miesiące zaplanowano ko-

lejne webinary (15 września br. – państwa afrykańskie oraz 15 grudnia br. – Stany Zjednoczone). Każdy może wziąć w nich udział. Dodatkowo członkowie indywidualni mają możliwość pobrania webinarów. Rejestracja jest bezpłatna. Sekretariat UIHJ na wniosek przesłany drogą mailową wydaje zaświadczenie o udziale w webinarze. Może ono stanowić podstawę uzyskania punktów wliczanych do minimum szkoleniowego. Informacje na temat webinarów są dostępne na stronie internetowej UIHJ: <https://www.uihj.com/downloads-2/webinars/>.

Podczas posiedzenia odniesiono się także do projektów realizowanych przez UIHJ:

- 1) Projekt FAB III (Find a Bailif), czyli teleadresowa baza danych komorników z Unii Europejskiej. Powstanie tej bazy jest związane z wdrażaniem do krajowych porządków prawnych rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1784 z 25 listopada 2020 r., dotyczącego doręczenia w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych. Projekt jest finansowany ze środków unijnych, był podzielony na trzy etapy i realizowany od 2010 r. Zakończył się w kwietniu 2022 r. Obecnie trwa dołączanie baz danych państw, które zgłosiły się w trakcie trwania projektu, w tym Polski.
- 2) Projekt Filit – finansowany ze środków unijnych, dotyczący szkolenia prawników w zakresie prawa Unii Europejskiej. Konferencja kończąca projekt odbędzie się w grudniu 2022 r. w Brukseli. Więcej informacji: <https://www.uihj.com/2021/02/06/official-start-of-the-filit-project/>.
- 3) Projekt BSP – dotyczy państw bałkańskich. Jest finansowany ze środków zewnętrznych (rządowych). Projekt przewiduje analizę przez ekspertów krajowych rozwiązań prawnych i sformułowanie wytycznych, które mogą być wdrożone w poszczególnych państwach.

Spotkanie grupy roboczej Innovation Team

- 4) Projekt dotyczący ochrony danych osobowych (GDPR) – szkolenia związane z wdrożeniem Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
- 5) Projekt Leila – dotyczący stworzenia europejskiej, wielojęzycznej platformy dla elektronicznych aukcji sądowych, odbywających się w więcej niż jednym państwie UE. Inicjatywa włoskiego Ministerstwa Sprawiedliwości. Partnerami w projekcie są m.in. Austria, Czechy, Litwa, Francja. Istnieje możliwość dołączenia kolejnych państw. Szczegółowe informacje o projekcie: <https://eujudicialauctions.eu/>.

Podczas posiedzenia Rady Stałej poruszono temat opracowanego w zeszłym roku przez UIHJ Światowego kodeksu egzekucji cyfrowej (ang. Global Code of Digital Enforcement). Kodeks został opublikowany w języku angielskim i francuskim.

”
MINUTĄ CISZY ZOSTAŁ
UPAMIĘTNIONY UKRAIŃSKI
KOMORNIK OŁEKSANDR
KONOWAŁOW, KTÓRY ZGINAŁ
W WYNIKU DZIAŁAŃ WOJENNYCH.

Podczas posiedzenia Rady Stałej mówiono również o współpracy UIHJ z innymi instytucjami, np. Bankiem Światowym, Komisją ONZ ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego (Unictral), Międzynarodowym Instytutem Unifikacji Prawa Prywatnego (Unidroit), Haską Konferencją Prawa Prywatne-

Przemówienie Prezydenta UIHJ Marca Schmitza i uczczenie pamięci ukraińskiego komornika

go Międzynarodowego, Komisją Europejską ds. Efektywności Sprawiedliwości przy Radzie Europy (CEPEJ), Komisją Europejską, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, Europejskim Instytutem Prawa, Instytutem Maxa Plancka w Luksemburgu oraz Akademią Prawa Europejskiego (ERA). Obecnie UIHJ zajmuje się m.in. monitorowaniem działalności komisji ONZ do spraw międzynarodowego prawa handlowego (ang. Uncitral), w celu wychwycenia, które działania komisji mogą mieć wpływ w skali globalnej na wykonywanie zawodu komornika i reprezentowanie interesów naszego środowiska. Z kolei przykładem współpracy UIHJ z Komisją Europejską jest Atlas Enforcement Project, w ramach którego UIHJ stworzył bazę danych na temat postępowania egzekucyjnego i jego kosztów w państwach UE.

Należy zwrócić także uwagę na współpracę UIHJ z CEPEJ, której celem jest zapewnienie skutecznego wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich Rady

Europy. Na posiedzeniu Rady Stałej UIHJ w Glasgow obecny był Ramin Gurbanow – prezes CEPEJ, który wskazywał na rolę UIHJ w wypracowywaniu przez CEPEJ standardów w zakresie egzekucji. Prezydent UIHJ Marc Schmitz wręczył Raminowi Gurbanowi złoty medal UIHJ, aby podziękować za działania na rzecz zawodu komornika sądowego oraz uczcić współpracę UIHJ i CEPEJ przez blisko dwadzieścia lat. Rolą CEPEJ jest m.in. propagowanie praworządności i praw podstawowych w Europie na podstawie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a zwłaszcza jej art. 5 (Prawo do wolności i bezpieczeństwa), art. 6 (Prawo do rzetelnego procesu sądowego), art. 13 (Prawo do skutecznego

środka odwoławczego) oraz art. 14 (Zakaz dyskryminacji).

W obszarze komunikacji Prezes UIHJ Marc Schmitz zwrócił uwagę, że znaczenie bezpośredniej i stałej formy komunikacji z komornikami z poszczególnych państw oraz indywidualnymi członkami. Podkreślił, że na stronie internetowej <https://www.uihj.com/newsletter-sign-up/> jest publikowany i aktualizowany newsletter, który umożliwi śledzenie na bieżąco informacji o działaniach podejmowanych przez UIHJ, w tym o webinarach. Informacje na temat działalności UIHJ można również pozyskać ze strony internetowej UIHJ oraz z mediów społecznościowych (LinkedIn oraz Facebook).

KS Małgorzata Pędziszczak z delegatami z Estonii, Ukrainy i Portugalii

Prezydent UIHJ Marc Schmitz zaprosił komorników europejskich do udziału w VI Spotkaniach Afryka – Europa pt. „Urzędnik sądowy w erze cyfrowej”, które odbędą się w Kotonu (Benin) w dniach 22–25 czerwca 2022 r. Przekazał również, że kolejne posiedzenie Rady Stałej UIHJ odbędzie się w Paryżu w dniach 23–25 listopada br. Z kolei Malone Cunha – członek zarządu UIHJ, a jednocześnie komornik reprezentujący samorząd brazylijski, omówił stan przygotowań do organizacji międzynarodowego kongresu UIHJ, który odbędzie się w maju 2024 r. w Rio de Janeiro.

”
NIE MOŻNA ZAPRZECZYĆ,
ŻE UIHJ, MIMO ŻE STANOWI
ORGANIZACJĘ POZARZĄDOWĄ
I APOLITYCZNĄ, JASNO
OKREŚLIŁA SVOJE STANOWISKO
I NIE MOŻNA JEJ W ŻADEN
SPOSÓB ZARZUCIĆ OBOJĘTNOŚCI
WOBEC TRAGEDII, JAKA
DOTKNĘŁA NARÓD UKRAIŃSKI.

Obecny na posiedzeniu Rady Stałej Prezydent samorządu komorników w Luksemburgu Carlos Calvo zaproponował kandydaturę Luksemburga na gospodarza Europejskiej Rady Stałej UIHJ w 2023 roku. Kandydatura ta została przyjęta przez aklamację.

Na zakończenie posiedzenia udzielono głosu delegatom. Głos zabrała m.in. Ana Utsunashvili, pełniąca obowiązki szefa Biura ds. Usług i Rozwoju Krajowego Biura Egzekwowania Prawa Gruzji (NBE), która zaprosiła uczestników na międzynarodową konferencję na temat egzekucji w Batumi w dniach 21–24 września. Wyjaśniła, że

koszty i zakwaterowanie zostaną w całości pokryte przez NBE dla pierwszych 150 osób, które się zarejestrują.

Głos zabrała również Katrina Schmidt – delegatka z Ukrainy, która opowiedziała o sytuacji w jej kraju i podziękowała za wsparcie. Prosiła również o natychmiastowe wykluczenie Federacji Rosyjskiej z UIHJ, co spotkało się z zapewnieniem ze strony Prezydenta UIHJ Marca Schmitza o planowanym wykluczeniu rosyjskiego samorządu komorników podczas najbliższego kongresu UIHJ w Rio de Janeiro. Stwierdził on:

„Nie trzeba przypominać, że od początku wojny zainicjowanej przez Federację Rosyjską na terytorium Ukrainy UIHJ wyraźnie wykazywało bezwzględna dezaprobatę dla tej agresji oraz całkowite i bezwarunkowe poparcie dla Ukrainy. Nie można zaprzeczyć, że UIHJ, mimo że stanowi organizację pozarządową i apolityczną, jasno określiła swoje stanowisko i nie można jej w żaden sposób zarzucić obojętności wobec tragedii, jaka dotknęła naród ukraiński”.

W czasie pobytu w Glasgow delegatki z Krajowej Rady Komorniczej poruszyły z członkami zarządu UIHJ oraz delegatami z innych państw kwestię finansowania egzekucji w Polsce, zwracając uwagę na hybrydowy status komornika sądowego w Polsce, ponoszenie ekonomicznego ryzyka prowadzonej działalności oraz brak waloryzacji opłat. Okazało się, że inne państwa Europy Środkowej mierzą się z podobnymi wyzwaniem, np. Czechy. Zarówno prezydent UIHJ, jak i przedstawiciele samorządów komorniczych z innych państw zadeklarowali chęć udziału we wspólnym wydarzeniu naukowym poświęconym tej problematyce.

Prezydent UIHJ zaznaczył w słowie końcowym, że ważniejsze niż kiedykolwiek jest to, by mówić jednym głosem w obronie interesów naszego zawodu i tym samym zagwarantować jego ponadczasowość. „Nasza Unia jest naszą siłą”.

Już w sklepie Currendy!

www.sklep.currenda.pl

Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości

Marcin Uliasz

PRACTICA

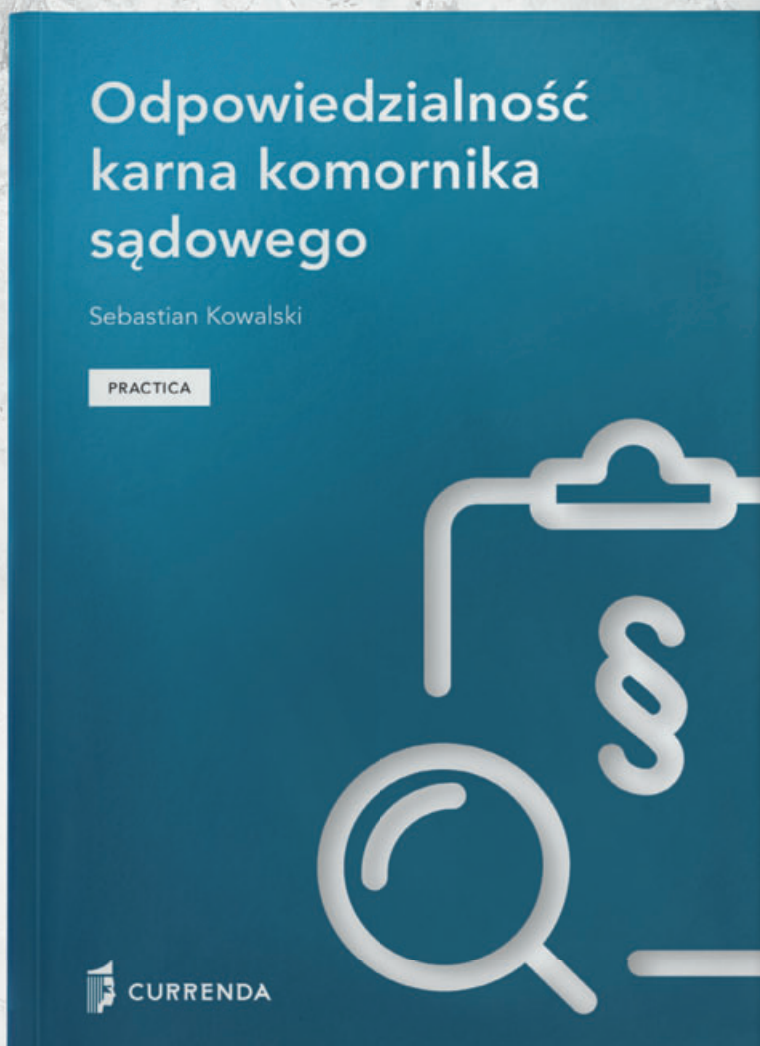
CURRENDA

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Już w sklepie Currenda!
www.sklep.currenda.pl

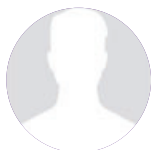

DOSTĘPNA W CZYTELNI

www.czytelnia.currenda.pl

Cud racjonalnego ustawodawcy – minister lubi Tuwima

TOMASZ CHOJNACKI

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Obornikach

Koncepcja „racjonalnego prawodawcy” jest nazywana jednym z największych osiągnięć polskiej teorii prawa. Zakłada, że przepisy tworzone są przez jeden, w pełni racjonalny podmiot, „konsekwentnie kierujący się określoną spójną wiedzą i określonymi ocenami, uporządkowanymi preferencyjnie”. Racjonalność jest też definiowana jako kierowanie się logiką, rozumem, prawdą oraz opieranie się na rzetelnych podstawach. Znając formułę „racjonalnego ustawodawcy”, po zapoznaniu się z tekstem ustawy o kosztach komorniczych, szukałem uzasadnień wprowadzonych rozwiązań. Dlaczego obowiązuje 10-procentowa opłata (art. 27 ust. 1)? Dlaczego dłużnik ma miesiąc, w którego trakcie płaci 3-procentową opłatę (art. 27 ust. 2)? Dlaczego opłata w razie spłaty przed doręczeniem zawiadomienia o wszczęciu (art. 29 ust. 2) wynosi 100 zł? Byłem pewny, że nasz ustawodawca nie kierował się zasadą Pani Pelagii z kabaretu „Tey” – „bez kozery powiem pińcset”. Musi istnieć jakieś inne uzasadnienie. Można oczywiście powołać się na orzeczenie TK z 28 czerwca 2017 r., w którym stwierdzono, że dłużnika nie może spotykać „kara finansowa” za „ułatwianie” komornikowi przeprowadzania egzekucji. Jednak ure-

Fot. National Library of Israel CC BY 3.0

Julian Tuwim

gulowania nowej ustawy wydają się faworyzować wyłącznie zamożnych dłużników, którzy z różnych powodów doprowadzają do wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Nie ma to zatem, jak się wydaje, nic wspólnego z żadnymi wartościami, zasadami lub normami konstytucyjnymi, na które Trybunał powoływał się w rzeczonym wyroku.

Pewnego dnia wpłynął do mojej kancelarii wniosek o wszczęcie egzekucji na bardzo dużą kwotę. Egzekucja ta była zapowiadana przez pełnomocnika wierzyciela od kilku lat. Dotyczyła wielkich pieniędzy od bardzo zamożnego człowieka, w sprawie o podział majątku po rozwodzie. Dłużnik – zdaniem pełnomocnika złośliwie – latami przedłużał postępowanie przed sądem. W końcu się jednak udało. Wniosek wpłynął. Niezwłocznie – po otrzymaniu zaliczki – zająłem kilka rachunków bankowych, kilkanaście nieruchomości, kilkadziesiąt wierzycielności. Oczywiście zawiadomienie o wszczęciu wystawiałem razem ze stertą wszystkich potrzebnych pism. Dodatkowo udałem się do miejsca zamieszkania dłużnika, jednak go nie zastałem.

Byłem pewien, że sprawa będzie skuteczna. Opłata maksymalna, ograniczona wprowadzie nową ustawą, ale jednak obiecująca, miała wystarczyć na termoizolację budynku kancelarii na nadchodzącą zimę, a nawet na wakacje w „ciepłych krajach” – co obiecałem rodzinie.

No cóż. Okazało się, że dłużnik po uzyskaniu informacji o toczącej się egzekucji (ale przed doręczeniem przeze mnie zawiadomienia – to on przebywał w „ciepłych krajach”) przelał po prostu z konta swojej firmy całą należność wierzycielowi. Ten złożył wniosek o umorzenie i opłata wyniosła 100 złotych.

Z ocieplenia budynku i wakacji nic nie wyszło. Zamiast do Grecji pojechaliśmy do... Sochaczewa. Do domu rodzinnego mojej żony. Jako że nie patrzono na mnie (*nomen omen*) ciepło – wiadomo: wakacje obiecałem gdzie indziej, zamknąłem się w archiwum polonistki sochaczewskiego Liceum Ogólnokształcącego im. Fryderyka Chopina – prywatnie babci mojej żony – i przeglądałem zebrane przez nią książki. I tam właśnie w *Jarmarku rymów* Juliana Tuwima znalazłem odpowiedź na nurtujące mnie pytania dotyczące opłat. Ostatnie w tomie (jak egzekucja w k.p.c.) opowiadanie *Cud z komornikiem*

musiało zainspirować ustawodawcę: 10-procentowa opłata, a komornik z anielskimi skrzydłami – marzenie ministra.

Nie żałuję więc wakacji w Sochaczewie, a nawet polecam. Dla mnie to Polska w pigułce. Miasto przemielone przez największe wojny ostatnich wieków. Z Chopinem (Żelazowa Wola to właściwie dzielnica Sochaczewa) i disco polo z drugiej strony. Z panem Zabłockim z Rybna (też obok), który, będąc daleko od poszanowania przepisów i praworządności, chciał oszukać władze celne i umieścić transport mydła pod barką, na czym wiadomo, jak wyszedł. (Swoją drogą z Rybna pochodzi też jeden z ważniejszych ministrów obecnego rządu). Miasto z pustką po wielkiej przedwojennej społeczności żydowskiej (polecam *Szmuglerów* Ojzera Warszawskiego), ale z ohelem znanego cadyka Samuela Bornsteina. Z puszcza nieopodal, piękną Bzurą i wieloma innymi atrakcjami. A najważniejsze – z mnóstwem świetnych ludzi, których, korzystając z możliwości, pozdrawiam.

”
NIE ŻAŁUJĘ WIĘC WAKACJI
W SOCHACZEWIE, A NAWET
POLECAM. DLA MNIE TO
POLSKA W PIGUŁCE.

Twórcy nowych regulacji dotyczących kosztów komorniczych napisali komentarz do ustawy. Liczy on ponad 1300 stron i rozpoczyna się (tu też można wyczuć tuwimowską ironię) paremią *Leges ab omnibus intellegi debent*, czyli stwierdzeniem, że ustawy powinny być zrozumiałe dla wszystkich. Sądzę, że w budynku przy Alejach Ujazdowskich często pobrzmiwia piosenka nieodżałowanego śp. Jacka „Budynia” Szymkiewicza:

„Bo choć poezji pociąg się toczy
to trzeba prawdzie spojrzeć w jej oczy,

że choćby przyszło tysiąc pisarzy
i każdy tysiąc strof by wysmażył,
i każdy nie wiem jak się nadymał
nikt nie dogoni Julka Tuwima...”

Otwartym pytaniem pozostaje, czy „sam potężny Archikrator dał najwyższy protektorat” na tak wielki wpływ Juliana Tuwima na prace Ministerstwa Sprawiedliwości.

Przy okazji Tuwima, polecam bardzo zabawny, też „komorniczy”, skecz dostępny publicznie na YouTube *Mistyka finansów* z Janem Kobuszewskim w roli głównej. A poniżej przytaczam opowiadanie *Cud z komornikiem* (nieznacznie przeze mnie zmienione – doprecyzowałem tylko, że bohaterem jest sędowy, nie skarbowy, komornik).

Cud z komornikiem

„Upał był piekielny. Ze spopielatego nieba waliło, jak z piekarni, suchym, złowrogim żarem, niby natchnionym gniewem ognia przeciw rodzajowi ludzkiemu. Oazą w całym mieszkaniu był kąt, w którym stały dwa chłodne fotele skórzane t. zw. klubzesle, niski stolik, na nim woda z lodem i cytrynowym sokiem. Bezwładnie, nieomal nirwanicznie, drzemałem, pogrążony w marzeniu o burzy i deszczu, o nawałnicy i potopie. I oto rozwścieczone z żaru niebo zaczęło się chmurzyć, sinieć, liljowieć, coś zaczęło pomrukiwać i odgrażać się pod zziąjanym stropem i zawiąło pierwszą od tygodnia zapowiedzią burzy. Odetchnąłem. W tej samej chwili zadzwonił ktoś. Wstałem z fotelu szczęśliwy, lżejszy, pełen radosnego oczekiwania

Fot. arrfoto

na bliską ulewę. Otworzyłem drzwi. Wszedł jakiś starszy jegomość – czerwony, spocony, zdyszany, z teczką pod pachą i papierkiem w rękę. Wszedł i powiedział:

– Komornik sądowy.

Huknął grom i grube krople powoli, jeszcze bez przekonania, bębnić zaczęły w szyby. Co za szczęście! Deszcz!

– Bardzo pana szanownego proszę! Niech pan pozwoli! Ale żar, co? Pan ledwo dyszy. No, ale dzięki Bogu, mamy deszcz. Proszę tutaj, na prawo.

Płonący, ciężko dyszący, ociekający potem, komornik rozejrzał się po pokoju. Potem powiedział:

– Mam tutaj tytuł wykonawczy... Pan nie zapłacił jeszcze...

Przerwałem mu najuprzejmiej.

– Przedewszystkiem niech pan będzie łaskaw się i odpocząć. Niech się pan napije wody z lodem i cytryną. To bardzo orzeźwia.

Spojrzał na mnie nieufnie i skończył rozpoczęte zdanie: – ...wierzycielowi za rok 1933.

Po niebie skakały pioruny, jak młode konie po łące. Deszcz padał strumieniami i od otwartego okna ciągnęło nieopisaną świeżością i chłodem. Boże, jaki ja byłem szczęśliwy!

– Niech pan siądzie. A napój świetny, prawda? Mój przyjaciel Kazio dolewa jeszcze czerwonego wina. Wtedy, mówię, panu, nektar! Szkoda, że nie mam w domu wina. Ale jest arak. Świetnie!

Podsłoczyłem do kredensu, wyjąłem butelkę i dolałem do lodowatej wody trochę aromatycznego araku.

– Teraz niech pan spróbuje! Komornik wypił, podziękował, ale widziałem, że mu się to wszystko nie podoba.

– Tu jest tak: 620 złotych plus 10 proc. dodatku nadzwyczajnego plus...

Deszcz pluskał, aż serce rosnęło!

– Nie ma pan pojęcia – powiedziałem – do jakiego stopnia ubóstwiałem deszcze. Zazdroszczę Noemu potopu! Niech pan pomyśli, panie egzekutorze: czterdzieści dni ulewy! Skwar, przyznam się panu, działa na mnie rozklejająco. Gubię się w gorącu. Za to deszcz, te srebrne strugi z nieba, budzą we mnie jakąś rzeźkość, młodzięństwo, radość i poprostu entuzjazm! Czy pan da wiarę, że w zeszłym roku...

Komornik popatrzył spode łba, chrząknął, przerywając moje radosne wywody i rzekł: – ...plus suma kar za zwłokę do dnia 10 lipca r. b. Razem...

– Tak jest – wtrąciłem szybko. – Otóż w zeszłym roku w ciągu jednego deszczowego tygodnia napisałem blisko dwadzieścia utworów lirycznych, przez całą zaś resztę upalnego lata – dwa czy trzy. Nie wiem, czy pan czytał te wiersze? *Woda z nieba* – taki jest tytuł tomu. Zarzucają mi wpływ Paula Valery. Śmieszne! *A propos*: co pan sądzi o tym poecie?

I nalałem mu drugą szklankę zimnej wody z wonnym arakiem.

Komornik znowu chrząknął i wycedził:

– To, proszę pana, nic do sprawy niema. I wogóle muszę panu powiedzieć, że zachowanie pańskie jest raczej niestosowne. Jakieś żarciki, uprzejmości... To mi wygląda na kpiny.

Zrobiłem wielkie oczy i rzekłem: – Ależ, panie egzekutorze! Dlaczego kpiny? Dlaczego żarciki? Jestem poprostu w świetnym nastroju, a będąc wogóle człowiekiem uprzejmym, prowadzę z panem miłą rozmowę i na tem koniec. Dlaczego żarciki?

– Dlatego, że pan mnie chce zagadać. Ale my się na tem znamy, panie.

Niebo szalało. Wszystkie prysznice, natryski, fontanny, krany, sikawki i inne wodotryski przeniosły się na niebiosa i tryskały taką rześką obfitością, że ulicami płynęły wzburzone rzeki. Szalałem ze szczęścia!

– I dlatego – ciągnął komornik – wypraszam sobie wszelkie *Wody z nieba* i *Walerego*, a zawiadamiam pana, że należy się razem złotych 776 i groszy 48.

Zacząłem szybko liczyć: – Siedem i siedem czternaście – i sześć – dwadzieścia – i cztery – dwadzieścia cztery – i osiem – trzydzieści dwa. Świetnie. Szczęśliwa liczba. Czy pan wierzy w mistykę liczb? Ja specjalnie lubię czwórkę i wszelkie wielokrotne od niej, dlatego liczba 32 jest mi specjalnie bliska. Uczony niemiecki Bischoff w dziele *Die Magie der Zahlen* powiada, że...

Czerwony do niedawna komornik zzieleniał i trzasnął ręką w stół: – Powiedziałem już panu, żeby mi głowy nie zawracać! Tutaj żadnej magji, panie, niema. Należy się 776 złotych i 48 groszy. Płaci pan?

Zamilkłem. Przez kilka chwil hypnotycznie wpatrywałem się w oczy komornika, wreszcie cicho i dobitnie szepnąłem:

– Płacę.

Komornik widocznie nie dosłyszał, bo powiedział:

– Pytam się wyraźnie, po polsku, czy pan płaci?

A ja odpowiadam wyraźnie, po polsku: Tak! Płacę.

– Jakto?

– No zwyczajnie. Należy się 776 złotych i 48 groszy, pan przyszedł po tę sumę, a ja panu ją wpłacam.

Lipy, czeremchy, akacje, jaśminy, bzy, maciejka, lewkonje, róże – wszystko najwonnejsze zespoliło się w jeden słodki, świeży aromat i pełną, upojną falą biło z otwartego okna. Zieleń lśniła, cała w klejnotach deszczowych kropel. O, jakże mi było dobrze!

Komornik skręcał się na fotelu. – Panie Szumski – krzyknął – jeżeli pan w tej chwili nie przestanie żartować, będzie pan odpowiadać za obrazę urzędnika! Pytam się po raz ostatni: płaci pan?

Spokojnie, z niewystawionym uśmiechem, wyjąłem z szuflady 776 złotych i 48 groszy, położyłem na stole i rzekłem:

– Płacę. Oto są pieniądze.

Olbrzymi łuk tęczy spiął zenit nieba z centrum ziemi (sic!).

Komornik wciągnął głowę między ramiona i przez zacięte zęby zasyczał:

– Dosssyć! Dosssyć!

Fot. arianarama

Fot. Tomasz Sereda

Przyznam się, że mrowie strachu przebiegło mi po plecach na ten widok.

– Co się stało? – wybełkotałem. – Dlaczego pan się tak trzęsie, panie egzekutorze?

Za oknem było już cicho i pogodnie, świeżo i przewiewnie. Ale za to w pokoju wybuchła burza. — Dlaczego?! – ryczał komornik – dlaczego?! Bo jak pan śmie?! Kto pana upoważnił? Pan myśli, panie Szumski, że panu tak bezkarnie wolno drwić z biednego, starego, steranego ciężką pracą komornika?

– Kto drwi, najmilszy? Skąd takie posądzenie?

– Jakto? – wył – jakto? Przychodzę – wita mnie pan wesoło, z uśmiechem, z szatańską uprzejmością! Prosi pan, żebym usiadł! Częstuje mnie pan orzeźwiającym napojem, którego tak bardzo byłem spragniony, mówi pan ze mną o jakichś wierszach – dobrze, wszystko zniosłem, bo myślałem, że mnie pan chce zagadać. Ale po tym wszystkim – pan płaci! Pan doprawdy płaci! Żyją gotówką! Bez próśb rozłożenia na raty, o przesunięciu terminu, o zwłokę choćby dwutygodniową! Płaci, bezczelny! Płaci, zbrodniarz! Na stół kładzie pieniądze! Dwadzieścia trzy lata jestem komornikiem i nikt mnie jeszcze tak okrutnie nie potraktował! Szumski jesteś? Bydlę jesteś! Na kolana! Błagaj, proś, tarzaj się! W tej chwili zaproponuj, że wpłacisz dziś sto złotych, a resztę w ratach miesięcznych!

Kłęcząc, krzychałem:

– Nie! Zapłacę dziś wszystko co do grosza! Może pan pozwoli cygarko, panie egzekutorze!

Wtedy – czy z apokaliptycznego sufitu strzelił straszliwy grom? Nie! To był krzyk komornika, który padł, rażony Piorunem Dziwu.

I w tej samej chwili wytrysnęły mu z ramion białe, anielskie skrzydła, wyfrunął przez okno i wzniósł się, biedny i umęczony, na wysokości Twoje, o Wiekuisty!

Daj mu miejsce po prawicy tronu swojego.

Ja zaś, śledząc lot jego w lazury, piję arak, już bez wody, i pełną piersią chłonę ozon odrodzonego po burzy świata”.

NOWA
CURRENTA
NOWA
CURR
NOWA
CURRE

NOWA CURRENTA

CURRENTA SP. Z O.O.

---

al. Niepodległości 703A, 81-853 Sopot
tel : +48 608 587 257
e-mail: nowa.currenta@currenta.pl
www.sklep.currenta.pl, www.czytelnia.currenta.pl

NO